Fierich E. Dr. 1. Prof. Dr. E. Fierich

Rozdział IV.

O środkach prawnych. (Rechtsmittel.)

Przez środki prawne w znaczeniu najrozciąglejszym rozumiemy wszystką czynność sądową, służącą stronie do dochodzenia lub obrony jej prawa. W tém znaczeniu i skarga i obrona są środkami prawnymi. Środki prawne, za pomocą których wykonywamy prawo zażalenia przeciwko sędziemu lub tego czynnościom sędziowskim zwiemy środkami prawnymi w znaczeniu ściślejszém. We właściwém zaś znaczeniu rozumiemy przez środki prawne tylko te czynności strony, za pomocą których strona wykonywa prawo zażalenia w tym celu, aby uzyskać zmianę lub uchylenie zaskarżonego orzeczenia sądowego. Celem tym odróżniają się te środki prawne od innych czynności stron, którymi wprawdzie wykonywa się prawo zażalenia ale w innym celu n. p. zaskarżenie sędziego (ob. Dział I. Część IV. Rozdź. V.). -

Środki prawne w znaczeniu właściwém dzielą się na zwyczajne i nadzwyczajne. I^sze mają na celu zapobiedz naderężeniu prawa, które sędzia spowodował swém postanowieniem. Nadzwyczajnymi środkami zaś są te, które zmierzają do zniesienia postanowienia sędziego z innéj przyczyny niż z powodu pokrzywdzenia wyrządzonego przez sędziego.

Do środków zwyczajnych zaliczamy:

1. Apelacya.
2. Rewizya
3. Zażalenie nieważności.

Prawo

4. Rekurs.

Do nadzwyczajnych należy tylko przywrócenie do stanu pierwszego (restitutio in integrum)

(Wzmiankowane środki prawne dzielą się na:

1. Dewolucyjne i niedewolucyjne według tego czy sąd wyższy rozpoznaje i rozstrzyga wniesione zażalenie lub też sąd I^szej inst. tj. ten sąd, którego orzeczenie zostało zaskarżone. Do I^szych należą środki zwyczajne, do II^ich restytucya.

2. Na wstrzymujące i niewstrzymujące z uwagi czy wstrzymują tymczasowo wykonanie zaskarżonego orzeczenia lub też nie wstrzymują. Jeśli sędzia swe postanowienie udzielił stronie, choćby nawet tylko jej, nie wolno mu takowego zmienić, choćby się przekonał o niesłuszności orzeczenia swego.

Od tej zasady zachodzą następujące wyjątki:

1. W sprawach spornych może mieć miejsce przedstawienie (remonstratio) przeciwko postanowieniu sąd. skoro ono nie dotyka praw 2^iej strony i jeśli ta nie była o tem uwiadomioną n. p. sędzia zwraca powodowi skargę dla wad formalnych, powód zaś mniema, że zwrócenie skargi jest niesłuszne. Wtedy sędzia wskutek przedstawienia powoda zmienić by mógł swe postanowienie.

2. W przypadkach gdzie stronie zbywa na zdolności samodzielnego dochodzenia praw swych, bo wtedy sędzia znieść może własne swe postanowienie (§. 58 i 59. tndzież Dział II. rozdz. I. L. II.)

3. Sędzia może sprostować z urzędu pomyłkę w rachunku zaszłą w wyroku lub rezolucyi, jeśli pomyłka widocznie zachodzi w rachubie matematycznéj.
4. Jeśli pomyłka zaszła w pisaniu, a okazuje się, że umyłka ta nie wynikła z zapatrywania się sędziego.
5. W post. w spraw. drobiarg. może sędzia swe uchwały i postanowienia, które nie mogą być rekursem zniesione zmienić wskutek przedstawienia stron a nawet to z urzędu uczynić wyjąwszy uchwałę w §. 29. ust. 2. wspomnianą, mocą której stronie usprawiedliwiającéj, niestawiennictwo nałożono obowiązek do zwrócenia przeciwnikowi wszystkich kosztów, na jakie naraziła go przez swe niestawiennictwo. W przypadkach pod 3 i 4. odbierają się stronom wyroki lub rezolucye celem wydania poprawionych okazów. Z wyjątkiem podanych 5. przypadków zmiana lub uchylenie orzeczenia sądowego nastąpić może tylko przez sędziego wyższego, wskutek wyżéj wymienionych środków prawnych zwyczajnych.

Tytuł I.

O środkach prawnych zwyczajnych.

Proces nadać ma prawu materyalnemu, służącemu stronie, nową cechę od któréj zależy pomoc państwa w celu wykonywania tego prawa t. j. prawo materyalne ma się stać prawem przez sędziego uznaném, czyli t. zw. prawem formalném. Tak jak prawo w ogóle powstaje wskutek wspólnego działania postanowienia prawa i pewnego

faktu, również tak samo powstaje prawo formalne. Faktami tworzącymi prawo formalne są proces cyw. i orzeczenie sądowe. Jeżeli temu faktowi podstawy brakuje, albo jeśli mu brakuje istotnych, prawem przepisanych wymogów, to prawo materyalne nie może przybrać cechy prawa formalnego, również jak prawo materyalne powstać by nie mogło, skoro fakt z którego prawo wyprowadzić mamy, nie odpowiadałby wymogom prawem przepisanym.

Ponieważ prawo formalne powstaje przez wspólne działanie postanowień prawa procesu cyw. i orzeczenia sądowego, przeto sędzia zbaczyć może w dwojakim sposobie:

1. Jeśli sprawę mylnie osądza, bądź że postanowienie prawa mylnie stosuje do stosunku prawnego w procesie wykazanego, bądź że zasadę faktyczną tego stosunku mylnie pojmuje albo:

2. jeśli wyrokowi jego zbywa na takich warunkach, od których zawisła możność, by wydane przez sędziego orzeczenie mogło stanowić prawo między stronami spór wiodącemi a zatem brak warunków istotnych powstania stosunku procesowego, albo nadwerężenie istotnej zasady procesu cyw.

W przypadku pod 1. wyrok jest niesprawiedliwy (sententia iniusta) nadwerężający prawo materyalne a w przypadku pod 2. wyrok nieważny (sententia nulla)

Przeciwko 1.^mu^ służy środek apelacyi i rewizyi, przeciwko 2^mu^ zaś zażalenie nieważności.

Rekurs jest wymierzony przeciwko wszystkim rezolucyom bądź niesprawiedliwym, bądź nieważnym.
Środki prawne zwyczajne przypuszczają:
1. że wydano orzeczenie sądowe jakoto: wyrok, rezolucyę (dekret)
2. że orzeczenie to jest dla stron uciążliwe.
3. że postanowienie sądowe nie stało się jeszcze prawomocne.
4. że środek prawny nie jest wykluczonym przez ustawę.

I. O apelacyi.

Apelacya jest to zaskarżenie wyroku sędziego I. inst. polegające na tem, że sędzia mylnie sprawę osądził, że więc jego orzeczenie jest niesprawiedliwe, bo nie odpowiada albo prawu obowiązującemu albo faktycznej zasadzie skargi (aktom) albo nareszcie obydwom a połączone z prośbą do sądu II. inst. by sąd ten zmienił wyrok na korzyść strony do niego się odwołującej.-
Sędzia I. inst. nazywa się wówczas iudex a quo-a sędzia II. inst. iudex ad quem (apelatus) Użalający się nazywa się, jego przeciwnik „apelowanym".

A. Dopuszczalność apelacyi. (§. 329.)

Prawidłowo można apelacyę założyć od każdego wyroku bez różnicy czy strona czuje się być ukrzywdzoną przez wyrok we wszystkich jego częściach, czy tylko w jednym jego punkcie, chociaż tylko nawet z powodu orzeczenia o kosztach sąd. Nadto bez różnicy czy wyrok oczenie czy zaocznie zapadł, czy jest uciążliwym w rzeczy

głównej czy ubocznie. - Każda strona apelować może. Apelacya jest też dopuszczoną od wyroku I. inst. który jest równobrzmiącym z wyrokiem sądu polubownego. (§ 363.)

Przeciwnie apelacya nie ma miejsca:

1. Od wyroku zapadłego w sprawie ubocznej o incydentalnej wcale nieubliżającego przedmiotowi głównemu (§ 329) Lit. a. np. jeśli wyrokiem nakazano sądowe przechowanie dokumentów oryginalnych przez przeciwnika przy przeglądzie oryginałów za wadliwe uznanych. (§ 199.)

2. Od wyroku opierającego się na przyznaniu sądowém. (§. 329. lit. c.)

(W tych przypadkach mówi ustawa o przyznaniu sądowém wyraźném i bezwarunkowém nie zaś o zmyślonem jak to ma miejsce przy zaoczności, bo §. 329. wyraźnie dozwala apelacyi od wyroku zaocznego.

3. Od wyroku przedstanowczego dopuszczającego dowodu ze świadków lub znawców nie ma miejsca odrębna apelacya (§ 17. noweli.)

4. Od wyroków polubownych, gdyż z powodu tychże wniesiona być ma jedynie skarga do sądu Iej inst. (§. 363)

5. Od wyroków zapadłych w postęp. w spraw. drob. nie ma miejsca apelacya, lecz jedynie zaskarżenie nieważności. (§ 78. ust. z dn. 27/4. 73.

6. Wyroki Trybunału P. nie ulegają żadnemu wzruszeniu tak samo:

7. Wyroki Tryb. adm.

Dalszy przypadek niedozwolonej apelacyi wymieniony w §. 329. pod lit. b. nie ma już znaczenia praktycznego, bo o. rzeczenia z powodu obelg słownych wpadają w zakres władz karnych. (§. 1339. k.c. i 499. k.k.)

B. Treść i forma apelacyi.

Środek prawny apelacyi obejmuje:

1. Konieczne wyraźne oświadczenie, że apelujący czuje się pokrzywdzonym wyrokiem I^{ej} inst. i że z tego powodu zakłada od niego apelacyę, i:

2. Możliwe wyszczególnienie przyczyn zażalenia.

Wywód tych przyczyn nie jest ale konieczny.

Z uwagi na to czynimy różnicę między zgłoszeniem apelacyi (ob 1.) i wywodem uciążliwości apelacyjnych (ob 2.) Prawny środek apelacyi obejmuje obie te czynności.

Zgłoszenie apelacyi (insinuatio apelationis) die Appellationsanmeldung) jestto oświadczenie strony, że mniema się być ukrzywdzoną wyrokiem I^{ej} inst. a więc zakłada apelacyę.

Wywód uciążliwości (gravamina appellatoria) polega na szczegółowem przedstawieniu przyczyn, dla których apelujący uważa się za pokrzywdzonego. Oba te akty mogą być połączone w jednem i tem samem piśmie albo mogą być z osobna wyniesione.

W postęp. ustnem mogą być oba akty podane do protokołu. Z tych obu aktów jest zgłoszenie apelacyi zawsze.

istotném. Z tego powodu sędzia II. inst. obowiązany jest za-
jąć się rozstrzygnieniem sprawy, choćby nawet wywodu
uciążliwości nie przedłożono.
Obie strony założyć mogą apelacyę, albo jedna z nich.
Jestto rzeczą konieczną, aby strona wyraźnie oświadczyła,
że zakłada apelacyę od wyroku, gdyż inne czynności wska-
zujące że strona nie jest zadowoloną z wyroku zastąpić nie
mogą zgłoszenia apelacyi. Jeśli wyrok obejmuje więcéj
części (ustępów) apelujący ma wyrazić jasno, w czém mieni
się być pokrzywdzonym, gdyż części, których nie podaje
wyraźnie za uciążliwe przechodzą w rzecz osądzoną. Zgło-
szenie apelacyi ogólnikowe uważa się tak jakoby strona
apelowała od wszystkich części wyroku, które na jéj niekо-
rzyść wypadły. Jeśli jest więcéj pozwanych, jeden lub kil-
ku z nich wnosi apelacyę; uważa się także za apelują-
cych nie tylko tych, którzy się w 1. inst. bronili, ale i tych,
którzy się nie bronili, których ale według postanowień
prawnych poczytywać należy za przystępujących do tych
którzy się bronili (w 1.éj inst.), wychodząc z przypuszczenia,
że apelacya tyczy się przedmiotu, w którym wspólnie są
interesowani, a więc gdy apelacya nie ogranicza się do
osoby apelującego. To samo rozumie się o rewizyi (Dekr.
nadw. z 5/3. 47.)
Apelacya lub rewizya obejmuje zatém w podanym przy-
padku i resztę wspólników sporu o ile między nimi
a apelującym istnieje jedność stosunku prawnego, a właśnie

zaskarżenie orzeczenia tyczy się tego stosunku.

Zgłoszenie apelacyi zawiera wyż wymienione oświadcze-nie przy załączeniu zaskarżonego wyroku. Wywód uciążliwo-ści zawiera krótki pogląd na sprawę aż do wydania wyroku następnie uciążliwości razem z uzasadnieniem ich, a następnie żądanie; w jaki sposób wyrok ma być zmieniony. Nowości nie mogą być przytaczane w wywodzie uciążliwości (§.333) Zgłoszenie apelacyi i wywód uciążliwości wnoszą się do sądu I^{ej} inst. który wydał wyrok zaskarżony. Jeśli je wniesiono na piśmie, to zwykle wystosuje się zgłoszenie apelacyi do sądu I^{ej} inst. a wywód uciążliwości do sądu II. inst. dodając w rubrum po nazwie sądu wyższego w nawiasie „przez c.k. sąd. (tu się wymienia sąd I inst.)

C. Termin do wniesienia apelacyi. (§.329 i 332.)

W procesie pisemnym mają być zgłoszenie apelacyi i wywód uciążliwości wniesione w ciągu dni 14. licząc od dnia po doręczeniu wyroku. Termin ten dla obu aktów jeden i ten sam nie dopuszcza ani przerwy ani zwłoki. Jeśli ostatni dzień terminu przypada na niedzielę lub święto powszechne, termin kończy się z następnym dniem powszednim (§329. 332. 334. i 522. u. c. tudzież §. 5 i 6. noweli.)

W postępow. ustnem należy się w ciągu podanego terminu zgłosić się z apelacyą, a to ustnie lub na piśmie. Jeśli apelacyą zgłoszono ustnie, sąd przywoła obie strony, wyznaczając dzień do audyencyi, wyszczególni części wyroku, które są zapelowane, zamieści w protokole uciążliwości i

i odpowiedź 2.ej strony. (§. 337.)

Wolno jednak stronom podać na piśmie zgłoszenie apelacyi i wywód uciążliwości. Zgłoszenie apelacyi winno być wniesione w krótszym terminie w następujących przypadkach:

1. W ciągu dni 8.

a) w procesie sumaryczonym.

b) " " nakazowym

c) w sprawach wynikających z kontraktów o najem i dzierżawę z wyjątkiem przypadków wymienionych w §. 15. ces. postan. z 16/11. 58.

2. W ciągu dni 3:

a) w procesie wekslowym.

b) w sporach wynikłych z najem lub dzierżawę w przypadkach wymienionych w §. 15. ces. postan. z 16/11. 58.

c) w sprawach handl. toczących się przed sądem handl. lub sądem kollegialnym do sprawowania juryzdykcyi handlowej powołanym. (§. 583.)

Powszechnie utrzymują, że w przypadkach pod 1. tudzież w procesie wekslowym, wniesiony ma być wywód uciążliwości jednocześnie ze zgłoszeniem apelacyi, ale niesłusznie gdyż myśl §. 44. postęp. sum. ta jest, że wywód uciążliwości ma być wniesiony w ciągu czasu na założenie apelacyi zakreślonego, bez dopuszczenia przedłużenia tego terminu co aż do wydania noweli w procesie zwyczajnym miejsce miało, w krajach rządzących się ustawą sądową „Józefińską.“

W przypadku pod 2. ad b) wywód uciążliwości połączony być ma ze zgłoszeniem apelacyi. W sprawach handl.

toczących się przed sądem handl. wnieść należy wywód nieważliwości również w ciągu dni 3. (§ 587.)

D. Postępowanie wskutek założonej apelacyi (§§. 334–337)

Zgłoszenie apelacyi w należytym czasie na piśmie wniesione udziela się przeciwnikowi do wniesienia obrony apelacyjnej w przeciągu dni 14. Termin ten nie jest odwłocznym. Wywód nieważliwości w czasie oznaczonym oddzielnie od zgłoszenia apelacyi podany udziela się przeciwnikowi również do wniesienia obrony apelacyjnej w dniach 14. (§. 335)

Jeźeli zgłoszenie apelacyi i wywód nieważliwości wprawdzie podzielnie, ale równocześnie wniesiono, albo wywód jeszcze pierwej został przedłożony, nim załatwiono w sądzie zgłoszenie apelacyi, wówczas oba te pisma łącznie udzielają się przeciwnikowi do wniesienia obrony apelacyjnej w ciągu dni 14. Praktyka udziela je oddzielnie przeciwnikowi. Jeśli zgłoszenie apelacyi pierwej zostało wręczone nim wywód nieważliwości, przeciwnik wnieść może obronę apelacyjną w przeciągu terminu naznaczonego przez sąd wskutek wniesionego wywodu nieważliwości.

Jeśli obie strony nie są zadowolone z wyroku, a każda z nich zakłada apelacyę, wówczas każdej z nich służy osobna obrona apelacyjna. Zgłoszenie apelacyi za późno wniesione, wprost się odrzuca, skoro przeciwnik domagał się już wykonania wyroku. W przeciwnym razie udziela się takowe przeciwnikowi do wniesienia obrony apelacyjnej ale odrzuca się następnie jeśli:

a. Przeciwnik w swéj obronie zarzuca że za późno zgłoszono apelacyę lub:

b. żadnéj wcale obrony nie wniósł.

Wywód uciążliwości za późno wniesiony odrzuca się wprost w każdym przypadku. Zgłoszenie apelacyi zachowuje ale swą moc.

Jeśli apelacyę wniesioną ale jeszcze przeciwnikowi nie wręczono, apelujący może żądać zwrócenia sobie wniesionéj apelacyi i wnieść ponownie apelacyę choćby i poprawną, ale tylko w czasie pierwotnym do wniesienia apelacyi zakreślonym. Jeśli zaś apelacyę wręczono przeciwnikowi, apelacya staje się wspólnym obu stron środkiem prawnym, wskutek czego apelujący nie może już jednostronnie odstąpić od swéj apelacyi.- Apelujący może odstąpić od apelacyi przeciwnikowi już wręczonéj i w ciągu pierwotnego terminu apelacyjnego (14.8.3.dni) wnieść ponownie apelacyę, zmienioną lub poprawną, jeśli na to przeciwnik zezwala.

Jeśli apelujący odstąpił od swéj apelacyi za zezwoleniem przeciwnika później zaś nie mając na ponowienie zezwolenia ponawia apelacyę (tę samą, lub zmienioną, lub poprawioną) wnosząc takową w pierwotnym na wniesienie apelacyi zakreślonym terminie, wówczas sędzia wyznacza audyencyę do przesłuchania przeciwnika. Jeśli ten, że się sprzeciwia ponownemu wniesieniu apelacyi sąd takową bez wszelkiéj rozprawy odrzuci, skoro apelujący nie przedstawi żadnych szczególnych okoliczności usprawie-

dłuwiających ponowne wniesienie apelacyi. Gdyby zaś takie okoliczności przedstawił i one zasługują na uwzględnienie, sąd po wysłuchaniu obu stron rozstrzygnie wyrokiem pytanie, czy apelacya może być dopuszczoną lub też nie. (dekr. nadw. z d. 13./2. 798.)

Strona odstępująca od apelacyi zwróci przeciwnikowi na jego żądanie koszta z powodu apelacyi zrządzone. Gdyby w powyższym przypadku wniesiono apelacyę już po upływie pierwotnego na wniesienie apelacyi zakreślonego czasu, a przeciwnik już się domagał egzekucyi z wyroku zaapelowanego, sędzia wprost odrzuci ponowioną apelacyę. (Dekr. nadw. powyższy z r. 1798. r.)

Obrona apelacyjna zawiera obronę zaskarżonego wyroku i odparcie uciążliwości apelacyjnych, jeśli je wniesiono. Prawo do wniesienia obrony powstaje już wskutek doręczenia apelacyi. Obrona wystosowana być ma do sędziego I^{ej} inst. Zaniechanie wniesienia obrony nie pociąga za sobą żadnych skutków zaoczności. W sprawach handl. toczących się przed sądem handl. obrona wnosi się w przeciągu dni 3. Obrona apelacyjna nie ma miejsca w postęp. sumar. i we wszystkich nadzwyczajnych procesach, polegających na tém postępowaniu, jak w procesie wekslowym nakazowym i w sporach wynikających z kontraktów o najem i dzierżawę.

E. Zamknięcie postępowania apelacyjnego (§ 338)

Jeżeli w postępow. ustném apelacyę ustnie założono, albo

wprawdzie na piśmie ale z prośbą o wyznaczenie audyencyi, dla protokolarnego spisania wywodu uciążliwości i obrony apelacyjnej, wówczas po spisaniu czynności inrotulują się akta i przedkładają się sądowi 2ej inst. Jeśli zaś w postęp. ustnem na piśmie wniesiono apelacyą i wywód uciążliwości i obronę apelacyjną, wówczas po wniesieniu obrony wyznacza sędzia termin do inrotulacyi aktów. Ale sądy powiatowe powinny według możności zaniechać tej inrotulacyi. (Rozp. N. Tryb. z 1/5. 866.)

Po zamknięciu postępow. apelacyjnem nie wyznacza się w procesie pisemnym audyencyi do inrotulacyi aktów. Sędzia I. inst. z urzędu załącza do rotułu Iej inst. pisma apelacyjne, oznacza je liczbami właściwemi i przedkłada sędziemu IIej instancyi, rotuł ten uzupełniony aktami apelacyjnymi. (§. 338 i orz. N. Tryb. z 12. 55.)

Zatem idzie że obrona apelacyjna we właściwym czasie na piśmie wniesiona udziela się przeciwnikowi do wiadomości z dołożeniem, że akta przedkładają się równocześnie sędziemu wyższemu. Jeśli apelowany nie wniósł obrony apelacyjnej, wówczas apelujący prosić ma, aby sąd przedłożył akta sędziemu 2ej instancyi. Sędzia 1ej inst. przedkłada wszystkie akta processowe sędziemu 2. inst.

Do odnośnej relacyi załączają się:

a. Spis lub rotuł aktów na podstawie którego sędzia 1ej inst. wydał swój wyrok.

b. wyrok i pobudki sądzenia w odpisie wierzytelnym §. 200. instr. sąd. z reskr. min. z 7/11. 53. Jeśli przed wyrokiem stanowczym od którego apelowano, zapadł wyrok przedstanowczy, sąd przed-

łoży ten wyrok razem z pobudkami sądzenia (Dekr. nadw. z 5/8 25.)

c. (Wierzytelny odpis dowodu na wręczenie stronom wyroku. Dekr. nadw. z 28/3 28.)

d. (Wyciąg z aktów, jeśli on służył za podstawę przy obradowaniu w sądzie kollegialnym.

e. Jeśli w sądzie kollegialnym wyrok nie zapadł jednomyślnie, przedłoży odpis głosowania, przy jednomyślnie zapadłej uchwale wymienić należy, kto udział miał w głosowaniu. §. 200. instr. sąd.) Na mocy reskr. min. z dn. 5/4. 64. mają być przedkładane akta apelacyjne przez proste napisy (rubrum) nie zaś przez formalną relacyę, chyba że wyjaśnienie stanu sprawy wymaga takowéj. W postępow. sumar. i innych procesach na tém postępowaniu polegających nie spisują się akta apelacyjne, lecz przedkładają się przez relacyę sądowi apelacyjnemu.

§. Wstrzymująca moc apelacyi i zabezpieczenie praw wyrokiem I instancyi przyznanych (§. 339.) Wyrok od którego apelowano nie może być wykonany z wyjątkiem części od których wyro-dzie nie apelowano. Ale domagać się można egzekucyi dopiero po upływie czasu naznaczonego na dopełnienie zobowiązania objętych częściami niezaapelowanemi. Powód wygrywający sprawę w I. inst. może co do tych części wyroku, od których apelacyę założono, a nawet natychmiast po wręczeniu sobie wyroku i przed wręczeniem go pozwanemu żądać od tego ostatniego zabezpieczenia praw sobie bezwarunkowo t. j. bez pośredniego wykonania przysięgi przyznanych i może się to.

go domagać w drodze egzekucyi. Egzekucya t. z. egzekucya na zabezpieczenie jako środek prowizoryczny stosuje się obecnie wskutek §. 12. rozp. min. z 18/7. 59. do §. 4, 5, 6, ust. 2, 7, 8 i 11 tego rozporządzenia (obacz część IV. o procesach szczególn. rozdz. IV.). Powód może na mocy powyższych przepisów żądać egzekucyi na zabezpieczenie na majątku pozwanego przez zajęcie i oszacowanie lub przez sekwestracyę rzeczy zajętych ruchomych lub nieruchomych. Te rodzaje egzekucyi mogą równocześnie być dopuszczone nawet wtedy, kiedy ustanowiony był zastaw dla pretensyi dochodzonej, ale niedostateczność zastawu została wiarogodnie udowodnioną. Egzekucyi na zabezpieczenie domagać się należy w odrębnem podaniu, a ta dozwoloną bywa przez rezolucyę, której wykonanie nie może być wstrzymane wskutek założenia rekursu. Powyższy §. 339. stosuje się także do wyroków karnych nieprawomocnych, obejmujących orzeczenie o roszczeniach prawno-prywatnych (orz. najw. tryb. z d. 28/11. 876. L. 88. rep. orz.)

Wyroki warunkowe nie dopuszczają egzekucyi na zabezpieczenie (ob. jednak §. 14. procesu wekslow. część IV. rozdz. III L. IX.)

W celu zabezpieczenia praw powodowi przyznanych, dozwala się także prowizorycznego przymusu osobistego, jeśli warunki §. 366. zachodzą. (ob. część IV. rozdz. XII.).

Ust. o księgach grunt. z 25/7. 871. dozwala:

a. prenotacyi (zastrzeżenia hipotecznego) na podstawie nieprawomocnych wyroków sądów 1ej lub wyższej inst. którymi prawo rzeczone bezwarunkowo przyznanem lub odmówionem zostało. (§. 38. lit. a.) (To prawo tyczyć się winno rzeczy nieruchomych

lub prawa zahipotekowanego, względem których ma być prenotacya uskuteczniona.)

6. Prenotacyi na mocy rozporządzeń sądowych, którymi się dozwala prenotacyi jako egzekucyi na zabezpieczenie §. 38. lit. b. (dozwolenie prenotacyi tej zależy od warunków, pod którymi dozwolona jest egzekucya na zabezpieczenie w myśl reskr. min. z 18/7. 59.) Prenotacya usprawiedliwia się w obu tych przypadkach wykazaniem, że odnośne orzeczenie sądowe stało się prawomocném; gdyż podane prawa służące na mocy §. 339. stosują się też do pozwanego, któremu wyrokiem przyznano koszta prawne.

G. (Wyrok II. instancyi.

Sąd II. inst. wydaje wyrok na podstawie przedłożonych aktów. Forma i treść wyroku tego zgadza się w tym względzie z wyrokiem Iéj inst. z wyjątkiem że właściwe orzeczenie wyroku o tém stanowi, czy wyrok I éj inst. w częściach zaapelowanych się zatwierdza lub zmienia, i w jaki sposób. Sąd II. inst. ma zarazem orzec o kosztach apelacyi. Jeśli tylko jedna strona apelowała wyrok Iéj inst. nie może być na jéj niekorzyść zmieniony, inaczéj gdyby obie strony apelowały. (Orz. najw. tryb. z d. 2/11. 58. L. 31. ks. orz.) Wyrok wysyłuje się do sądu Iéj instancyi, który dopiéro wygotowuje odrębne okazy dla stron. Sędzia II. éj inst. udzielać musi sądowi Iéj inst. powody sądzenia §. 197. instr. sąd.)

II. O rewizyi. (§. 340 i 341.)

Rewizya zgadza się co do swéj istoty z apelacyą a różni się tylko tém, że 1szą zaskarżamy wyrok IIéj instancyi, a apelacyą wyrok Iéj inst. Wszystko więc co podaliśmy o apelacyi stosuje się

także do rewizyi, zaczém idzie, że i przy rewizyi odróżniamy
ogłoszenie rewizyi od zażaliwości rewizyjnych, które to
obie czynności również jak ogłoszenie apelacyi i wywód za-
żaliwości apelacyjnych w jednakich terminach do sądu
Iéj inst. wniesione być winny. Tak samo i obrona rewi-
zyjna wniesioną ma być w wyżéj wymienionych termi-
nach. Tu też zachodzą te same wyjątki, które podaliśmy
co do procesów szczególnych. To tylko nadmienić musimy,
że wskutek rewizyi akta się nie spisują (Dekr. nadw. z
1/12. 831. i orz. najw. tryb. z 1/5 866.) choć w praktyce spo-
rządzają się i wotuty IIIéj inst. Rewizyę tylko w tych
przypadkach i to tylko o tyle się dopuszcza, o ile wyrok
Iéj inst. uległ zmianie przez wyrok IIéj. inst., czyli ina-
czéj rewizya nie ma miejsca przeciwko równobrzmiącym
wyrokam Iéj. i IIéj. inst. Jeśli wyrok Iéj. inst. obejmuje
kilka części, rewizya nie będzie dopuszczoną co do ustępów
zatwierdzonych przez sąd II. inst. Gdyby jednak strona
mimo to założyła rewizyę przeciwko dwom równobrzmią-
cym wyrokim, sędzia Iéj. inst. nie może odrzucić rewizyi
lecz winien ją udzielić przeciwnikowi do wniesienia obro-
ny rewizyjnéj a następnie przedłożyć wszystkie akta
sądziemu II inst. (Dekr. nadw. z d. 2/10. 794 i 17/10 797.)
Trybunał najwyższy winien tę rewizyę jako bezprawnie
wniesioną odrzucić i prócz tego stronę i odnośnych adwo-
katów ukarać. (Dekr. nadw. z 17/10. 1797.) Wszelako dekr.
nadw. z 15/2 833. dozwala przeciwko dwom równobrzmią-

cym wyrokom rewizyi t.z. „nadzwyczajnego środka rewizyjne-go”; jednak tylko wtedy, kiedy rewizyę założono z powodu nieważności lub widocznej niesprawiedliwości wyroków. Tak, że i w tym przypadku winna rewizya we właściwym czasie być wniesiona do sądu Iej inst. i udzieloną przeciwnikowi do wniesienia obrony rewizyjnej. Rewizya taka nie może jednak wstrzymać wykonania (działalności, skuteczności) równobrzmiących wyroków. W postęp. sumar. i w procesach szczególnych, na sumarycznem postępowaniu polegających z wyjątkiem jednak procesu wekslowego, sąd Iej inst. win-nien w każdym razie już z urzędu odrzucić rewizyę prze-ciwko równobrzmiącym wyrokom (§. 51. post. sumar.) Najw. Tryb. udziela swój wyrok razem z pobudkami są-dzenia sądowi IIej inst., który o nim uwiadamia sąd Iej in-stancyi, dla dalszego zawiadomienia stron. Jeśli sąd II. inst. zmienił wyrok Iej inst. a strona przez to pokrzywdzo-na t.j. zwycięzca w Iej inst. (pozwany) wniósł rewizyę, to przecie na mocy §. 341. przeciwnik jego (powód) który spra-wę wygrał w IIej inst. nie może żądać tego zabezpieczenia, którego domagać się może w toku postępowania apelacyjne-go strona wygrywająca w Iej inst. wyjmując proces sumar. (§56.) i proces weksl. (§. 14.) Środki zabezpieczające na mocy §339. (: F.:) uzyskane przez wygrywającego powoda w toku postępowa-nia apelacyjnego pozostają w toku postępowania rewizyjnego nienaruszone, choć pozwany wygrał sprawę w IIej inst. (§ 341.)

III. Zażalenie nieważności (§ 342-348.)

Literatura.

Fischer: die Lehre von der Nichtigkeit der Civilurtheile. Wien. 1843.

A. Powody.

Przy równości warunków powstania prawa materyalnego i prawa formalnego, tudzież z uwagi, że proces i orzeczenie są czynnościami prawnémi czynnika, że ważność czynności sądowych, niemniej wyroku ocenianą być winna według tych samych prawideł, od których zależy ocenienie ważności czynności prawnych. Ustawa nie podaje ani pojęcia nieważności, ani nie ogranicza takowéj do pewnych przypadków w sposobie wyczerpującym wyszczególnionych. Z uwagi na podaną zasadę będzie miała miejsce nieważność czynności sądowéj lub wyroku w przypadkach następujących:

1. Jeżeli podmiotowi t. j. sędziemu, stronom i ich zastępcom zbywało na zdolności osobistéj do wykonywania orzecznictwa względnie do prowadzenia procesu a zatém:

a. jeśli sędzia w ogóle nie miał prawa wykonywać władzy sądowéj.
b. jeśli sąd był niewłaściwym a strony nie mogły się mu prawnie poddać (§. 47 i 48. nor. jur.)
c. jeśli w sądach kollegialnych wyrok zapadł w radzie, która nie była złożona z przepisanéj liczby sędziów niepodejrzanych (§ 150. instr. sądow.)
d. Jeśli jednéj ze stron zbywało na zdolności do samodzielnego dochodzenia prawa jéj służącego.
e. jeśli obrońca strony nie był umocowany do zastępowania takowéj.

2. Jeśli sprawa nie mogła być przedmiotem procesu cyw. w ogólności lub w czasie obecnym (zob. dział III.)
3. Jeśli treść wyroku przekracza granice władzy sądowej. n.p.
a. jeśli wyrok przyznaje powodowi coś wprost zakazanego. §. 878. k. c.
b. jeśli wyrok stanowczy nie zawiera ani skazania ani zwolnienia pozwanego.
c. jeśli wyrok widocznie się nie zgadza z uchwałą w radzie sądu zapadłą (Dekr. nadw. z 21/8 846.)
d. jeśli wyrok zawiera omyłkę rachunkową, bo ta nigdy nabyć nie może powagi rzeczy osądzonej (§. 1380. k. c. i inne przyp.)
4. Jeśli albo rozprawie, albo wyrokowi nie dostaje istotnych formalności. Wady zaszłe we formie postępowania albo wyroku pociągają za sobą tylko wtedy nieważność wyroku a pówniekąd i rozprawy, jeśli ustawa sama łączy nieważność z zaniechaniem jakiejś formalności lub jeśli wyrok w przedmiocie głównym z powodu zachodzących wad gruntownie wydanym być nie może. (§. 346. i dekr. nadw. z 31/10. 1785.) Niektóre formalności postępowania, których zaniedbanie prawidłowo nieważność za sobą pociąga, ulegają zrzeczeniu się stron, a to nastąpić może wyraźnie lub dorozumianie. To ostatnie wtedy, kiedy strony zaniechały użyć środków prawnych przeciwko niesprawnie wydanemu orzeczeniu. W takich przypadkach wady zaszłe w formalnościach uważane bywają za uchylone, zaczem idzie, że ani rozprawa, ani wyrok nie mogą już więcej być skutecznie zaskarżone z powodu nieważno-

ści. Do przypadków, w których wyrok z powodu wad w ciągu rozprawy zaszłych uważanym być winien za nieważny należą między innymi i następujące: Jeśli w postępowaniu ustnem skarga pozwanemu wcale nie, lub nie w sposobie ustawą oznaczonym doręczoną była, pozwany zaś nie stawił się na audyencyi i z tego powodu zaocznie został osądzony - tudzież jeśli świadek nie był przesłuchany na wszystkie artykuły dowodowe. etc. Ponieważ ustawa nie wymienia wszystkich przypadków, w których nieważność z powodu wad formalnych miejsce mieć ma, przeto podajemy następującą zasadę: każda wada wada w toku rozprawy zaszła czyni nieważnym wyrok na niej się opierający, a poniekąd i rozprawę całkowicie lub częściowo, skoro wada już z mocy ustawy nieważność za sobą pociąga, lub jest taką, że nie mogła być usuniętą w toku rozprawy przez stronę dotkniętą, a wada ta stała się przeszkodą stronie w użyciu środków prawnie jej służących dla dochodzenia lub bronienia jej praw, albo jeśli wada ta postawiła sędziego w niemożności wydania wyroku uzasadnionego (gruntownego)

B. Dopuszczalność zażalenia nieważności (§342.)

Przeciwko wyrokom nieważnym służy stronie pokrzywdzonej środek prawny zażalenia nieważności (zaskarżenia nieważności) (die Nichtigkeitsbeschwerde - querella nullitatis) a nie skarga nieważności. Zażalenie nieważności jest to zaskarżenie wyroku sędziego I. lub II inst. wystosowane do sędziego wyższego (II^{go} względnie III^{ciej} inst.) z żądaniem by sędzia ten zniósł

ten wyrok z powodu, że zaszła pewna wada dotykająca osoby sędziego lub stron lub przedmiotu sprawy, albo że zaszła wada w formalnościach rozprawy lub w samym wyroku. Apelacyą lub rewizyą domagamy się zmiany wyroku sędziego niższego, zażaleniem zaś nieważności zniesienia wyroku (uchylenie wyroku.) Zażalenie nieważności ma miejsce przeciwko wyrokom I^{ej} i II^{ej} inst. a nawet przeciwko takim wyrokom, od których nie ma miejsca apelacya lub rewizya, a zatém przeciwko wyrokom opierającym się na wyraźnem przyznaniu sądowém, przeciwko równobrzmiącym wyrokom I^{ej} i II^{ej} inst. (Dekr. nadw. z 15/2. 33. Zażalenie nieważności nie jest dozwolone przeciwko dwom równobrzmiącym wyrokom w postępowaniu sumarycz. wyjmując jednak proces weksl. Nieważność wyroku może być prawidłowo tylko przez stronę zasądzoną wyniesiona, przypuszczając iż strona jest pokrzywdzona w swym interesie prawnym. Wyjątkowo może prawny zastępca wnieść zażalenie nieważności w przypadku §. 59. u. s. (Ob. Dział II. rozdz. I.)

C. Forma, termin, i postępowanie (§. 342 i 343.)

Strona chcąca zaskarżyć wyrok jedynie z powodu nieważności nie będzie obowiązana łączyć tego zażalenia z apelacyą, a względnie rewizyą. Zdanie przeciwne jakoby zażalenie nieważności tylko łącznie z apelacyą lub rewizyą wniesione być musiało, polega na błędnem tłumaczeniu §. 342. który w ostatniem zdaniu zawiera tylko zasadę ewentualności. Jeśli zaś strona także apelować chce od wyroku a względnie założyć rewizyę, to musi

być zażalenie nieważności połączone z apelacyą lub rewizyą. W takim przypadku strona założy apelacyę a względnie rewizyę razem z zażaleniem nieważności, a w uciążliwościach apelacyjnych lub rewizyjnych przedstawi przyczyny nieważności wyroku. Połączenie zażalenia nieważności z apelacyą (o ile to jest dopuszczalnem) jest dla stron korzystnem, bo wyrok jest i tak uciążliwym dla strony, a powtóre nie można na to liczyć na pewne, że nieważność będzie uwzględnioną przez sąd wyższy. To samo ma miejsce, jeśli strona mniema się być pokrzywdzona wyrokiem II ej. inst. Dlatego łączy praktyka zażalenie nieważności z apelacyą lub rewizyą, jeśli środki te w danym przypadku nie są wyłączone i w ogóle wyrok może być zaskarżony jako niesprawiedliwy. Lubo ustawa nie czyni różnicy między zgłoszeniem zażalenia nieważności i wywodem powodów unieważniających wyrok, to przecież różnica ta jest uzasadnioną na mocy § 343. Zażalenie nieważności obejmuje przedstawienie przyczyn (zasad) nieważności razem z ich udowodnieniem i które z uwagi na różnorodność przyczyn unieważniających wyrok, prośbę, aby wyrok sądu niższego uznano za nieważny a sądowi temu nakazano wydać nowy wyrok, poniekąd zaś iżby i rozprawę poprzedzającą wyrok uchylono całkowicie lub częściowo i według okoliczności zarządzono nowe postępowanie a nawet aby innego sędziego wyznaczono (§. 343 i 344). Na przypadek połączenia zażalenia nieważności z apelacyą, najpierw uzasadnia się pierwsze, a następnie podaje się uciążliwości apelacyjne. W zażaleniu nieważności strona może przed-

stawić i udowodnić fakta, których nie przedstawiono w przeprowa-
dzonym procesie, jeśli one służą do udowodnienia przedstawio-
nych przyczyn nieważności. Również wolno będzie przeciwniko-
wi zbijać przyczyny nieważności nowymi faktami i dowodami.
Zażalenie nieważności wnosi się do sędziego Iej inst. bez różni-
cy, czy wystosowane jest przeciwko wyrokowi sędziego Iej lub
IIej inst. w przeciągu czasu na zgłoszenie apelacji zakreślonego.
Zażalenie nieważności udziela się przeciwnikowi na wniesie-
nie obrony w ciągu dni 14. To samo tyczy się zażalenia nie-
ważności przeciwko wyrokowi IIej inst. W ogóle wszystko to
ma miejsce, co powiedziano o apelacyi i rewizyi mianowicie to,
że w niektórych przypadkach zakreślono krótsze terminy na zo-
łożenie apelacyi. W postęp. ustném zażalenie nieważności po-
dane być ma ustnie do protokołu. Zażalenie nieważności we
właściwym czasie wniesione, wstrzymuje skuteczność zaskarżo-
nego wyroku, jeśli przeciwko temu ma miejsce apelacya lub re-
wizya. Nie wstrzymuje więc skuteczności równobrzmiących wy-
roków Iej i IIej inst.

D. Orzeczenie sędziego wyższego wydane na zażalenie nieważności (§§. 344–348).

Zażalenie nieważności rozstrzyga zawsze sąd wyższy. Tylko w
przypadkach, gdzie prawny zastępca strony niezdolny do samo-
dzielnego poszukiwania praw, żąda zniesienia wyroku, orze-
ka też sąd, który ostatni wydał wyrok. Nadmienić jednak
musimy, że wzmiankowane żądanie zastępcy prawnego nie jest
zażaleniem w znaczeniu właściwém.

1. Sędzia wyższy, który uznał zażalenie nieważności za uzasadnione, znosi przez rezolucyę (dekret) wyrok zaskarżony, a jeśli zarazem zgłoszono apelacyę lub rewizyę, nie wdaje się w rozpoznanie tychże. Zarazem zarządzi sąd wyższy, co ze względu na zachodzące okoliczności wypada n.p. znosi całkowitą rozprawę z powodu że sprawa podlega rozpoznaniu władz adm. wyznacza inny sąd, jeśli zachodzą warunki wyłączenia sądu. Jeśliby przyczyną uznania nieważności była wina widoczna sądu Iej inst, Sąd wyższy poleci sądowi niższemu, by stronom wynadgrodził koszta i szkody przez tę zwłokę wyrządzone, i w tym celu wyznaczy termin, w którym strona wykaz tych szkód pod utratą prawa do wynagrodzenia podać ma. Następnie winien sąd wyższy po nadesłaniu owego wykazu sąd niższy wysłuchać i ilość wynagrodzenia z urzędu oznaczyć. (§.345.)

Jeśli wyrok 1ej inst. z powodu nieważności zniesiono, to służy osobom przez to skrzywdzonym rekurs od odnośnej rezolucyi do Najw. Tryb. który wnosi się do sądu Iej inst.

Rekurs ten służy:

a. stronie pokrzywdzonej

b. sędziemu Iej inst. na przypadek, gdyby był skazany na wynagrodzenie szkód lub kosztów zrządzonych stronie wskutek zniesienia wyroku. –

2. Jeśli zażalenie nieważności nie zostało uznane za uzasadnione (§.347 i 348) a zażalenie wniesiono bez apelacyi sędzia IIej inst. odrzucając zażalenie nieważności, wydaje r.

zolucyę w formie dekretu. Od téj rezolucyi służy stronie wnoszącéj zażalenie nieważności rekurs do Najw. Tryb. (§ 348) który jednak nie ma mocy wstrzymującéj.

W razie złączenia zażalenia nieważności z apelacyą, sędzia IIej instancyi wydaje wyrok wskutek założonéj apelacyi, usprawiedliwiając w pobudkach sądzenia odrzucenie zażalenia nieważności. Ten wyrok choćby równobrzmiący z wyrokiem Iej inst. może być zaskarżony z powodu nieważności za pomocą nadzwyczajnego środka rewizyi (Dekr. nadw. z 15/2 833.) (Ob. wyżéj pod II). Tryb. najw. znosi wyrok IIej inst. z powodu zaszłéj nieważności przez rezolucyą (dekret) i odrzuca zażalenie nieważności także przez rezolucyą, jeźli z niem nie była rewizya połączona. W przeciwnym razie Najw. Tryb. wydaje wyrok z powodu założonéj rewizyi.

3. Każdy sąd wyższy jest obowiązany z urzędu uwzględnić nieważności, jeśli je dostrzegł z aktów, z powodu apelacyi lub rewizyi przedłożonych, wskutek czego z urzędu znieść powinien wyrok, a poniekąd i całą rozprawę (§. 346. u. s. §. 156. instr. sąd.)

4. Jeśli przeciwko wyrokowi nie wniesiono we właściwym terminie zażalenia nieważności a przypadek pod l. 3. wymieniony nie miał miejsca, nieważność zaszła uważaną będzie za usuniętą. Wszelako istnieją przyczyny nieważności, które i za przypuszczeniem tego co tu pod l. 4. powiedzieliśmy, nie mogą być uważane za usunięte. Stąd wynika, że wyrok taki w każdym czasie zniesionym być może przez sąd wyższy, a co wtedy zachodzi, kiedy strony nie mogą się zrzec tego prawa,

które wskutek zasztéj nieważności zostało nadwerężone, a więc jeśli nieważnością nie zostało nadwerężone prawo prywatne stron spór wiodących, któremi dowolnie rozrządzać mogą, lecz prawo innéj trzeciéj osoby, lub prawo, którem dowolnie rozrządzać nie mogą, tudzież gdy warunki, pod którymi wyrok nabyć może powagę rzeczy osądzonéj się nie ziściły z powodu wad dotykających osoby sędziego, stron, postępowania etc.

Na tém zapatrywaniu polega podział nieważności na usuwalne i nieusuwalne (nullitates sanabiles et non sanabiles – heilbare und nicht heilbare Nichtigkeiten). Do nieusuwalnych zaliczamy przypadki w których osoba, która wyrok wydała, nie miała władzy sądowéj, lub gdy strona nie mogła samodzielnie dochodzić praw swych, lub gdy stronie właściwéj nie wręczono skargi, a wydano wyrok zaoczny etc. Zniesienia wyroku w takich przypadkach może się strona domagać każdéj chwili.

Wyrok zapadły w postęp. w spraw. drobiazg. może być zaskarżony jedynie z powodu nieważności. §. 78. podaje 7. przyczyn nieważności.

IV. O rekursie.

Rekurs jest to zaskarżenie ~~wiew~~ rezolucyi (dekretu) a nie wyroku sędziego niższego z powodu, że rezolucya jest niesprawiedliwą lub nieważną, połączone z prośbą, aby rezolucya została zmienioną w pewien sposób a odnośnie zniesioną. Rekurs służy zatém przeciwko rezolucyom nieważnym lub niesprawiedliwym.

A. Dopuszczalność rekursu (§ 349)

Od orzeczeń sądów I^szej i II^giej inst. które nie są wyrokami, a zatém we formie rezolucyi (dekretu) wykazane bywają, może się strona pokrzywdzona odwołać do sędziego wyższego, wnoszącą tz. rekurs, chyba że ustawa wyklucza rekurs w ogóle lub nie dozwala samowolnego rekursu, co ma miejsce w następujących wypadkach:

1. W ogóle niedopuszczony jest rekurs:

a. od rezolucyi uznającej niestawiennictwo na audyencyi za usprawiedliwione (Dekr. nadw. z 11/10 822.)

b. od rezolucyi zezwalającej na przywrócenie do pierwotnego stanu z powodu upływu terminu prekluzyjnego (§ 495)

c. w procesie weksl. od orzeczenia nakazującego zabezpieczenie lub zapłatę sumy weksl. wydanego na skargę weksl. o zabezpieczenie lub wypłatę (§. 7. post. weksl. i res. min z 18/7. 859.)

d. W procesie nakazowym od nakazu płatniczego chyba że pozwany zarzuca, że nakaz płatniczy nie powinien był być wydany (reskr. min. z 18/7 859.)

e. od zarządzenia sędziego wskutek którego na mocy §. 4. noweli skróconym został termin ustawą wyznaczony do wniesienia obrony.

f. Od rezolucyi wydanej na podanie o wypowiedzenie kontraktu najmu lub dzierżawy, która stronie przeciwnej nakazano, by uczyniła swe zarzuty przeciwko wypowiedzeniu w ciągu dni 8. pod zagrożeniem, że inaczej wypowiedzenie stanie się wykonalném (§. 6. 11. i 15. postan. ces. z 16/7 858.)

2. Odrębny (samoistny) rekurs nie jest dozwolony:

a. od zarządzeń sądowych w toku dochodzenia naruszenia posiadania wydanych, bo zażalenie z powodu tychże winno być połączone z rekursem od rezolucyi stanowczo załatwiającej skargę o naruszenie posiadania. (§ 16. post. ces. z 27/10 849.)

b. od rezolucyi dozwalającej dowodu ze świadków lub znawców dla wiecznej pamięci. (§ 17. noweli)

c. w postępowaniu sumarycz. od rezolucyi zarządzających postęp. sumar. odmawiających odroczenia rozprawy lub rozrządzających przesłuchanie świadków lub biegłych. Stronie zostawia się wolność połączyć zażalenie z apelacyą (§. 36. post. sumar.) To samo rozumie się o szczególnych procesach polegających na postępowaniu sumarycznem.

d. Od niedopuszczenia pytań szczegółowych przez stronę do świadka wystosowanych (§. 21. noweli). Prawidłowo nie ma rekursu od rezolucyi postanowień lub zarządzeń wydanych w postęp. w sprawach drobiazg. jednak sędzia Iej inst. może swe postanowienie zmienić wskutek przedstawienia stron interesowanych. W jakich przypadkach wyjątkowo rekurs ma miejsce podamy w części IV. rozdz. II.

Rekurs służy:

1. Stronom

2. sędziemu niższemu, którego orzeczenie zniesiono lub zmieniono, a jego samego skazano z tego powodu na wynagrodzenie szkód zrządzonych jego orzeczeniem (§. 345. 348. 354. 355.)

B. Forma i treść rekursu.

Przy rekursach nie czynimy różnicy między zgłoszeniem rekursu a wywodem niezażaliwości, rekurs bowiem obejmuje tylko jeden akt (pismo) Rekurs podaje zwykle we wstępie przedmiot zażalenia, uzasadnia takowy i kończy się według właściwości zachodzących przyczyn prośbą, aby rezolucya została w pewien sposób zmienioną lub zniesioną. Jeśli zaskarżoną rezolucyą rozstrzygnięto sprawę, albo jeśli ją wydano wskutek prośby strony po wysłuchaniu przeciwnika, to nowości nie mogą być w rekursie przedstawiane chyba że strona zarzuca nieważność w którym to przypadku nowości dopuszczone są o tyle, o ile one służą do uzasadnienia zarzuconej nieważności. Jeśli zaś rezolucyą wydano na jednostronne domaganie się strony, a rezolucya dotyka praw osób 3cich to nie służy wzmiankowanej stronie prawo przedstawienia w rekursie nowości, owe 3cie osoby zaś mogą przedstawieniać nowe okoliczności i środki dowodowe, które nie były przedstawione w 1ej inst.

Rekurs wnosi się w jednym okazie załączając oryginał lub odpis wierzytelny rezolucyi zaskarżonej. W post. spow. ustnem można rekurs założyć i ustnie. Rekurs wystosowuje się do sędziego wyższego, wnosi się jednak w każdym przypadku do sądu 1szej inst. Zewnątrz oznacza się pismo nazwą: „Rekurs".

C. Wniesienie, termin i postępowanie. –

Reskr. min z 28/8 860. stanowi:

1. Od 1/10 60. muszą być rekursa od orzeczeń sądowych Iej i IIej inst. wnoszone wyłącznie do Iej inst. Rekurs wniesiony

bezpośrednio do sądu wyższego odrzuca się.

2. Rekurs wnosi się przed upływem terminu w ustawie oznaczonego. Przy obliczeniu terminu nie uwzględniają się dnie feryalne i dnie biegu pocztowego t.j. podczas których rekurs na poczcie się znajdował, lub zatrzymany został dla jakiejkolwiek przyczyny. Jeśli jednak ostatni dzień przypada na ogólne święto lub niedzielę, termin kończy się z następnym dniem powszednim.

3. Sąd Iej inst. winien z urzędu odrzucić rekurs wniesiony w sprawach spornych po upływie terminu, zawiadamiając o tem stronę na piśmie.

4. Jeśli sąd zwleka przedłożenie rekursu, każda strona udać się może do sądu wyższego o pomoc. Podane tu postanowienia o sądzie, do którego i o obliczeniu terminu w ciągu którego rekurs ma być wniesiony, stosowane być winny do wszystkich rodzajów postępowania sądowo-cyw. w sprawach spornych i niespornych. W postępowaniu drobiazgowém nie wliczają się w termin dnie biegu pocztowego. Prawidłowo każdy rekurs wniesiony być ma w 14. dniach po dniu od wręczenia rezolucyi.-

Wyjątkowo wnosi się rekurs:

1. W 8. dniach:

a. w postęp. sumar. i w procesach szczególnych, na tém postępowaniu się opierających wyjąwszy proces weksl. i przypadki w §.15. postępowania w sprawach o najem wymienione.

b. Od rezolucyi rozstrzygającej zarzut niewłaściwości sądu.

c. Od rezolucyi stanowczo rozstrzygającej skargę o naruszenie posiadania.

d. Od nakazu płatniczego w procesie nakazowym i od wszystkich w tym procesie wydanych rezolucyi;

e. w postępowaniu w sprawach drobiazg (§:84.)

2. W 3. dniach:

a. w sprawach handl. toczących się przed sądem handl. (§ 583.)

b. w sprawach wekslow. (§ 12. postęp. weksl.)

c. w sprawach wynikających z kontraktu o najem a to w przypadkach wymienionych w § 15. odnośnej ustawy.

Termin do wniesienia rekursu jest nieodwłoczny. Sąd I-ej inst. przedkłada rekurs we właściwym terminie wniesiony sądowi II-ej inst. przez formalną relacyę, do której załączyć należy wszystkie odnośne akta jak z powodu przedłożenia apelacyi lub rewizyi. Rekurs nie udziela się więc przeciwnikowi do wniesienia obrony. O przedłożeniu wyższemu sądowi rekursu nie bywają strony uwiadomione, wyjąwszy proces nakazowy. –

D. Wstrzymująca moc rekursu.

Wedle § 351. rekurs wstrzymuje tylko wydanie wyroku. Stosując się do tego przepisu stanowi też § 16. noweli, że rekurs od orzeczenia, którem odmówiono przedłużenia terminu lub odroczenia audyencyi całkiem lub częściowo nie tamuje toku i zamknięcia postępowania, mianowicie spisania aktów celem wydania wyroku, lecz sędzia winien wstrzymać się z rozstrzygnięciem w sprawie głównej aż do załatwienia rekursu według dekr. nadw. z 2/3 749. Rekursy wywierają w sprawach adm. moc wstrzymującą tylko wtedy, gdy inaczej wskutek wykonania wydanego orzeczenia pomyślny wynik rekursu dla rekurującego byłby bezowocny. Przeciwnie rekurs nie działa wstrzymująco:

1. Jeśli zwłoką wyrządzonoby szkodę niepowetowaną temu, przeciwko któremu, lub tej rzeczy o którą rekurs wniesiono.

2. Jeśli się rozchodzi o zarządzenie, tyczące się dobra publicznego, zała-

szcza jeżeli idzie o zarządzenie, co do którego albo prowizoryum jest wymagane, lub władza właściwa działać winna z urzędu.
Praktyka sądowa trzyma się tego dekretu nadw. w przypadku egzekucyi sądowej, bo nie ma innej wskazówki; tudzież zamieszczono ustawę tę w zbiorze ustaw sądowych, co wskazuje, że takowa i przez władze sądowe uwzględnioną być winna.

Wykonanie dozwolonych tymczasowych środków zabezpieczających nie wstrzymuje się założeniem rekursu. Także rekurs wyniesiony od nakazu płatniczego w procesie nakazowym z powodu że nakaz nie powinien być wydany, nie ma mocy wstrzymującej.

E. Rozstrzygnienie rekursu. (§§. 351-355).

Sędzia II^{ej} inst. rozstrzyga rekurs i wydaje orzeczenie swe we formie dekretu. Sąd ten może zaskarżoną rezolucyę zmienić, znieść, potwierdzić. Zmienia się wskutek niesprawiedliwości, a znosi wskutek nieważności. Jeśliby sąd wyższy uznał rekurs za słuszny a do jego wniesienia dała powód wina widoczna sądu niższego, wówczas zmieniając lub znosząc rezolucyę tegoż sądu, winien zarządzić wynagrodzenie zrządzonej szkody i kosztów i tu należy postępować wedle §. 345. (ob. wyżej III. dz.) Sąd II^{ej} inst. udziela swe orzeczenie z pobudkami sądzenia sądowi niższemu, który o takowém dosłownie uwiadamia strony. Jeśli rezolucya sądu I^{ej} inst. została zmienioną lub zniesioną przez sąd II^{ej} inst. wolno jest pokrzywdzonemu wnieść rekurs przeciwko rezolucyi II^{ej} inst. do Tryb. Najw. t. z. rekurs rewizyjny. Także sędzia I^{ej} inst. może wnieść rekurs, jeśli orzeczenie II^{ej} inst. skazało go na wynagrodzenie szkody i kosztów stronie wyrządzonych (§ 354) Rekurs rewizyjny wystosować należy do Tryb. Najw. a podać należy do sądu I^{ej} inst. w terminie pod C. po-

danym. Od równobrzmiących rezolucyi I^ej i II^ej inst. nie ma rekursu do Tryb. Najw. Wszakże wskutek Najw. postanowienia z 30/6 26. dopuszczonym jest i w tym przypadku rekurs nadzwyczajny, który jednak stosować się winien do zasad, co do dopuszczalności rewizyi nadzwyczajnéj. (Ob. Dekr. nadw. z 15/2 pod L. II) Rekurs ten nie ma jednak miejsca w procesie sumar. §. 51. i w szczególnych procesach na tym procesie polegających z wyłączeniem procesu wekslowego. Tudzież od orzeczeń II^ej inst. zatwierdzających rezolucyę I^ej inst. dozwalającą lub odmawiającą przedłożenia terminu lub odroczenia audyencyi (§. 16. noweli) Jeśli mimo to w tych przypadkach wniesiono rekurs nadzwyczajny, taki musiałby być przez sąd odrzucony; - w innych przedłożony. +

Dodatek.

Najw. Tryb. wygłosił w orzecz. z 15/10 879. tę zasadę, że zupełny skutek prawny ma telegraficzne zgłoszenie apelacyi i rewizyi, które do sądu nadeszło przed upływem terminu do wniesienia apelacyi lub rewizyi ustanowionego. W przypadku takim sąd I^ej inst. obowiązanym będzie przyjąć takie ogłoszenie i przy równoczesném zawiadomieniu przeciwnéj strony, wezwać zgłaszającego apelacyę lub rewizyę, aby w ciągu czasu przez sąd oznaczyć się mającego wniósł formalne zgłoszenie apelacyi lub rewizyi. Orzecz. Najw. Tryb. opiera się na téj zasadzie, że podanie stron nie odpowiadające formalnościom ustawą wymaganym, do których i telegramy należą, nie mogą być na mocy dekr. nadw. z 13/2. 1795. stanowczo oddalone, lecz winny być zwracane stronie do poprawienia, a jeśli się rozchodzi o przestrzeganie terminu wyznaczyć należy czas do wniesienia poprawionego podania. (Ob. naukę o skardze.)

Równiez mogą być i telegraficznie rekursy wniesione czyli zgłoszone. (orzecz. Najw. Tryb. z 30/10 867 i 24/3 868.) bo każdéj stronie wolno przy zażaleniu swoim poprzestać na zgłoszeniu rekursu, bez wszelkiego wywodu przyczyn zażalenia, a takie zgłoszenia, które i tak w jednym okazie się nosi i przeciwnikowi się nie udziela, może także nastąpić przez telegram. W jaki sposób przy telegraficznych podaniach zadość uczynić należy obowiązkowi ostęplowania takich podań wskazuje reskr. min. skarbu z 9/1. 869. L. 8. d. u. p.

Tytuł drugi.

O środkach prawnych nadzwyczajnych.

Do środków prawnych nadzwyczajnych zaliczamy powrócenie do pierwszego stanu (: restitutio in integrum Rozdział XXXIV ust. sąd.:) Powrócenie do pierwszego stanu w postępowaniu cywilném jestto nadzwyczajny środek prawny, mocą którego sędzia z powodów słuszności ustawą uznanych, dozwala stronie uskuteczniać czynności, których ona w procesie bez swéj winy nie przedsięwzięła. Celem restytucyi jest obalenie prawa formalnego, które stoi na zawadzie uznaniu prawa materyalnego, albo które się sprzeciwia uznanemu już prawu materyalnemu. Domagający się restytucyi ma bowiem wykonać nieprzedsięwziętą przez siebie czynność procesową, by tym sposobem uzyskać orzeczenie odpowiednie istocie téj czynności, i z tego powodu na przypadek już zapadłego wyroku znieść wyrok prawomocny, który nie jest ani niesprawiedliwym, ani nieważnym.

Restytucya polega na słuszności; jest samoistnym środkiem prawnym, może być przeto wykonanym obok apelacyi, rewizyi lub zażalenia nieważności, i to równocześnie z nimi, wszelako odrębnie i to dopiero

później, jeżeli wymienione środki prawne okazały się bezskutecznymi przypuszczając wszakże, że termin domagania się restytucyi nie upłynął.

Restytucya zależy od dwóch warunków:

1.) że domagający się restytucyi doznał szkody;

2.) że ustawa uznaje przyczynę dla której żąda się restytucyi.

Możemy rozróżnić sześć przypadków restytucyi:

1.) Restytucya z powodu upłynionego terminu peremptoryjnego (zawitego);

2.) z powodu niestawiennictwa na audyencyi;

3.) przeciw wyrokowi z powodu znalezionych nowych dowodów lub faktów;

4.) z powodu złej obrony przez adwokata;

5.) przeciw decyzyi władz skarbowych;

6.) przeciw załatwieniu izby obrachunkowej.

I. Restytucya z powodu upłynionego terminu prekluzyjnego (: zawitego :) (restitutio ob terminum lapsum). §§. 489–492; 494–497.

Przez termin prekluzyjny rozumiemy termin na przedsięwzięcie przez strony czynności sądowych zakreślony, którego zaniechanie pociąga za sobą utratę prawa przedsięwzięcia téj czynności, albo téż i oprócz tego inne następstwa szkodliwe. Następstwa szkodliwe połączone z zaniechaniem zawitego terminu, wchodzą albo wprost (: ipso facto :) wskutek upływu terminu, albo wskutek domagania się przeciwnika tak, że przed tém domaganiem się czynność może być przedsięwziętą ze wszystkimi skutkami prawnymi; w tym ostatnim przypadku termin wtedy dopiero uważać można w rozumieniu § 489. za upłyniony, gdy przeciwnik wystąpił w formie należytéj z zarzutem i strona druga zaniechała przedsięwzięcia odpowiedniéj czynności, łącząc z tém żądanie odpowiednie. Jeżeli zaniechano terminu, n. p. nie wniesiono obrony w procesie piśmiennym, wówczas dozwala

§. 489. restytucyi pod tym warunkiem, że termin upłynął bez winy żądającego restytucyi, i na jego szkodę.

(: Jeżeli do przedsięwzięcia czynności sądowej zarządzono audyencyę, a strona nie stanęła, przeciwnik zaś uzyskał uznanie strony niestawającej za zaoczną, strona ta domagać się może restytucyi. O tym przypadku nie stanowi Rozdział XXXIV. ust. sąd. lecz §. 29. tej ustawy, a postępowanie odnośne zowie się usprawiedliwieniem niestawiennictwa na audyencyi - podanie zaś strony zowie się prośbą o uchylenie skutków niestawienia się na audyencyi dekr: nadw: z dnia 27. marca 1846. - Przypadek ten co do swej istoty nie jest niczém innem, jak restytucyą, której domaga się strona z powodu zaniechanego stawienia się na audyencyi t. j. zaniechanego terminu do ustnej rozprawy. Z tego powodu stoją obadwa te przypadki na równi. (: obacz pod II :) :)

A.) (Warunki §. 489. u. s.

Wymaga się:

1.) aby upłynął:

a) termin prekluzyjny.

b) bez winy strony,

c) na jej szkodę. -

Prawo domagania się restytucyi służy stronie nawet wtenczas, kiedy zaniechanie terminu nastąpiło z winy adwokata strony, albo osoby trzeciej. Przez osobę trzecią rozumie ustawa osobę prawnie działającą w imieniu strony, a zatém: pełnomocników, zastępców prawnych, nawet osoby domowe w przypadkach objętych §. 502. i 505. - Jeżeli termin upłynął z winy adwokata, zachodzi czwarty przypadek restytucyi.

2.) Restytucya winna być żądaną we właściwym terminie t. j. w ciągu

14. dni, w którym:

a) stronę, lub jej adwokata zawiadomiono o rozporządzeniu, w skutek którego miała być pewna czynność sądowa przedsięwzięta w terminie prekluzyjnym; a

b) przeszkoda zachodząca w przedsięwzięciu tej czynności ustała; (§490.)

Termin ten nie jest odwołanym. Termin dla restytucyi w procesie weksl. i w sprawach z kontraktu o najem lub dzierżawę (: §15. ces. rozp. z dn. 16. listop. 1858:) obejmuje 3. dni.

W procesie sumar. nie jest podany termin, gdyż ustawa tylko dla usprawiedliwienia niestawiennictwa wyznacza 8. dniowy termin, który w praktyce zachowywany bywa do terminu prekluzyjnego, choć według §7. sum. postępow. termin 14. dniowy winienby mieć miejsce.

3:) Restytucya nie może być wykluczoną w danym przypadku, co zachodzi:

a) co do upłynionego terminu do wniesienia wywodów możliwości apelacyjnych, lub rewizyjnych, tudzież obron apelacyjnych lub rewizyjnych.

b) po wręczeniu wyroku klasyfikacyjnego w upadłościach otwartych przed dniem 1. kwietnia 1869. (:§.135. u. s.:); w upadłościach zaś otwartych według nowej ustawy o upadłościach nie służy środek prawny restytucyi przeciw upływowi terminów stronom do poszukiwania, lub do pilnowania praw ich przeznaczonych, których trwanie w granicach wyraźnie ustawą wytkniętych postanowione i należycie jest ogłoszone (:§255. u. o upadł.:);

c) w procesie o naruszenie posiadania (:§16. post: w sp.:);

d) co do terminu do wniesienia zarzutów przeciw sądowemu wypowiedzeniu kontraktu o najem lub dzierżawę, tudzież przeciw sądowemu upomnieniu, którém nakazuje się, aby w czasie oznaczonym przed.

miot najmu oddanym lub odebranym był /: §6 i 11. ces. rozporz. z d. 16/11 858:/;

e.) w sprawach tabularnych zwłaszcza z powodu upłynionego terminu zakréślonego na założenie rekursu, lub wniesienie skargi uspra wie dliwiającej prenotacyę /: §. 82. u. hip. z r. 1871:/

f.) w procesie wekslowym, wszakże pod warunkami w §. 23. ust. weksl. wyszczególnionymi.

B.) Podanie.

Restytucyi domagamy się, w zwykłém podaniu przy wykazaniu warunków wyżéj wymienionych. Żądanie poda, dokładnie cel, dla którego żądamy restytucyi, n. p.: dla wniesienia obrony, repliki, rekursu, i aby w tym celu nowy wyznaczono termin z uchyleniem wyroku zaocznego, jeżeli taki zapadł wskutek zaniechania terminu. Możemy domagać się restytucyi bez względu, czy zapadł wyrok zaoczny lub nie. -

C.) Sąd właściwy.

Restytucyi domagać się należy w każdym przypadku od tego sądu I ♀. inst. w którym proces się toczył lub jeszcze wisi /: § 36. norm. jur. i §. 492. u: s:/ /: nawet, gdyby proces w chwili zażądania restytucyi wisiał w wyższéj instancyi:/.

D.) Postępowanie (§§ 494-496)

Na prośbę w terminie właściwym wniesioną, wyznacza sąd dzień do audyencyi i po wysłuchaniu obu stron załatwia żądanie przez rezolucyę. Jeśli sąd I lub II. inst. wydał rezolucyę dozwalającą żądanéj restytucyi, wówczas winien jeden lub drugi sąd oznaczyć nowy termin w téjże rezolucyi prekluzyjny do wykonania tego, do czego odnosi się restytucya, a w tym przypadku rekurs od rezolucyi już nie ma miejsca. Droga do rekursu wtedy jedynie jest otwartą, jeżeliby

sąd żądanej restytucyi odmówił.

Strona żądająca restytucyi winna być skazaną na wynagrodzenie stronie przeciwnej kosztów tym sposobem zrządzonych, a to w każdym razie, czyliby się sąd do żądania strony przychylił, lub takowe oddalił, a które to koszta w tejże samej rezolucyi ustanowić należy (: § 496 :) Przepis ten nie został zmieniony nowelą z r. 1874. (: Orzeczenie Najw. Tryb. z dn. 31. stycznia 1875. do l. 78. Repert: orzeczeń :) Jeżeliby się zaś okazało że z winy samej strony żądającej lub jej adwokata upłynął, wówczas należy oprócz tego ukarać taką opieszałość, a zarazem adwokata do wynagrodzenia kosztów obu stronom zobowiązać. (§ 496 :)

E) Skutki. (§. 497)

1. Skutki wniesienia prośby o restytucyę.

O tych skutkach stanowi §. 497 u : s : w ten sposób, że wskutek domagania się restytucyi z powodu upłynionego terminu zawitego, dalsze postępowanie w przedmiocie głównym winno być wstrzymane aż do rozstrzygnięcia prośby o dozwolenie restytucyi. Przepis ten doznał wszakże zmiany na mocy dekr. nadw. z dnia 19. lutego 1846. Dekret ten nakazuje odróżnić, czy z powodu upłynionego terminu zapadł wyrok zaoczny, i czy ten przed wniesieniem prośby o restytucyę był lub nie był jeszcze wręczonym. Jedynie w tym przypadku wstrzymuje się postępowanie w przedmiocie głównym, gdy wyrok jeszcze nie zapadł, albo zapadły nie był jeszcze wręczony stronie domagającej się restytucyi: we wszystkich innych przypadkach wniesienie prośby o restytucyę nie wstrzymuje postępowania w przedmiocie głównym. Stąd wynika, że jeżeli prośbę podano przed wręczeniem wyroku stronie domagającej się restytucyi, sąd winien się wstrzymać z wydaniem, względnie wręczeniem wyroku. Strona domaga-

jąca się restytucyi może z téj przyczyny odmówić przyjęcia wyroku, jeżeli się go jéj po podaniu prośby wręcza.

2:) Skutki dozwolonéj restytucyi.

W takim przypadku przywraca się sprawę do tego stanu, w jakim się znajdowała przed upływem terminu prekluzyjnego. Na przypadek zapadłego wyroku zaocznego sąd znosi wyrok zaoczny i wyznacza nowy termin do przedsięwzięcia odnośnéj czynności processowéj.

II. Restytucya z powodu niestawienia się na audyencyi (: usprawiedliwienie niestawiennictwa :)

Jeżeli w postępowaniu ustném toczy się procesˢ w I. inst. a na żądanie strony stawającéj sędzia uznał zaoczność strony przeciwnéj niestawającéj i wydał rezolucyę, wyznaczając audyencyę do spisania aktów, strona ta może od téj rezolucyi założyć rekurs na przypadek, gdyby warunki uznania zaoczności się ziściły. Jeżeliby zaś na audyencyi, na któréj domagano się uznania zaoczności strony niestawającéj sporządzono zarazem spis aktów, a na jego zasadzie wydano wyrok zaoczny, wówczas służy stronie zaocznéj zażalenie nieważności przeciw wyrokowi a to z powodu braku warunków dopuszczających uznanie zaoczności (§. 343.)

Jeżeli zaś słusznie nastąpiło uznanie zaoczności strony niestawającéj, ta zaś doznała przeszkody w stawieniu się w sądzie przez przypadek nieuchronny, wówczas przyznaje jéj §. 29. właściwy środek prawny, celem uchylenia skutków zaoczności tj. prośbę o uznanie niestawiennictwa na audyencyi za usprawiedliwione. Strona winna wnieść tę prośbę ustnie lub na piśmie do sądu I. inst. gdzie sprawa się toczy, tudzież wykazać przeszkodę i prosić, aby jéj niestawiennictwo uznano za usprawiedliwione i nową audyencyę wyznaczono do rozprawy w sprawie głównéj. Jeżeli

strona stawająca na audyencyi nie podejmuje czynności sądowej, do któ-
rej przedsięwzięcia jest obowiązaną, lecz domaga się z tego powodu odro-
czenia audyencyi, przeciwnik wszakże temu się sprzeciwia, a sędzia nie
dozwala odroczenia, natenczas stronie pokrzywdzonej służy rekurs od
rezolucyi odmawiającej odroczenia. /: §. 13 i 16. noweli wyżéj część II o czasie :/.

A) Termin.

Podanie o usprawiedliwienie niestawiennictwa może być wniesione przed
wydaniem wyroku zaocznego, lub po jego wręczeniu, jednakże w tym przy-
padku w ciągu 14. dni, licząc od dnia po wręczeniu wyroku. Ponieważ uspra-
wiedliwienie niestawiennictwa nie różni się co do istoty od restytucyi z po-
wodu upłynionego terminu peremptoryjnego, przeto podanie o usprawiedli-
wienie niestawiennictwa wtenczas tylko winno być wniesione w ciągu 14. dni
po wręczeniu wyroku, kiedy przeszkoda w stawieniu się na audyencyi usta-
ła przed wręczeniem wyroku. W przeciwnym razie liczy się 14 dniowy termin
dopiero od dnia ustania przeszkody /: ob. pod I A. :/ (§ 49 e).

B) Wykazanie przeszkody.

Przeszkodę należy wedle §. 29. wykazać t. j: uprawdopodobnić, z czego wyni-
ka, że się tu nie rozchodzi o dostarczenie ścisłego dowodu według zasad usta-
wy sądowéj, lecz tylko o osobiste przekonanie sędziego, że strona bez swej winy
nie stawiła się na audyencyi. Do tego mogą posłużyć powody, które zazwy-
czaj nie stanowią zupełnego dowodu. Praktyka żąda ścisłego dowodu i do-
puszcza niekiedy przysięgę stanowczéj w dowód odnośnego faktu.

C) Skutek bezpośredni wyniesienia prośby.

Co do bezpośredniego skutku prawnego, jaki pociąga za sobą wniesiona proś-
ba, rozróżnić należy na mocy dekr. nadw. z d. 19. lut. 1846., czyli wyrok
zaoczny w chwili wniesienia prośby był już stronom wręczony lub téż nie.

Jeżeli:

a/ prośbę podano przed wręczeniem wyroku stronie dopuszczającej się zaocz-ności, wówczas aż do rozstrzygnięcia tej prośby w sprawie głównej nic przed-siębraném być nie powinno. Stąd wynika, że sędzia w takim wypadku wstrzy-mać się powinien z wydaniem, a według okoliczności z wręczeniem wyroku. Strona podająca ową prośbę może z tej przyczyny odmówić przyjęcia wyroku, jeżeli ten po podaniu prośby się jej wręcza;

b.) prośba zaś wniesiona po wręczeniu wyroku nie wstrzymuje postępowa-nia w sprawie głównej.

Z uwzględnieniem obu tych przypadków różnie opiewa prośba; i tak w przypadku pod a/ żąda strona, aby sąd niestawiennictwo na audyencyi na dzień ... wyznaczony uznał za usprawiedliwione i nową audyencyę do dalszej rozprawy w sprawie głównej wyznaczył. W przypadku pod b/ za-mieszcza się między tymi dwoma ustępami: „wyrok zaoczny zaś dnia ... .. zapadły za uchylony, tudzież aby nową audyencyę wyznaczono."

Pomimo wniesienia prośby o usprawiedliwienie niestawiennictwa, mo-że strona użyć oddzielnie zwyczajnych środków prawnych przeciw wy-rokowi zaocznemu, zwłaszcza apelacyi. etc.-

D. Postępowanie.

W skutek podanej prośby o usprawiedliwienie niestawiennictwa wyznacza sędzia audyencyę, wzywając obie strony, aby stanęły na niej w celu rozpra-wienia się, względem tej prośby. Jeżeli strona druga nie przychyla się do tej prośby, wówczas sąd rozstrzyga tę sprawę incydentalną po wysłu-chaniu stron przez rezolucyę, orzekając, czyli niestawiennictwo na audyencyi uznaje za usprawiedliwione, a zatém i wyrok zaoczny, jeże-li taki zapadł, za uchylony - lub też, że nie uznaje niestawiennictwa

za usprawiedliwiono. Jeżeli niestawiennictwo uznano za usprawiedliwione, nie może być wniesiony przeciw rezolucyi odnośnéj rekurs sądu wyższego (: dekret nadworny z dnia 11/10 1822.:)

Rezolucya ta wyznacza zarazem nową audyencyą do dalszéj rozprawy w sprawie głównéj i takowa rozpoczyna się od tego, na czém poprzednia stanęła. Po zamknięciu rozprawy w sprawie głównéj zapada wyrok bez względu na wyrok zaoczny, który przed tém zapadł. Od dnia wręczenia rezolucyi uznającéj niestawiennictwo za usprawiedliwione, nie może być wyrok zaoczny, który był zapadł, egzekwowany. Dozwolona więc egzekucya powinna być wstrzymana, a kroki egzekucyjne - o ile się to da - uchylone. Gdyby sąd nie uznał niestawiennictwa za usprawiedliwione, stronie pokrzywdzonéj służy rekurs od rezolucyi. Jeżeli ta rezolucya stała się prawomocną, sąd wyda wyrok zaoczny, lub wręczy wyrok zaoczny, zapadły przed wniesieniem prośby o usprawiedliwienie niestawiennictwa, wszakże niewręczony z powodu wniesienia téj prośby.

W postępowaniu apelacyjném lub rewizyjném nie można się domagać uznania niestawiennictwa na audyencyi za usprawiedliwione, gdyż jeżeli wskutek zgłoszenia apelacyi lub rewizyi wyznaczono audyencyą dla przyjęcia do protokołu wywodu, nieważności lub obrony apelacyjnéj lub rewizyjnéj; niestawienie się na audyencyi nie dopuszcza restytucyi (§. 489.) Jeżeli w postępowaniu pisemném wyznaczono audyencyą do przeglądu oryginałów, a jedna ze stron nie stanęła, wówczas ta domagać się może nowéj audyencyi, usprawiedliwiając swoje niestawiennictwo w sposób powyższy. Tak samo, gdyby strona nie stanęła na audyencyi w celu wykonania przysięgi (: ob. §. 19 i 20. post. sum. i §. 29. post. w spraw. drobiazg. :)

Wspomniany środek prawny usprawiedliwienia niestawiennictwa na audyencyi nie odnosi się do przypadku, gdzie strona stanęła na audyencyi, wszakże nie przedsięwzięła tej czynności procesowej, do przedsięwzięcia której była obowiązaną; na przypadek bowiem gdyby strona ta domagała się odroczenia audyencyi; przeciwnik jednak sprzeciwiał się temu i zażądał przeprowadzenia sprawy głównej, a sędzia nie dozwolił odroczenia, stronie pokrzywdzonej służyłby natenczas rekurs od rezolucyi odmawiającej odroczenia. §. 13 i 16. now.

III. Restytucya przeciw wyrokowi z powodu nowo znalezionych dowodów lub okoliczności faktycznych. §§. 489-493 i 497.

Posiadamy dwa środki, którymi wprowadzić można nowości do procesu:

1) prośbę o wniesienie nowości w postępowaniu pisemnem. Według orzeczenia Najw. Tryb. z dn. 7/10 1870. l. 69. Hs. Orz. mogą być także do trypliki wprowadzone nowości, które dowodnie nie zostały zatajone w poprzednich wywodach procesowych.

2) Restytucyą, wyżej wymienioną. O tej podajemy co następuje:

A) Warunki.

Wymaga się:

1) aby wyrok zapadł na niekorzyść domagającego się restytucyi bez względu na prawomocność wyroku i czyli zapadł w II lub III. inst., tudzież czyli jest wyrokiem stanowczym lub przedstanowczym. Restytucya ta i wtenczas jest dopuszczoną, kiedy zaniechano wykonać przysięgę stanowczą w czasie właściwym (: dekr. nadw. z d. 28/7. 789) Jeżeli przysięga, wyłączając przysięgę wyjawienia, miała być wykonaną przez przeciwnika domagającego się restytucyi, a przysięga

nie jest jeszcze wykonany, wówczas zachodzi przypadek objęty §.§. 305 i 306. /: remedium pro vitando perjurio :/ Restytucyi tej domagać się można i przeciw wyrokowi zaocznemu /: Orzecz. Najw. Tryb. z d. 28. grud. 1860. l. 35. Ks. O. :/

2.) Wymaga się aby domagający się restytucyi odkrył fakta stanowczo razem z dowodami na takowe, albo nowe dowody, odnoszące się do faktów w procesie już przedstawionych, o których wprzód wiedzieć, lub takowych znaleźć nie mógł §. 489. Do tych dowodów należą dokumenta, świadkowie, przysięga etc.

3.) Restytucyi domagać się można w przeciągu całego czasu przedawnienia t. j. dopóki prawo, dla którego żąda się restytucyi, przedawnieniem nie zgasło. (§. 490.)

4.) Restytucya nie może być wykluczoną w danym przypadku. Jest ona wykluczoną:

a.) w procesie o naruszenie posiadania

b.) w procesie weksl. pod pewnymi warunkami (§. 23.)

B.) Żądanie.

Restytucyi domagać się należy formalną skargą wystosowaną przeciw stronie przeciwnej: Powód udowodni w skardze:

a.) że wyrok zapadł na jego niekorzyść;

b.) że znalazł nowe fakta lub dowody; takowe mają być dokładnie wyszczególnione, a o ile to być może sądowi przedłożone, wykazując zarazem, że są tej natury, iż gdyby były przedstawione w procesie, inny byłby zapadł wyrok i to na korzyść żądającego restytucyi;

c.) że o tych nowościach wprzód wiedzieć, lub takowych znaleźć nie mógł, co zazwyczaj udowadnia się wskazaniem przeciwnikowi przysięgi stanowczej. Nowości mogą być odkryte i przed zapadnięciem wyroku, byleby odkrycie nastąpiło w

takiej chwili, w której już nie można było wprowadzić ich do rozprawy. W takim razie można żądać restytucyi nawet przed zapadnięciem wyroku, /: Orzeczenie Najw. Tryb. z dn. 9. czerwca 859:/;

d) żądanie skargi ma dokładnie wyrazić cel, dla którego się żąda restytucyi n.p. aby powodowi było dozwolone wnieść nową skargę, obronę etc, przy przedstawieniu następujących faktów, dowodów etc, i aby zapadłe wyroki razem z rozprawą aż włącznie do skargi, obrony etc. zniesiono.

C.) Sąd.

Właściwość sądu stosuje się do §. 492. u. s. i wyżej pod I. C.)

D.) Postępowanie.

Wskutek wyniesienia skargi o restytucyę należy postępować tak, jak wskutek każdej innej skargi (§. 493.) Proces ten uboczny nie może być połączony ze sprawą główną. Inaczej w procesie wekslowym §. 24. p. weksl. i w procesie o sprawy drobiazg. (§ 86).- Po zamknięciu rozprawy ustnej lub pisemnej zapada wyrok, orzekający, czy restytucya ma miejsce lub nie, wymieniając w pierwszym przypadku fakta lub dowody, z których strona korzystać może, z dodaniem, że wyrok przedtém zapadły się znosi, tudzież jak dalece rozprawa ulega uchyleniu. Przeciw temu wyrokowi służą każdéj stronie zwyczajne środki prawne.-

E.) Skutki.

1.) Skutki wyniesionej skargi o restytucyę. Skarga ta nie tamuje wykonania wyroku ani biegu egzekucyi (§ 497.)

2.) Skutki wyroku dozwalającego restytucyę. W tym przypadku sprawa główna przywraca się do tego stanu, w którym nowe fakta lub dowody mogłyby były być przedstawione, gdyby były przedtém wiedome, o czém też wyrok ma stanowić. Wskutek tego wyroku winna strona prosić o powtórną

dekretacyę pierwotnej skargi, obrony etc, albo wnieść nową skargę, nie będąc wszakże obowiązaną uczynić to w pewnym terminie. /: Skazany i jego prawonabywcy żądać mogą tylko od sędziego cywilnego zmiany prawomocnego orzeczenia sądu karnego o roszczeniach z prawa prywatnego z powodu nowoznalezionych środków dowodowych, jakotéż zniesienia wykonania tego orzeczenia z powodów jakichś okoliczności, która później nastąpiła. (Wyjąwszy wypadek wznowienia postępowania karnego z innych przyczyn następującego §. 374. proc. karn.):/

IV. Restytucya z przyczyny niewłaściwego /: złego :/ zastępstwa przez adwokata. /: restitutio ob malam defensionem advocati :/

Restytucya ta polega na dekr. nadw.: z dnia w. ~~której już nie można było wprowadzić ich do rozprawy.~~ W 19go grudnia 1801. i na §. 491. Restytucya ta winna być żądaną w ciągu 14. dni, licząc od dnia, w którym strona dowiedziała się o uciążliwym wyroku lub rezolucyi sądowéj. Ten dekret nadworny nie oznacza sposobu postępowania, które w tym względzie ma być zastosowane.

Przewinienie adwokata polega:

1:/ albo na zaniedbaniu terminu prekluzyjnego lub na niestawieniu się na audyencyi lub też

2:/ na tém, że adwokat zaniechał w miejscu właściwem przedstawić fakta stanowcze, lub zaprzeczyć faktycznym twierdzeniom przeciwnika, lub zaniechał przedstawić potrzebne środki dowodowe, wskutek czego strona doznała szkody.

W pierwszym przypadku postąpi strona, jak z restytucyą z powodu upływu terminu prekluzyjnego lub niestawienia się na audyencyi - w drugim przypadku ma miejsce postępowanie dla restytucyi z po-

wodu nowych faktów lub dowodów.

Między restytucyą z powodu złego zastępstwa przez adwokata a restytucyami podanymi wyżej, zachodzą następujące różnice:

1:) Podanie, a odnośnie skargę o restytucyą wystosowuje się przeciw stronie przeciwnej i (: chociaż niewłaściwie :) przeciw adwokatowi, który się dopuścił złego zastępstwa;

2:) strona żądająca restytucyi winna udowodnić przewinienie adwokata.

3:) Restytucyi w obu przypadkach domagać się należy w ciągu 14. dni, licząc od dnia, kiedy strona dowiedziała się o uciążliwém dla niej orzeczeniu sądowém.

4:) Na przypadek dozwolenia restytucyi sąd skazuje adwokata na zapłacenie kosztów sporu obu stronom zrządzonych (: dekr: nadw: z d. 1. lipca 1790:)

Strona pokrzywdzona może pomimo żądanej i nawet dozwolonej restytucyi żądać od swego adwokata wynagrodzenia szkody zrządzonej jej przez jego złe zastępstwo. Restytucya z przyczyny złej obrony nie ma miejsca w postępowaniu w sprawach drobiazg. (§. 86. post. drobiazg.)

V i VI. Restytucya przeciw decyzyi władzy skarbowej i załatwieniu izby obrachunkowej.

Dozwolenie pierwszej restytucyi polega na §. 498., którego postanowienie na mocy dekretu nadw. z d. 2/9 832. stosować należy i do załatwienia izb obrachunkowych (: Obacz Część IV. Rozdz. IX. :)

Restytucya ta ma miejsce:

A) W celu wyniesienia skargi wywoławczej przeciw decyzyi władzy skarbowej lub załatwieniu izby obrachunkowej, co ma miejsce, gdy tor-

min dozwolony do wyniesienia skargi wywołanej przeciw tym orzeczeniom bez winy strony upłynął. Restytucya ta w ciągu 14. dni żądaną być winna, w przeciwnym razie wywołanie nie miałoby już miejsca (§ 48). § 69

B.) W celu zaskarżenia niesprawiedliwości decyzyi władzy skarbowéj lub załatwienia izby obrachunkowéj, co zachodzi, gdy upłynął termin zakreślony do domagania się restytucyi w celu wyniesienia skargi wywoławczéj. W tym przypadku dozwala ustawa stronie domagać się restytucyi dopóki nie zaszło przedawnienie prawa będącego przedmiotem orzeczenia władz wymienionych, lecz nie w celu wyniesienia skargi wywoławczéj, lecz w celu wyniesienia skargi, w któréj strona wystąpiłaby jako powód przeciw prokuratoryi skarbu i udowodniłaby niesprawiedliwość decyzyi władzy skarbowéj lub załatwienia izby obrachunkowéj.

W skardze o pozwolenie restytucyi przedstawi strona wszelkie dowody przemawiające za niesprawiedliwością decyzyi władzy skarbowéj lub załatwienia izby obrachunkowéj a to w całości lub w części. Po przeprowadzonym procesie zapada wyrok stanowiący o tém, czy się restytucyi dozwala lub nie dozwala. Jeżeli wyrok dozwalający restytucyę stał się prawomocny, natenczas dopiero strona wnieść może pozew zaskarżający niesprawiedliwość swych orzeczeń i przy udowodnieniu właściwych faktów żądać, iżby sąd orzekł, iż strona nie jest obowiązaną zapłacić sumy włożonej na nią w decyzyi władzy skarbowéj, lub w załatwienia izby obrachunkowéj.

Żądanie restytucyi pod A) i B) nie wstrzymuje egzekucyi z prawomocnego orzeczenia władzy skarbowéj lub załatwienia izby obrachunkowéj. Gdyby zaś dozwolono restytucyi w przypadku pod A) natenczas wstrzy-

mują się egzekucyą; nie wstrzymuje się zaś w przypadku pod B: / / : dekret nadw. z d. 19. czerwca 1813. i z d. 12. września 1832.

Przepis §§ 68 i 69 [illegible] co do [illegible] z r. 1885

Dodatek.

W celu uwidocznienia różnicy zachodzącej między postępowaniem w sprawach spornych a postępowaniem w sprawach niespornych podajemy następujące środki prawne dopuszczone w tém ostatniem postępowaniu:

Sądy nie wydają w postępowaniu w sprawach niespornych wyroku, lecz tylko rezolucyę (rozporządzenia, postanowienia) zaopatrzone w pobudki sądzenia (§. 14.)

Środki prawne:

A) Przeciwko rezolucyom Iej inst. służy stronie mniemającej się być pokrzywdzoną:

1. Przedstawienie (praemonstratio - die Vorstellung)
2. Rekurs (zażalenie, die Beschwerde, der Rekurs.)

Ad 1) Przedstawienie jest wystosowane do sędziego Iej inst. z żądaniem, aby tenże sam sędzia rezolucyę swą zmienił lub zniósł, co jednak wtedy tylko może mieć miejsce, jeśli na mocy uciążliwego postanowienia osoby trzecie żadnych praw nie nabyły. Jeśli sędzia nie przychyla się do przedstawienia, odeszle stronę do poprzedniego postanowienia i pouczy ją o powodach takowego, jeśli to dotąd jeszcze nie nastąpiło. Podmiotem przedstawienia może być każda osoba, która mniema się być pokrzywdzoną bez względu, w jaki sposób dowiedziała się o postanowieniu sędziego.

Ad 2) Rekurs jest wystosowany do sądu II. inst. z żądaniem aby ten zmienił lub zniósł postanowienie I. inst.

Rekurs zakłada się:

a. Przeciwko postanowieniu sądu I. inst. których sędzia ten z tego powodu sam zmienić lub znieść nie może, bo na mocy postanowienia tego osoby 3cie już nabyły prawa.

b. Przeciwko rezolucyi sądu I. inst. którą odrzucone zostało przedstawienie strony. Strona jednak może wnieść rekurs od postanowienia które może być wzruszone i przez przedstawienie, a sędzia I. inst. może wskutek takiego rekursu sam postanowienie swe zmienić, jeśli na mocy takowego osoby 3cie żadnych nie nabyły praw. Strona może także rekurs połączyć z przedstawieniem t. j. strona prosi, by na przypadek, gdyby sędzia nie przychylił się do przedstawienia takowe uważał za rekurs i przedłożył je sędziemu IIej inst.

B.) Przeciwko rozporządzeniom II. inst. jeżeli rozporządzenie sędziego Igo inst. sąd wyższy odmienił, wtedy przeciwko rozporządzeniom II. inst. nie można wnieść przedstawienia do II. inst. lecz tylko założyć rekurs do Najw. Tryb. §.14.

Ten rekurs może założyć:

1. Strona pokrzywdzona rozporządzeniem sądu II. inst.
2. Sam sędzia Igo inst. jeżeli:

a. na niego nałożono karę lub wynagrodzenie szkody, lub;

b. jeśli się obawia, że rozporządzenie sądu wyższego może przynieść szkodę niepowetowaną osobom niezdolnym do dochodzenia swych praw. jedynie w tym ostatnim wypadku wolno mu jest wygotowanie i doręczenie rozporządzenia przez sąd wyższy wydanego odłożyć aż do rozstrzygnięcia Najw. Tryb. Sędzia niższy nie jest jednak odpowiedzialny za skutki rozporządzeń sądu wyższego, choćby rekursu nie

założył. (§15.) Nadzwyczajny rekurs od równobrzmiących wyroków I i II. inst. jest tylko wtedy dozwolony, gdy się okaże, że widocznie naruszo, no ustawę, albo że rozporządzenie nie zgadza się z aktami, albo że nastąpiła nieważność (§.16.)

C.) Nowości w środkach prawnych (§19.)

Wolno stronom w przedstawieniach i rekursach przedstawiać nowe okoliczności i nowe środki dowodowe.

D.) Termin.

Przedstawienia i rekursy wnoszą się w 14. dniach, licząc od doręczenia nieszczęśliwego rozporządzenia, jeśli wniesiono przedstawienie a sędzia Iej inst. nie przychylił się do niego, termin do rekursu liczy się od dnia doręczenia rezolucyi na przedstawienie wydanej. Rekursy wnoszą się zawsze do sądu Iej inst. i termin oblicza się jak w sprawach spornych.

E. Środki prawne po terminie wniesione (§.11.)

Przedstawienia i rekursy po terminie wniesione może sędzia według swego uznania uwzględnić w przypadkach, w których rozporządzenia bez szkody trzeciego jeszcze zniesione być m.gą. W sprawach nie powinna zatém Iej inst. przyjmować rekursy nawet po upływie terminu i przedkładać je wyższej władzy. Zatém też idzie że rekurs po terminie wniesiony skutkuje, choć osoby trzecie nabyły prawa zaskarżonego rozporządzenia sądowego, skoro to ostatnie polega na zasadzie widocznie sprzeciwiającej się ustawie.

Powrócenie do pierwszego stanu (§.17.)

Restytucya jest jedynie dozwoloną z powodu upływu terminu zawitego i z powodu niestawiennictwa na audyencyi, nie zaś z powodu nowo odkrytych środków dowodowych i faktów lub z tej obrony

adwokata. Zezwolenie na restytucyę w powyższych dwóch przypadkach stosuje się do odnośnych przepisów postępowania w sprawach spornych §. 29-489. ust. sąd. jednak tylko o tyle, o ile z zaniedbaniem terminu lub niestawieniem się na audyencyi połączony jest niepomyślny skutek prawny, którego uchylić nie można wniesieniem rekursu do sądu wyższego lub wniesieniem nowego podania. Każdy interesowany będzie mógł donieść sądowi o tem co przeciwko dozwoleniu restytucyi przemawia.

Wniesienie prośby o restytucyę wstrzymuje skuteczność rezolucyi od której zaniechano założyć rekurs i względem której zażądano restytucyi (Orzecz. Najw. Tryb. z 23. września 1875).

Munck ma

Rozdział V.

O postępowaniu wykonawczém czyli o egzekucyi.

Egzekucya jestto ogół środków prawnych, którymi sąd zniewala prawem pokonanego do zadośćuczynienia orzeczeniu sądowemu, jeżeli tenże takowemu dobrowolnie zadość nie czyni. — Egzekucya dzieli się:

I.) na egzekucyą na zabezpieczeni (prowizoryczna) — (Exekution bis zur Sicherstellung). — (Część IV. Roz. IV. i Rozdział XIV.) i na egzekucyą w znaczeniu właściwém tj. wykonanie orzeczenia prawomocnego, o której stanowi niniejszy rozdział. —

II.) na egzekucyą rzeczową i osobową. Bezpośrednim przedmiotem egzekucyi rzeczowej jest majątek prawem pokonanego. Egzekucya ta obejmuje albo jeden tylko akt, jako to: przyznanie czyli wydanie powodowi rzeczy mu przysądzonej — albo obejmuje trzy stopnie, mianowicie:

1.) zajęcie,
2.) oszacowanie,
3.) licytacyę rzeczy.

Egzekucya osobowa działa na wolę dłużnika i ma dwa stopnie:

1.) nakazy grożące,
2.) kary pieniężne, niekiedy i przymus osobisty. –

Nauka o egzekucyi obejmuje:

1.) warunki, od których zależy dozwolenie egzekucyi,
2.) strony,
3.) prośbę o egzekucyę,
4.) właściwość sądu,
5.) postępowanie przy egzekucyi rzeczowej,
6.) postępowanie przy egzekucyi osobowej i
7.) zniesienie, wstrzymanie i ograniczenie egzekucyi.

Tytuł pierwszy.

O warunkach dopuszczenia egzekucyi.

W tym względzie odróżniamy trzy przypadki:

I. Wykonywanie w kraju orzeczeń władz sądowych

w tym kraju ustanowionych §. 396. – (tj. kraje w Radzie państwa reprezentowane).

Egzekucya z wyroków tutejszokrajowych tylko pod następującymi warunkami dozwoloną być może:

A.) Popierający egzekucyą przedłoży jeden z następujących dokumentów, wkładających na dłużnika obowiązek do pewnego świadczenia, zaniechania lub znoszenia:

1. wyrok sądów cywilnych (więc i byłych sądów wojskowo-cywilnych.) Równą powagę z wyrokiem sądowym co do mocy wykonawczej mają:

a.) rezolucye sądowe w ogólności wydawane w postępowaniu w sprawach spornych i niespornych (§. 19. patentu z dnia 9go sierpnia roku 1854).

b.) wyroki sędziego polubownego §. 365 (ob. część IV.)

c.) wyroki sądów karnych §. 373. (ob. §. 358 proc. kar.)

d.) wyroki władz skarbowych i sądów w sprawach o przestępstwa skarbowe wydane §§ 116; 880 do 888, 894, 895, 902, i 933 k. k. co do przestępstw skarbowych.

e.) wyroki sądów wojennych – reskr. z dn. 22. marca 1804,

f.) wyroki Trybunału państwa §. 39. i reskr. z dnia 18go kwietnia roku 1869,

g.) wyroki sądów przemysłowych. §. 75. ustawy z dnia 14. maja 1869 roku.

2.) Ugody sądowe, a to takie, które wskutek wyniesionej skargi przed sądem zawarto. – (dekret nadworny z dnia 22. czerwca 1805 roku i z dnia 15. stycznia 1821 roku.)

Powagę ugód sądowych mają:

a.) ugody zawarte przed urzędem rozjemczym w miarę przepisów ustawy z dnia 21. września 1861 roku i ustawy dla Galicyi z dnia 6 mar. 1875;

b.) niemniej ugody zawarte między dawniejszymi poddanymi przed urzędem dominikalnym. (dekret nadworny z dnia 23 czerwca 1788 roku;

c.) przed urzędem policyjnym; (reskrypt ministeryalny;)

d.) przed magistratami politycznymi (dekret nadworny z dnia 19. listopada 1819 roku.)

e.) przed komisyą indemnizacyjną (reskrypt ministeryalny z dnia 9. sierpnia 1850 roku.)

f.) przed sądami wojskowymi, chociaż bez poprzednio wyniesionej skargi;

g.) przed sądami przemysłowymi (ust. z dn. 14 maja 1869,
h.) co do galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego nabywają powagę ugody sądowej, dokumenta, mocą których dłużnik rzetelność długów uznaje i do Towarzystwa przystępuje, wierzyciele zaś swą wierzytelność i tejże pierwszeństwo, lub tylko tylko to drugie Towarzystwu temu odstępują, równie jak pełnomocnictwa do tych czynności się odnoszące; wszakże wszystkie te dokumenta zeznane być mają w obec sądu §. 69. statutu.
i.) Akta notaryalne stwierdzające dług pieniężny lub dług w innych zamiennych rzeczach, dokładnie oznaczające osobę uprawnionego i zobowiązanego, tudzież tytuł prawny, przedmiot i czas świadczenia jeżeli zarazem zobowiązany przyzwolił w dokumencie, aby tenże, co do uznanego długu był wprost wykonalnym §. 3. ust. notar. z dnia 25 go lipca roku 1871. l. 75. Dz: p: p:
k.) Układ w postępowaniu upadkowem zawarty i sądownie zatwierdzony ma moc wykonawczą §. 198. ustawy o upadłościach.
l.) Tak samo mają moc wykonawczą względem

upadłego wypisy przez komisarza upadłości z protokołu co do likwidacyi wierzytelności i uporządkowania roszczeń wierzycieli tymże wydane, jeżeli się z wypisu okazuje, że i upadły nie zaprzeczył należytości §. 121. ustawy o upadł.

m.) Jeżeli roszczenia, z którymi się do upadłości zgłoszono, nie są zaprzeczone ani od ogółu wierzycieli, ani od upadłego, można żądać ich wyegzekwowania z ich majątku nabytego przez upadłego po zamknięciu upadłości, lub z majątku zostawionego mu do dowolnego rozrządzenia i nie potrzeba tu już wytaczać nowego postępowania przeciw dłużnikowi §. 55. ustawy o upadł.

n.) Z powodu wierzytelności, które w upadłości stowarzyszeń zarobkowych lub gospodarczych z odpowiedzialnością nieograniczoną uznane za słuszne, a których dyrekcya — względnie likwidatorowie, nie zaprzeczyli — można wyjednać egzekucyą przeciw poszczególnym członkom §. 60. ustawy z dnia 19go Kwietnia roku 1873.

3.) załatwienie izby obrachunkowej (Część IV. Rozdział IX. str. 155.)

4.) Ceduły defektowe wydane przez dwór swemu oficjaliście na złożone przez niego rachunki §. 396 u. s. (część IV. Roz. IX.)
5.) Decyzye władz skarbowych §. 359 i 396 u. s.
6.) Decyzye władz wojskowych i centralnego wojskowego departamentu obrachunkowego (Cz. IV. Roz. IX.)
7.) Decyzye władz politycznych.

Prawidłowo winne władzy polityczne orzeczenia swe same wykonywać zapomocą środków egzekucyjnych im służących (reskr. min. z dnia 20 kwiet. 1854 r.) Wszelako gdy środki te są niedostateczne, lub dla zachodzących praw osób trzecich w zastosowanie wejść nie mogą, winno być orzeczenie władzy politycznej sądownie wykonane za pośrednictwem prokuratoryi skarbu, co ma miejsce:

a.) jeżeli pretensya jest tak znaczna, lub
b.) realność do której egzekucya jest wymierzona tak zadłużona, iż zaspokojenie należytości tylko przez sprzedaż otrzymaną być może,
c.) jeżeli co do majątku dłużnika otwarto upadłość,
d.) jeżeli realność egzekucyi podpadającą już na rzecz trzeciego sądownie zasekwestrowano, albo
e.) jeżeli jeden z wierzycieli hipotecznych zaprzeczył

prawa pierwszeństwa pretensyi orzeczeniem władzy politycznej uznanej (dekr. nadw. z dnia 26 lutego r. 1789, z dnia 24. paździer. r. 1806 i z dnia 16. lipca 1823)
Egzekucyi nie można dozwolić:

α.) z wyroku zapadłego na skargę wyniesioną przeciw więcej pozwanym, jeżeli wyrok nie wymienia ich wszystkich z imienia i nazwiska (dekr. nadw. z dnia 10 go września roku 1847.)

β.) z ugód sądowych (dekr. nad. z 11 września r. 1807.)

γ.) z wyroku sądu cywilnego, skoro niewłaściwość sądu zaskarżono przed Trybunałem państwa (Dział I. część IV. str. 50.)

B.) Orzeczenie winno być prawomocne.

Sąd wezwany o dozwolenie egzekucyi z własnego swego orzeczenia sądowego winien ze swoich aktów przekonać się o przejściu orzeczenia w rzecz osądzoną (dekr. nadw. z dnia 10 go listopada r. 1804.) w innych przypadkach udowodni strona prawomocność, wszelako orzeczenie I. instancyi, załatwiające stanowczo spór o naruszenie posiadania może na żądanie strony wygrywającej natychmiast w drodze egzekucyi

być wykonane bez względu, czy termin na założenie rekursu upłynął lub czy rekurs został wniesiony (rozporz. ces. z dnia 27go paździer. r. 1849.) –

C.) Wymaga się, aby upłynął czas zakreślony w orzeczeniu do zadośćuczynienia zobowiązaniu. Jeżeli pozwany zaniechać ma pewnego działania, wtedy nie można żadnego terminu wyznaczać prawem pokonanemu §. 400. – W takim razie powstaje prawo do egzekucyi z chwilą przedsięwzięcia przez skazanego wzbronionéj czynności.

D.) Jeżeli żądano egzekucyi z wyroku naznaczającego stronie przysięgę (z wyłączeniem przysięgi wyjawienia), należy przedłożyć rezolucyą zawiadamiającą strony o wykonaniu przysięgi (dekr. nadw. z dnia 19go paźdz. roku 1792, z dnia 15. grudnia 1794 i z dnia 26 kwiet. 1822 roku.) – Jeżeli wykonania wyroku żądano przed patentem finansowym z dnia 20 lutego r. 1811. zapadłego, w którym waluta sumy zapłacić się mającej nie została wyrażoną, natenczas najpierw nastąpić powinna ewaluacya t.j. sędzia wyznaczy na wniesione podanie dzień do audyen=

cyi i rozstrzygnie rzecz na podstawie ustnej rozprawy (jeżeli ugoda do skutku nie dojdzie) przez rezolucyą, na mocy której, jeżeli się stała prawomocną, egzekucya żądaną być może (dekr. nadw. z dnia 16. i 27 go maja roku 1819.)

II. Wykonywanie w kraju wyroków sądów ustanowionych w krajach korony węgierskiej i na odwrót.-

Wyroki prawomocne wszystkich sądów cywilnych ustanowionych bądź w krajach reprezentowanych w Radzie państwa, bądź w krajach do korony węgierskiej należących są bez wszelkiego poprzedniego sprawdzenia w całym obrębie monarchii austryacko-węgierskiej równie skuteczne i wykonalne względem majątku znajdującego się gdziekolwiek w obrębie monarchii, a sądy wezwane o wykonanie wyroku względem majątku w ich okręgu sądowym są obowiązane bezwarunkowo zadośćuczynić wezwaniu, i o wyniku bezpośrednio zawiadomić sąd wzywający (reskrypt ministr. z dnia 23. września roku 1862.)-

Wykonywanie wyroków odbywa się według przepisów obowiązujących w tej części monarchii, gdzie wyrok ma być wykonany, z wyłączeniem wszelkiego wmieszania się do Sądu wzywającego (reskr. min. z dn. 7. września 1871.) Ta zasada ogarnia całe postępowanie wykonawcze od rozpoczęcia aż do jego stanowczego zamknięcia. Z tego powodu i według tej zasady rozwiązuje się pytanie, kiedy egzekucya uważaną być ma za dokonaną, a prawo egzekucyi za zgasłe. Według ustawodastwa węgierskiego winien wierzyciel popierający egzekucyą być obecnym przy przedsięwzięciu albo osobiście, albo przez pełnomocnika i może przy tej sposobności obliczyć sobie koszta egzekucyi, inaczej ponosi skutki szkodliwe wynikające z zaniechania interwencyi - zwłaszcza ten, że przesłaniem sądowi wzywającemu o przedsięwzięciu egzekucyi sumy dłużnej z przynależytościami, dłużnik uwalnia się względem swego wierzyciela od wszelkich dalszych zobowiązań. Stąd wynika, że według prawa węgierskiego uważanem będzie prawo do egzekucyi za zgasłe; że zatem późniejsza

egzekucya za później obliczone koszta egzekucyjne nie będzie mogła mieć miejsca. Te zasady zachować mają i tutejsze krajowe sądy przy wykonaniu wyroków Sądów węgierskich (reskrypt ministr. z dnia 9go listopada roku 1872.)

Według cyrkularza ministra węgierskiego z dnia 2go lipca r. 1880 wynika z powyższej zasady ta następność, że sądy austryackie nie mogą w toku egzekucyi - prowadzonej w krajach węgierskich - przyznawać popierającemu egzekucyę kosztów egzekucyjnych z tym skutkiem, by koszta te mogły być w drodze egzekucyi ściągane przez sądy węgierskie, np. koszta za prośby wniesione do sądów austryackich o przyśpieszenie egzekucyi przez sądy węgierskie itp. - gdyż sądy austryackie te tylko koszta przyznawać mogą, które urosły przed wezwaniem sądu węgierskiego przez sąd tutejszy o wykonanie egzekucyi. Tej zasady trzymać się mają i nasze sądy przy przeprowadzeniu egzekucyi wskutek wezwania sądu węgierskiego. (Resk. ministr. z dnia 11go sierpnia roku 1880.) -

Egzekucyą przedsiębierze się nawet, gdyby do odezwy sądu wzywającego o egzekucyą nie dołączono zaliczki na koszta z wykonaniem egzekucyi połączone. Jeżeliby koszta nosóstę nie mogły być pokryte z pieniędzy wskutek egzekucyi ściągniętych, sąd uwiadomi o tém sędziego wzywającego o egzekucyą celem zwrotu opędzonych, wszakże niepokrytych kosztów (reskr. min. z dnia 3.go października roku 1875.)

Sądy w Kroacyi i Sławonii wykonywają nietylko prawomocne wyroki sądów austryackich, ale téż dozwolone przez te prowizoryczne środki zabezpieczenia. Sądy austryackie mają zatém na mocy reskryptu ministeryalnego z dnia 19go maja 1879. l. 8417 przestrzegać ścisłej wzajemności.–

III. Wykonywanie w Austryi sądowych wyroków i orzeczeń zapadłych w Bośni i Hercogowinie i na odwrót.

Wyroki i orzeczenia sądów austryackich, zapadłych w sprawach cywilnych wykonywane będą przez sądy i władze polityczne w Bośni i Hercogowinie, skoro sędzia austryacki był

właściwym do wydania wyroku lub orzeczenia i takowe stały się prawomocnemi.

Sądy tutejsze mają przestrzegać wzajemności. — Reskr. ministr. z dnia 7. grudnia 1879 roku. —

IV. Wykonywanie w Austryi wyroków sądów zagranicznych i na odwrót.

Wykonywanie wyroków zagranicznych w naszym kraju, a to wyroków sądów cywilnych (nigdy zaś karnych) przeciw poddanym bądź tutejszym, bądź zagranicznym zapadłych, wymaga na mocy dekr. nadwornego z dnia 18. maja 1792, 18 stycznia 1799 i 15 lutego 1805 co następuje:

1.) Wyroki sądów austryackich powinny być wykonalnymi w kraju, skąd pochodzi wyrok, który w naszym kraju ma być wykonany i to na zasadzie wzajemności formalnej t.j. że w odnośnym kraju zagranicznym nie zachodzi pod względem wykonywania wyroku sądów cywilnych żadna różnica między tamtymi, a austryackimi poddanymi. W wątpliwości, żądający wykonania wyroku udowodni tę okoliczność

przez poświadczenie Ministerstwa sprawiedliwości lub Najwyższego sądu kraju zagranicznego, albo w inny sposób niewątpliwy. Jeżeli w kraju cudzym sądy tameczne albo wcale nie udzielają egzekucyi z wyroków sądów austryackich, albo tylko pod ograniczeniami, które nie mają miejsca względem własnych poddanych, wówczas mają sądy austryackie ściśle zachować prawo odwetu (dekret nadworny z dnia 15go marca 1809 r.)

2.) Sąd zagraniczny powinien być w danym przypadku właściwym do rozsądzenia sprawy. Ustawy austryackie nie orzekają według jakich praw osądzić należy właściwość, czy według praw austryackich lub zagranicznych, którymi rządzi się sąd, który wydał ów wyrok lub czy według zasad prawa międzynarodowego. Z istoty rzeczy wypływa, że sąd austryacki tylko wtenczas może uznać sąd zagraniczny za właściwy dla poddanego austryackiego, kiedy przy uwzględnieniu przepisów o jurysdykcyi cywilnej, zwłaszcza o jurysdykcyi szczególnej pozwany austryacki mógł być pozwany przed sąd zagraniczny. –

3.) Wyrok winien być przedłożony w oryginale.
4.) Prawomocność wyroku winna być udowodnioną, a egzekucya musi mieć za przedmiot czynność na mocy prawa austryackiego nie zakazaną. Wykonanie wyroku zagranicznego odbywa się według ustaw obowiązujących w miejscu przedsięwzięcia egzekucyi, więc w Austryi według naszego ustawodawstwa. W Austryi nie może być egzekucya dozwoloną z zagranicznych aktów notaryalnych, mających zagranicą moc wykonawczą, lub z zagranicznych orzeczeń władz administracyjnych. Sądy zagraniczne nie mogą wykonywać jakiejkolwiekbądź jurysdykcyi rzeczowej nad rzeczami nieruchomymi w Austryi będącymi. –

Co do pytania, jak się zachowują kraje zagraniczne względem wykonalności wyroków sądów obcych krajów, podajemy:

1.) Wykonania wyroków zagranicznych wręcz odmawiają:

a.) Wielka Brytania z Irlandyą (dekr. nad. z dnia 31go stycznia r. 1842.) – Dekret ten

nie jest dokładny, bo się nie zgadza z ust. rodastwem angielskiem, wyroki bowiem cudzych sądów wykonywują się w Anglii, byleby ten sąd był właściwym według prawa międzynarodowego, a nie okazało się, że przy zawyrokowaniu zachowano się podstępnie. Wykonanie wyroku wymaga wniesienia skargi, polegającej na wyroku cudzego sądu, a pozwany może się tylko tém bronić, że sąd nie był właściwym, lub że się dopuszczono podstępu przy zawyrokowaniu. Inne zarzuty, zwłaszcza zarzuty tyczące się stosunku prawnego spornego są wykluczone.

b.) Szwecya (dekr. nadw. z dn. 30 paźdz. 1845 roku.)
c.) Rosya (dekr. nadw. z dnia 24 maja 1833 i reskr. minist. z dnia 19 kwiet. 1865.)
d.) Hollandya (reskrypt min. z dnia 7. sierpnia 1871.)
e.) Brazylia (reskrypt min. z dn. 9. paźdz. 1875.)
f.) Dania (reskr. ministr. z dn. 18. paźdz. 1875.)

2.) W następujących krajach może wykonanie wyroków nastąpić dopiero za poprzednią rozprawą (Delibationb = Verfahren) między stronami przed sądem właściwym nad pytaniem,

czyli wyrok może być wykonany, poczém sąd o tém orzéka. Do tych krajów należą:

a.) Francya (dekr. nadw. z dnia 9. marca r. 1804.)

b.) Królestwo Polskie (dekr. nadw. z dnia 13 listop. r. 1838.)

c.) Włochy (reskr. ministr. z d. 29 wrześ. 1879. № 120 Dz. p. p.)

d.) Niemcy.

Według §. §. 610 i 611 nowéj ustawy sąd. cywil. państwa niemieckiego z dnia 30. stycznia 1877 obowiązującéj od dnia 1. października 1879 dozwala się egzekucyi z wyroków sądów zagranicznych jedynie na mocy wyroku sądu niemieckiego, zapadłego na wyniesioną o to skargę, a uznającego wykonalność wyroku sądu zagranicznego. Sąd niemiecki nie wdaje się w sprawdzenie prawności orzeczenia sądu zagranicznego. Wykonania odmawia się:

α.) jeżeli według prawa, obowiązującego sąd zagraniczny, wyrok nie nabył jeszcze prawomocności;—

β.) jeżeli wymuszoną ma być czynność zakazana na mocy prawa obowiązującego sąd niemiecki wezwany o wykonanie wyroku;

γ.) jeżeli według prawa obowiązującego sąd niemiecki, sąd zagraniczny nie był właściwym;

δ.) jeżeli strona skazana jest poddanym państwa niemieckiego, wszakże nie wdała się w spór (wyrok więc jest zaocznym), a wezwanie lub rozporządzenie zarządzające postępowanie sądowe (: proces :) nie było wręczone ani jemu osobiście w obrębie państwa, gdzie sąd zagraniczny jest ustanowiony, ani w państwie niemieckiém przy użyczeniu pomocy prawnéj za pośrednictwem władz niemieckich;)

ε.) jeżeli wzajemność nie jest zapewniona (verbürgt) (: ma to na podstawie obrad odnośnéj komisyi sądu niemieckiego takie znaczenie, że nie wymaga się takiego zapewnienia, skoro już przed tém na mocy umów międzynarodowych zapewniano sobie nawzajem wzajemność. Takiéj umowy Austrya nie zawarła z Niemcami (reskr. min. z d. 28 marca 1880) wszelako d. n. z dn. 18. maja 1792 l. 16. Z. u. s. zapewnia każdemu państwu wzajemność :)

3. Wyroki zagraniczne wykonywane bywają na skutek rekwizycyi sądu, który wydał wyrok, w następujących krajach:

a.) Argentyna i Uruguay (r. m. z dn. 6 lutego 1877.)

b.) Kanton Tessin (d. n. z dn. 11. lutego 1823.)

c.) Rumunia (r. m. z dnia 29. czerwca 1871 r.)
d.) Serbia (umowa zawarta z Austryą 6 maja 1881.)

Tytuł drugi.
O stronach.

Wyrok wykonalnym jest prawidłowo jedynie między stronami spór wiodącymi, względem których wyrok zapadł. Popierający egzekucyą nazywa się egzekwentem (wierzycielem) a przeciwnik jego egzekwowanym (dłużnikiem). – Prawo pierwszego przechodzi na jego prawonabywców. Wyrok może być wykonanym tylko przeciw temu, przeciw któremu zapadł, wszelako wykonanym być może także:
1.) przeciw masie spadkowéj a względnie spadkobiercom dłużnika, byleby zobowiązanie dłużnika nie było ściśle osobowém, albowiem wtedy dochodzić można na spadkobiercach tylko wynagrodzenia szkody §. 410. – Wyrok o stanie osobowym działa przeciw wszystkim n. p. wyrok o ślubném, lub nieślubném ojcostwie. W jakiéj rozciągłości spadkobiercy odpowiadają, podają §. §. 801 i 802 k. c.

2.) przeciw temu, którego prawo do pewnéj rzeczy zależy wyłącznie od prawa téj strony, którą co do téj rzeczy skazano, bądź to na téjże wydanie, bądź na dopuszczenie pewnych ograniczeń & &, i tak n. p. skutecznym będzie wyrok przyznający powodowi własność realności, wypuszczonéj w najem, przeciw biorącemu w najem, chociaż wyrok przeciw niemu nie zapadł. – Z téj saméj przyczyny skutkuje i są wykonalne przeciw biorącemu w podnajem wypowiedzenia, których biorący w najem lub dzierżawę nie zaprzeczył, niemniéj wszelkie w sprawach o najem lub dzierżawę przeciw biorącemu w najem lub dzierżawę wyskane prowizoryczne zarządzenia, lub rezolucye i wyroki, chociażby wypowiedzenie nie było wymierzone przeciw podnajmującemu, lub tenże nie był zapozwany do rozprawy (§. 21. rozporządzenia cesarskiego z dnia 16. listopada 1858 r.)

3.) wypowiedzenie najmu lub dzierżawy należycie uczynione przez jednę ze stron, może być wykonane przez drugą stronę nawet przeciw samemu wypowiadającemu (§. 3. tegoż rozporządzenia.)

4.) jeżeli w sprawach o pewną oznaczoną rzecz

własność tejże przeniesioną została na osobę trzecią, wyrok przeciw pozwanemu zapadły nie może nie może być wykonany przeciw nabywcy rzeczy. W takim przypadku nowy proc. przeciw nabywcy przeprowadzony być musi (§. 410.) przypuściwszy, że to jest możebném według zasad powszechnego prawa cyw.
Wyrok może być wykonanym przeciw nabywcy tylko:

a.) gdy nabycie nastąpiło po wykonaniu pierwszego stopnia egzekucyi, wymierzonéj do rzeczy (ruchomych lub nieruchomych, wpisanych, lub niewpisanych do ksiąg gruntowych).

b.) jeżeli w księgach gruntowych, w których wpisana jest rzecz, wierzytelność lub prawo przedmiotem sporu będące, uwidocznioném było, że o tę rzecz spór się toczy, albowiem w takim przypadku wyrok choćby nawet i po pozbyciu wspomnianych przedmiotów na korzyść powoda zapadł, skutkuje przeciw każdemu nowonabywcy, tudzież przeciw wszystkim osobom, które nabyły prawa tabularne po chwili, w któréj do sądu tabularnego wniesiono prośbę o zapisek, iż spór co do wspomnionéj pozycyi wisi (§. 61–71. ust. o ks. gruntow.).–

5.) Adnotacya, uskuteczniona w księgach gruntowych przy wierzytelności zahipotekowanéj, że wierzyciel takową wypowiedział, albo że wniósł skargę hipoteczną, skutkuje też przeciw każdemu późniejszemu właścicielowi hipoteki. Wyrok zapadły na tą skargę, niemniéj ugoda z tego powodu zawarta są wykonalne bezpośrednio przeciw każdemu posiadaczowi nieruchomości. Wyrok w sprawie o zniesienie wspólnéj własności na korzyść powoda zapadły, wykonany być może na żądanie każdéj ze stron.

Tytuł trzeci.

Prośba o egzekucyą.

Egzekucya nie udziela się z urzędu, lecz wskutek podania, które wnosi się w dwóch okazach. Na prowincyi – wyjmując sądy kollegialne – domagać się można egzekucyi także ustnie (dekr. nad. z d. 18 lip. 1818.)

1.) Do podania o egzekucyą dołączyć należy odnośne orzeczenie w odpisie; w oryginale zaś wtedy, gdy ma nastąpić wpis w księgi grunt. (§. 87. ust. hip.)

2.) Dowód, że orzeczenie jest prawomocne, chyba że wykonania dozwala sąd, który sprawę rozstrzy=

gnął, gdyż tenże przekonać się ma z własnych aktów, czy orzeczenie jest prawomocne (dekr. nadw. z dnia 20 list. roku 1804.) – Jeżeli prawomocność jest udowodniona, przekonać się może sąd, czy i termin upłynął, w ciągu którego według osnowy orzeczenia dłużnik obowiązany był zadośćuczynić obowiązkowi. Termin ten wynosi 14 dni, jeżeli go sędzia ma wyznaczyć (§. 399 i 400.) – Termin ten nie rozpoczyna się z dniem po prawomocności wyroku, lecz z dniem po jego wręczeniu (dekret nadworny z dnia 11. lutego r. 1828.)

Jeżeli ten termin upłynął a nie założono środków prawnych (apelacyi, rewizyi, zażalenia nieważności) – wygrywający żądać może wykonania orzeczenia. – W razie założenia tych środków prawnych termin ten rozpoczyna biedz po wręczeniu wyroku sędziego wyższego, albowiem zasada §fem. 400 objęta jest ogólną i stosowaną być winna także do wyroku II. i III. instancyi (dekr. nadw. z d. 20 grud. 1822.) W termin 14 dniowy wliczają się feryę (orzeczenie Najwyż. Tryb. z dnia 30. Stycznia 1856 roku) – i nie jest odwłocznym (§. 5. i 6. noweli.) –

Wyjątki od zasady, że sędzia w wyroku nazna=

czyć ma dłużnikowi dni 14. do wypełnienia nałożonego na niego obowiązku, zachodzą:

a.) w procesie wekslowym, w którym termin ten tylko 3 dni obejmuje;

b.) termin do zapłacenia długu handlowego obejmuje 3 dni, jeżeli wyrok zapadł w sądzie handlowym (§. 584.),

c.) jeżeli jakie działanie, zaniechane, lub jakaś praca wykonaną być ma, sędzia w pierwszym przypadku żadnego terminu dać nie może, w drugim wyznaczy termin, jakiego praca wymaga.

d.) w procesie nakazowym (rozp. cesarskie z dnia 29. maja 1855.) oznacza się termin od 14–45 dni.

e.) w postępowaniu w sprawach drobiazgowych termin do wypełnienia obowiązku obejmuje dni 8, nawet w sprawach handlowych, gdy zaś chodzi o wykonanie jakiej pracy, ma być oznaczony czas według okoliczności wskazany.—
Jeżeli obecne były obie strony przy ogłoszeniu wyroku, okres 8 dni zaczyna się nazajutrz po ogłoszeniu; inaczej od doręczenia wyroku i to dla obu stron.—

Domagający się egzekucyi winien dokładnie sformułować swe żądanie, w podaniu podać należy koszta egzekucyi. Jeżeli wierzyciel domaga się drugiego lub trzeciego stopnia egzekucyi, udowodni, że stopień poprzedni miał miejsce. (dekret nad. z dnia 20. paźdz. 1879. i §. 427. u. s.) —

Tytuł czwarty.

O właściwości sądu, o orzeczeniach w postępowaniu wykonawczém i środkach prawnych przeciw tymże.

O właściwości sądu jest mowa w Dziale I. Części IV. §. 69–72 normy jurys. i §. 401. u. sąd. —

Na podanie o dozwolenie egzekucyi zapada rezolucya, która, jeżeli dozwala się egzekucyi, zaopatrzoną być ma w pieczęć sądową (§. 468 u. s. i §. 212 instr. sądowéj.) — Egzekucyi dozwala się prawidłowo bez poprzedniego wysłuchania przeciwnika. Rozprawę jednak zarządza się:

a.) w sprawach najmu w przypadku domagania się egzekucyi na mocy zasądowego wypowie=

dzenia, objętego dokumentem prywatnym – a to w celu sprawdzenia prawdziwości tegoż dokumentu (§. 20. postęp. w sprawach najmu.)

b.) w przypadku egzekucyi z wyroku polubownego w celu sprawdzenia ważności kompromisu, zapisu na sąd polubowny i prawomocności wyroku polubownego.

c.) w przypadku egzekucyi z wyroku nakazującego znoszenie lub zaniechanie.–

Przy dozwoleniu i wykonaniu egzekucyi winny sądy austryackie i strony ściśle przestrzegać przepisów procesu cywilnego austryackiego, choćby się rozchodziło o wykonanie wyroku sądu zagranicznego (dekr. nadw. z dnia 18. stycz. r. 1799.)

O zachowaniu sądów naszych przy wykonywaniu wyroków sądów zagranicznych stanowi dekret nadworny z dnia 15go stycz. 1805. co następuje:

1.) strona wygrywająca może prośbę o egzekucyą bezpośrednio podać do sądu tutejszego, w którym przypadku strona ma zachować przepisy ustaw austryackich.

2.) Jeżeli sąd zagraniczny wzywa sędziego tutejsze–

go o wykonanie swego wyroku, sąd tutejszy nie postąpi z urzędu, lecz przestrzegać winien:

a.) jeżeli w odezwie sądu zagranicznego nie wskazano przedmiotów, do których ma być egzekucya wymierzoną, sąd tutejszy z urzędu stanowi stronie wygrywającej obrońcę, który poda prośbę o egzekucyą, oznaczając zarazem przedmioty egzekucyi.

b.) jeżeli sąd zagraniczny oznaczył wzmiankowane przedmioty, sąd tutejszy dozwoli: zajęcie, prawa zastawu, lub w ogóle pierwszego stopnia egzekucyi w ten sam sposób, jak gdyby inny sąd tutejszokrajowy zażądał egzekucyi. Jednocześnie ustanowi stronie obrońcę, który egzekucyę dalej popierać i nad prawami strony czuwać ma;

c.) sąd tutejszy uwiadomi sędziego zagranicznego o wszystkiém, co zarządził, by ten ostatni zawiadomił stronę wygrywającą, przyczém zarazém wyraźnie do woli pozostawić należy stronie, czy się chce porozumieć z obrońcą, zawsze na jéj niebezpieczeństwo ustanowionym, lub czy się chce innego obrońcę mianować.

d.) jeżeli zachodzą przeszkody, sędzia tutejszy poda

takowe sądowi zagranicznemu do wiadomości, powołując ustawy odnośne i oznaczając to, co ma być uzupełnioném lub wyjaśnioném;

e.) w każdym przypadku porozumie się sąd tutejszy z zagranicznym względem zabezpieczenia nagrody, należącej się obrońcy, z urzędu ustanowionemu. —

Na korzyść niektórych zakładów wprowadzono wyjątki od ogólnych warunków, od których zależy dozwolenie egzekucyi:

1.) Zakłady trudniące się pod dozorem rządu, na mocy swych statutów, czynnościami kredytowemi mogą zaspokojenia należytości wynikłych z czynności statutem dozwolonych poszukiwać na zastawie ustanowionym na zabezpieczenie tychże należytości, trzymając się albo postępowania zakreślonego art. 310, albo zakreślonego art. 311. kod. h. bez względu, czy dłużnik jest kupcem i należytość wynikła z czynności handlowych, tudzież czy nastąpił lub nie nastąpił układ pisemny względem ustanowienia zastawu ruchomego i postępowania przestrzegać się mającego przy jego sprzedaży. Sprzedaż zastawu ruchomego uzyskana na mocy art. 310. kod. h. uskuteczni a

się według przepisu §. 47. ust. wprowadzonej kod. han. (reskr. ministr. z dnia 28. październ. 1865 № 110 Dz. p. p.)

2.) Instytut kredytowy ziemski galicyjski mocen jest ściągać odsetki, raty zaległe i inne należytości w drodze egzekucyi administracyjnej, albo sądowej. Egzekucyi sądowej dozwala się bez poprzedniego procesu i słuchania dłużnika; wystarczy przedłożenie odpisu skryptu dłużnego i świadectwa tabuli krajowej, że dług jest intabulowany na dobrach, do których wymierzona jest egzekucya, nareszcie dołącza się do prośby dyrekcyi wyciąg z księgi głównej instytutu. Sądem właściwym jest sąd realny. Dozwala się też egzekucyi na żądanie sądu polubownego przy dołączeniu jego wyroku i udowodnieniu, że wyrok jest prawomocny (część IV. Roz. XI.)

3.) Zakład kredytowy dla handlu i przemysłu w Wiedniu (reskrypt. min. z d. 6. list. 1855.)

4.) Bank austryacko-węgierski jako bank hipoteczny (reskr. min. z dn. 20. marca 1856 i ustawa z d. 27. grudnia 1862. ustawa z d. 27. czerwca 1878 l. 66 Dz. p. p. a obecnie ustawa z d. 21. maja 1887 l. 51.)

5.) Ogólny zakład kredytowy ziemski w Wiedniu (reskr.

min. z dnia 1. czerwca 1864 r.)

6.) Towarzystwo zastawnicze w Wiedniu (reskr. min. z dnia 26. czerwca 1864.)

7.) Bank angielsko-austryacki w Wiedniu (reskr. min. z dnia 28. lipca 1864 r.)

8.) Bank hipoteczny królestwa czeskiego (reskr. min. z dnia 26. grudnia 1864.)

Prawo zaspokojenia siebie z zastawu ręcznego bez pośrednictwa sądu służy:

1.) rządowi na zaspokojenie ze złożonej przez urzędnika kaucyi takich należytości (zwrotów), które ze stosunku służbowego wynikły. — (dekr. nadw. z d. 11. stycznia 1842.)

2.) Bankowi austryacko-węgierskiemu (ust. z dnia 21. maja 1887. l. 51. d. u. p.)

3.) Publicznym urzędom zastawniczym (dekr. nadw. z d. 23. lipca 1795.)

4.) Zakładowi kredytowemu dla handlu i przemysłu we Wiedniu (jak wyżej.)

5.) Kasom oszczędności (patent z dnia 2. lutego 1852.)

6.) Wierzycielowi mającemu zastaw kupiecki. — (art. 310-312 kod. hand. i § 44-47 ust. w pr. kod. handl.)

7.) Komisantowi, spedytorowi, przewoźnikowi.
8.) Mającemu w zastawie weksel, albowiem ten może w dniu płatności domagać się zapłaty od dłużnika wekslowego i z otrzymanej sumy zaspokoić swą należytość za poprzednim wykazaniem prawa zastawu (§. 118 u. s. - dekr. nadw. z dnia 13. lipca 1789.)
9.) Do interesów zastawniczych, tudzież t. z. prolongacyjnych, będących interesami giełdowymi, stosują się przepisy art. 311. nawet wtenczas kiedy interes nie powstał między kupcami dla ubezpieczenia należytości z obustronnej czynności handlowej wynikłej, i gdyby nie było układu, że wierzyciel bez postępowania sądowego może z zastawu zaspokojenie otrzymać (§. 15. ust. z dnia 17. kwietnia 1875 r.)

Prawo handlowe podaje przypadki, gdzie strony w celu dochodzenia swych praw sprzedawać mogą towary bez udania się do sądu, albo bez zachowania przepisów procesowych (art. 333; 354-357 k. h.)

Jeżeli egzekucya przez sąd właściwy dozwolona ma być wykonaną w okręgu innego Sądu austryackiego, sąd pierwszy uda się do tegoż sądu, który obowiązany jest wykonać egzekucyę i o wyniku uwiadomić

sąd wzywający §. 9-11. norm. jur.
Egzekucyi dozwala lub odmawia się rezolucyą. — Przeciw tym rezolucyom, jak w ogóle przeciw zarządzeniom sądowym, wydanym w toku postępowania egzekucyjnego, służy rekurs. — Żalić się mogą nie tylko strony, ale też i inne osoby, które bezpośrednio w swych prawach dotknięte zostały postanowieniem sądowem im wręczonem.
W braku wyraźnego prawidła, wychodzi praktyka z tego założenia, że przepisy postępowania orzekającego, tyczące się rekursu, stosować należy także do rekursów, wnoszonych w postępowaniu egzekucyjném. — Ztąd wynika, że rekurs wniesionym ma być w postępowaniu zwyczajném w dniach 14, a w postępowaniu wekslowém w dniach 3, (O. N. T. z d. 13. X. 1874. l. 90 k. d.) a w postępowaniu sumaryczném, nakazowém i drobiazgowém w dniach 8 z wyłączeniem rekursu nadzwyczajnego (O. N. T. 3. IX. 1872 l. 19. i O. N. T. 24. VI. 1873. l. 54. R. O.)
Te krótsze terminy stosuje praktyka nawet do przypadku, gdzie się rozchodzi o dozwolenie egzekucyjnego prawa zastawu na nieruchomościach (O. N. T.

24. XII. 1872 l. 35. R. O.) Jeżeli jednak postanowieniem sądowém dotknięto praw osób innych, praktyka dozwala tym osobom dni 14 we wszystkich powyższych przypadkach. – Wspomniane zapatrywanie praktyki nie da się usprawiedliwić, gdyż egzekucya mimo różności, zachodzącéj w poszczególnych sposobach postępowania orzekającego, w zasadzie zawsze jest tą samą; rekurs zatém powinien być wniesionym w 14 dniach bez względu na sposób postępowania orzekającego. – Téj zasady trzyma się też ustawa z dnia 10. czerwca 1887 l. 74. d. u. p. (tak zwana nowela egzekucyjna) albowiem według §. 22. téjże ma rekurs, o ile na mocy téj ustawy jest dozwolonym – być wniesionym w 14. dniach. Tym sposobem dano praktyce sposobność stosować ten przepis i do wszystkich innych przypadków egzekucyjnych. –

Tytuł piąty.

O egzekucyi na rzeczach.

Dozwolenie egzekucyi na majątku dłużnika zależy w ogóle od dwóch warunków:

1.) przedmiot, do którego egzekucyą wymierzono nie winien być wyjęty z pod egzekucyi;
Wyjęcie z pod egzekucyi jest albo bezwzględném, lub względném. W pierwszym przypadku jest wszelki sposób egzekucyi wykluczony, w drugim przypadku jest przedmiot wolny od pewnego sposobu egzekucyi, zwłaszcza od tego, że on nie może być zajęty i sprzedany w celu zaspokojenia pieniężnej należytości wierzyciela. I tak np. rzeczy wyjęte z obiegu nie ulegają egzekucyi bezwzględnie; przeciwnie relikwie jako także i inne rzeczy nie mogą być zajęte i sprzedane w celu zaspokojenia pieniężnej należytości wierzyciela, jednakże mogą być przedmiotem skargi wydobywczej a na mocy wyroku pomyślnego dla powoda może być ten sposób egzekucyi dopuszczonym, który za przedmiot ma odebranie dłużnikowi rzeczy ściśle oznaczonej §. 405.
Przedmioty ulegające egzekucyi, ulegają tejże albo bez ograniczenia, albo z pewném ograniczeniem, które różném jest.–
2.) sposób prowadzenia egzekucyi ma być prawem dozwolony. Przedmioty wyjęte z pod egzekucyi są tém–

samém wyjęte z pod zapowiedzenia i na odwrót.
(Część IV. Rozdział XIII.)-

Do przedmiotów wyjętych z pod zapowiedzenia i egzekucyi należą:

1.) rzeczy wyjęte z obiegu;
2.) przedmioty, które na mocy ustawy w całości lub w części wyjęte są z pod egzekucyi.-

Najważniejsze w tym względzie obowiązujące przepisy podaje wydanie polskie ustawy powszechnej cywilnej Dra Zatorskiego i Dra Kasparka str. 238 do 246, gdzie wyliczono przedmioty, których zastawienia ustawy wzbraniają.

Co do przedmiotów podanych w tém dziele pod l. 6, 7, 8 i 9 (str. 239 etc.) wydano ustawy z dnia 21. kwietnia 1882. l. 123. d. u. p. o egzekucyi popieranej na dochodach osób w służbie publicznej zostających i pozostałej po nich rodziny. (Tę ustawę obejmuje suplement Koczyńskiego do ustawy sądowej dla Galicyi zachodniej: Kraków 1885.)

Dodajemy tylko:

a.) uprawnienie handlowe i przemysłowe ściśle osobowe są wyjęte z pod egzekucyi, lecz dozwolona jest

sekwestracya dochodów (dekr. nadw. z dnia 15. lutego 1784 i część IV.)

b.) Do narzędzi, którymi dłużnik zarabia codziennie na żywność dla siebie i swéj rodziny, a które z tego powodu na mocy §. 453. nie ulegają egzekucyi. — Należą tu także maszyny do szycia (orzecz. Najwyż. Tryb. z dnia 17 grudnia 1873. №. 82 ks. orz.)

c.) Z pod egzekucyi wyjęte są należytości lekarzy prywatnych i innych znawców w sprawach karnych (dekret nadworny z dnia 30 czerwca 1835.)

d.) Taksamo towary ulegające działaniu urzędów celnych, zwłaszcza przed opłaceniem od nich cła. (§. 111. i dalsze ustawy o cłach.)

e.) Obligacye państwa opiewające na okaziciela nie mogą być w kasie utrzymującéj właściwe księgi kredytowe, ani zapowiedziane, ani na nich egzekucya uzyskaną, chyba że są złożone w depozycie na rzecz dłużnika, lub na nich uwidoczniono ostrzeżenie (Vinculirung) (pat. z dnia 28. marca 1803. i reskr. min. z dnia 27. lipca 1859.) t.j. wierzyciel, który zdoła podać №. obligacyi i datę wystawienia i ilość kapitałów i odsetek, twierdząc, że obligacya

ta stanowi własność dłużnika, nie może uzyskać na niéj ani zabezpieczenia, zapowiedzenia, ani egzekucyi. Jeżeli jednak przy wykonaniu egzekucyi na rzeczach ruchomych dłużnika natrafia wierzyciel na takie obligacye, może je zająć. To samo tyczy się papierów prywatnych na okaziciela.-

f.) Prawo dziedziczenia i spadek w całości wyjęte są z pod egzekucyi. Wierzyciel dziedzica może tylko poszczególne rzeczy dłużnikowi w spadku przypadłe zająć, zapowiedzieć lub prenotować na nich swoją należytość (§. 822. k. c. i dekr. nad. z dnia 3 czerwca 1846 r.)

g.) Dodatki do emerytur wojskowych przyznane wojskowym z powodu otrzymanych ran nie ulegają bez względu na ich ilość ani sądowéj, ani zasądowéj egzekucyi lub zapowiedzeniu (§. 46. i 98 ustawy z d. 27 grud. 1875 l. 158.)

h.) Środki przewozowe zagranicznych kolei żelaznych przechodzące w wykonaniu ruchu z obcego państwa do państwa austryacko-węgierskiego, są wyjęte z pod egzekucyi i zapowiedzenia czy to w drodze sądowéj czy administracyjnéj w celu zabezpieczenia jakichbądź roszczeń do zakładu kolejowego, do którego należą owe środki przewozowe. (Cesarskie postanowienie z dnia 19.

września 1886 l. 144. okólnik ministr. 8. listopada 1886 l. 151. i reskr. ministr. 31. marca 1887 l. 34. d. u. p.–)

Aby dłużnika, przeciw któremu egzekucyę uzyskano, utrzymać w stanie zdolnym do zarobkowania i zapobiedz rozdrobnieniu nieruchomości, a tém samém obniżeniu cen realności wydano ustawę z dnia 10. czerwca 1887 r. l. 74. d. u. p. tyczącą się odmiany, względnie uzupełnienia niektórych przepisów o postępowaniu egzekucyjném w celu zaspokojenia należytości pieniężnych.

Ustawa ta zmienia i uzupełnia jedynie przepisy tyczące się zaspokojenia należytości pieniężnych (obacz niżej V-ty przypadek egzekucyi § 411.–460.–)

Ustawa uwalnia cały szereg rzeczy ruchomych od egzekucyi w celu zaspokojenia należytości pieniężnéj i stanowi w tym względzie co następuje:

§. 1. Na przedmiotach używanych do sprawowania służby Bożéj kościoła prawnie uznanego lub takiejże społeczności religijnéj, nie można prowadzić egzekucyi.– Egzekucya na cząstkach Krzyża Św. i relikwiach nie jest dozwoloną, atoli podlega jéj oprawa tychże, bez uszkodzenia jednak autentyków w niéj się znajdujących.–

§. 2. Oprócz przedmiotów, istniejącymi przepisami

z pod egzekucyi wyjętych – wyłączają się nadto:

1.) Odzież, łoże z pościelą, bielizna, sprzęty domowe i kuchenne, mianowicie zaś piece do ogrzewania i gotowania, o ile te przedmioty są niezbędne dla dłużnika, jako też dla członków jego rodziny i sług, żyjących z nim w wspólnem gospodarstwie; –

2.) Zapasy żywności i opału potrzebne na dwa tygodnie dla dłużnika, jakoteż dla członków jego rodziny i sług żyjących z nim w spólnem gospodarstwie;

3.) Krowa dojna, lub według wyboru dłużnika dwie kozy, albo trzy owce z zapasami paszy i podściółki potrzebnymi na dwa tygodnie do wyżywienia tych zwierząt i na posłanie dla nich, o ile rzeczone zwierzęta są niezbędne do wyżywienia dłużnika, jakoteż członków jego rodziny i sług żyjących z nim w wspólnem gospodarstwie; –

4.) U oficerów, urzędników, duchownych, nauczycieli, adwokatów, notaryuszów, lekarzy i artystów, jakoteż u innych osób, oddających się zawodowi naukowemu, przedmioty potrzebne do sprawowania służby, lub wykonywania zawodu, tudzież przyzwoita odzież; –

5.) U rękodzielników, robotników rękodzielniczych

i fabrycznych, jakoteż u aknszerek przedmioty potrzebne do osobistego wykonywania zatrudnienia;—

6.) U osób, których płace na zasadzie istniejących postanowień ustawowych są całkiem lub po części
kwota pieniężna równająca się niepodlegającej egzekucyi
uchylone z pod egzekucyi części płacy za czas od wykonania egzekucyi, aż do najbliższego poboru płacy;

7.) Sprzęty, naczynia i towary niezbędne do utrzymywania apteki, niezawiśle od dopuszczalności sekwestracyi tego przemysłu i przedmiotów, do niego należących;

8.) Książki, służące dłużnikowi, jakotez członkom jego rodziny żyjącym z nim w spólnem gospodarstwie do użytku w kościele lub szkole;—

9.) Pierścień ślubny dłużnika, tudzież pisma, listy, portrety familijne z wyjątkiem ram;—

10.) Ordery i odznaki honorowe.—

§. 3. Przynależność nieruchomości, na niej się znajdująca (§§. 294 aż do 297 powszechnej księgi ustaw cywilnych) poddaną być może egzekucyi tylko razem z tą nieruchomością i dlatego winna być wraz z nieruchomością objęta oszacowaniem egzekucyjnem.

W tych przypadkach, w których nieruchomość ma być bez poprzedniego egzekucyjnego oszacowania

wystawioną na licytacyę egzekucyjną, przynależność ta-ka winna być oszacowaną z urzędu przed pozwoleniem na licytacyę i następnie wciągniętą do licytacyi.—

§. 4. Egzekucya na nieruchomościach ma być zaniechaną i poczynione już kroki egzekucyjne mają być uznane za pozbawione skutków prawnych, jeżeli nie można się spodziewać, że gotówka ze sprzedaży w drodze publicznej tych przedmiotów przewyższy koszta egzekucyi.—

§. 5. O możności zastosowania przepisów §. §. 1. aż do 4. orzekać ma w razie zachodzących wątpliwości Sąd do przedsiębrania egzekucyi powołany według własnego uznania relacyą opatrzoną w powody orzeczenia.— Rekurs od takiego orzeczenia jest dopuszczalnym.—

§. 6. O ile według postanowień §. §. 1. aż do 3. egzekucya albo wcale nie jest dozwoloną, albo tylko pod pewnymi zastrzeżeniami nie można także środków zabezpieczenia co do odnośnych przedmiotów albo wcale zarządzić, albo tylko pod oznaczonemi zastrzeżeniami.—

Sposób prowadzenia egzekucyi na majątku dłużnika zależy od istoty prawa, które ma być wykonane i od przedmiotu, do którego egzekucya ma być wymierzoną.—

Między sposobami egzekucyi rzeczowej nie masz porządku, któryby musiał być zachowanym, owszém wolno jest popierającemu egzekucyą uczynić wybór między więcéj sposobami.—

Ustawa sądowa zawiéra przepisy dla następujących przypadków:

I. Pierwszy przypadek egzekucyi rzeczowéj.

1.) Oddanie ściśle oznaczonéj rzeczy nieruchoméj (§. 402 i 403.)

Jeżeli pozwanego skazano na oddanie powodowi nieruchomości, sąd poleci na prośbę powoda, aby tenże na mocy wyroku lub ugody sądowéj wpisany był w księgi gruntowe za właściciela nieruchomości, i aby w jéj posiadanie był wprowadzony (§. 402.) Gdyby księgi gruntowe tyczące się téj nieruchomości utrzymywane były przez inny sąd, albo nieruchomość była w innym okręgu, sąd wyrokujący uda się do sądu, którego się to tyczy z wezwaniem, by wykonał wpis w księgi gruntowe, względnie wprowadził wygrywającego w posiadanie. Nieruchomości nie wpisane w księgi gruntowe oddają się w posiadanie przez wprowadzenie.—

2.) Przyznanie prawa rzeczowego na nieruchomości. (§. 404. u. s.)—

Jeżeli powodowi przyznano prawo rzeczowe na nieruchomości pozwanego, sąd na podaną przez powoda prośbę zarządzi, aby wyrok wpisany był do ksiąg gruntowych, jeżeli nieruchomość jest wpisaną. W ogóle sąd zarządzi to, co z prawa wypada, by powód nabył odnośne prawo rzeczowe.

II. Drugi przypadek

Oddanie pewnéj oznaczonéj rzeczy ruchoméj §. 405 i 406 u. s.

Jeżeli pozwany obowiązany jest oddać powodowi jakąś rzecz ruchomą, sąd na prośbę powoda poleci wykonawcy sądowemu, aby ją od dłużnika odebrał i powodowi za jego pokwitowaniem oddał. Jeżeliby zaś rzecz ta przeszła w ręce trzeciego, wtedy wolno powodowi stosownie do prawa cywilnego albo go o tę rzecz zapozwać, albo też wnieść skargę przeciw pozwanemu o wartość téj rzeczy i wynagrodzenie szkody, która to skarga ma miejsce i wtedy kiedy rzecz już więcéj nie istnieje, aby zapobiedz wniesieniu odrębnéj skargi o wartość rzeczy i wynagrodzenie szkody, może powód w skardze, która dowodzi wartość rzeczy żądać zarazem pewnéj sumy pieniężnéj

jako wynagrodzenia szkody na przypadek, gdyby rzecz nie była u pozwanego.—

III. Trzeci przypadek.

Oddanie rzeczy ruchomej nieoznaczonej §. 407 i 408.—

Jeżeli pozwany obowiązany został oddać powodowi rzecz ruchomą, nieoznaczoną zamienną, a pozwany posiada taką rzecz, sąd poleci wykonawcy sądowemu, by od pozwanego tyle odebrał, ile się powodowi należy i odebraną rzecz doręczył powodowi za jego pokwitowaniem.— Jeżeliby pozwany takiej rzeczy nie posiadał, sąd dozwoli powodowi, aby rzecz tę w sposób, jak być może obydwu stronom najmniej szkodliwy, kupił i szkody swej przeciw pozwanemu dochodził, lub też skargę o wynagrodzenie wartości rzeczy i wyrządzonej szkody przeciw pozwanemu wyniósł. Aby uniknąć tych skarg, postąpić należy jak podaliśmy pod II.)

IV. Czwarty przypadek.

Wykonywanie pewnej czynności czyli pracy. §. 409 i 410.

Jeżeli pozwany obowiązany jest do uskutecznienia takiej

pracy, która przez trzeciego może być wykonaną, sąd dozwoli powodowi, aby pracę tę uskutecznił przez trzeciego w sposób obu stronom najmniéj szkodliwy, powód zaś wytoczy skargę o wynagrodzenie szkody stąd wynikłéj lub skargę o wartość téj pracy i szkodę stąd wynikłą.—

Co powiedzieliśmy pod II. i III ma i tu swoje zastosowanie. Powód może żądać, aby znawcy orzekli, czy praca uskuteczniona przez pozwanego odpowiada wyrokowi (orzecz. Najwyż. Trybunału z dnia 18. listopada r. 1857 Nro 7. Hs. Orz.) — Jeżeli wspomniana praca przez trzeciego uskutecznioną być nie może, sąd znagli pozwanego przez kary pieniężne, aby swéj powinności zadość uczynił. Gdyby to nie skutkowało, może nastąpić areszt egzekucyjny t. zw. ad praestandum factum. Wolno powodowi jeżeliby na wykonanie pracy obstawać nie chciał, wnieść przeciw pozwanemu skargę, aby mu wartość pracy i poniesioną szkodę wynagrodził. §. 410.

Jeżeli się rozchodzi o uskutecznienie dzieła, sędzia w wyroku oznacza termin, w przeciągu którego praca ma być wykonaną. Na przypadek niedotrzymania terminu sąd wyznacza na żądanie powoda nowy termin pod zagrożeniem kary pieniężnéj. Gdyby ten termin bez-

skutecznie upłynął, sąd ściągnie karę pieniężną i zagrażając większą karą, ustanawia nowy termin na prośbę powoda. Sąd może zamiast kary pieniężnej ustanowić areszt osobisty, który jest aresztem egzekucyjnym. O karach pieniężnych stanowi reskrypt ministeryalny z dnia 5. listopada 1852, który podano w Części II.-

Ustawa sądowa nie podaje żadnych przepisów, jak strona postąpić ma w celu wykonania wyroku, wkładającego na pozwanego obowiązek znoszenia czegoś lub wstrzymania się od przedsięwzięcia pewnej czynności.- Jeżeli pozwany nie uczyni zadość swemu obowiązkowi, sąd na prośbę powoda wyznaczy audyencyę w celu wysłuchania obu stron, stwierdzi powyższą okoliczność i zakaże pozwanemu dalszego nadwerężania praw powoda pod karą pieniężną, lub karą aresztu, niekiedy za włożeniem na pozwanego obowiązku dania zabezpieczenia §. 9. postępow. w sprawach o naruszenie posiadania własności.-

Zazwyczaj już samo orzeczenie zagraża karami.-

V. Piąty przypadek.

Zapłacenie sumy pieniężnej §. 411–460.

Popierający egzekucyą winien w swojém podaniu oznaczyć rzecz dłużnika, z której żąda zaspokojenia (§. 411.) Do majątku dłużnika, z którego wierzyciel żąda zabezpieczenia należą:

A.) Wypłaty, które się dłużnikowi należą z kasy publicznej, §. 412. – Reskrypt ministr. z dnia 9. maja 1860. №. 125. Dz. p. p. urządza postępowanie przy zapowiedzeniach i egzekucyach wymierzonych do wypłat z kas publicznych, a nie wyjętych z pod zapowiedzenia lub egzekucyi:

1.) Sąd winien z urzędu nietylko kasie przez powoda wymienionéj, ale też i władzy bezpośrednio téjże przełożonéj udzielić rozporządzenie sądowe dozwalające lub znoszące zapowiedzenie lub egzekucyą na wierzytelności, należącéj się osobie prywatnéj ze skarbu państwa, albo z funduszu pod zarządem publicznym pozostającego.

2.) Kasa jest obowiązaną w każdym przypadku uwidocznić na rozporządzeniu sądowém natychmiast dzień

i godzinę, kiedy ją rozporządzenie doszło, tudzież liczbę porządkową, kiedy rozporządzenie wciągnięto do dziennika podawczego, czyniąc zarazem zapisek w swych księgach. Jeżeli kasa mniema, że zachodzą przeszkody w wykonaniu, uwiadomi o takowej władzę jej przełożoną.

3.) Od chwili, w której wręczono kasie rozporządzenie sądowe egzekucyjne, wstrzyma się kasa aż do nadejścia polecenia władzy bezpośrednio przełożonej z wypłatą sumy zapowiedzeniem lub egzekucją dotkniętej, nawet gdyby wypłata już była asygnowaną. Kasa wykona rozporządzenie sądowe dopiero po odebraniu piśmiennego nakazu władzy bezpośrednio przełożonej.

4.) Władza ta zbada wykonalność dozwolonego zapowiedzenia lub egzekucyi i stosownie do tego każe albo wykonać nakaz sądowy, albo udzieli sądowi przeszkodę stojącą na zawadzie wykonaniu, polecając zarazem kasie wymazanie odnośnych zapisków w księgach właściwych. –

5.) Stronie, na której korzyść wydano rozporządzenie sądowe, służy od chwili, kiedy takowe kasie wręczono, prawo temu rozporządzeniu odpowiednie, jeżeli jego wykonanie jest możliwe. Jeżeli rozporządzenie wydane

na korzyść różnych osób, a tyczące się téjsaméj wypłaty, równocześnie doszły kasę, wtenczas służy wszystkim tym osobom między sobą od tego samego czasu prawo odpowiednie rozporządzeniu sądowemu. Kasa wtedy wstrzyma się tymczasem z wypłatą należytości i zasięgnie polecenia władzy bezpośrednio jéj przełożonéj.

Według reskryptu ministeryalnego z dnia 27. wrześ. 1869. są obowiązane sądy w swych rozporządzeniach do kas wystosowanych ściśle oznaczyć ilość przynależytości wierzycielowi przyznanéj, wysokość odsetek i dzień, od którego one przypadają.—

Rozporządzenie ministeryalne z dnia 2. lipca 1859. № 120 Dz. p. p. urządza postępowanie, mające być przestrzegane przy udzielaniu publicznym kasom i władzom im przełożonym rozporządzeń sądowych zarządzających zapowiedzenie, przysądzenie, zajęcie, lub wydanie publicznych obligacyj długów państwa i odsetek od takowych.—

1.) Każdy nakaz sądowy dozwalający lub znoszący co do kapitału lub odsetek zapowiedzenie lub egzekucyą (zajęcie, przysądzenie, wydanie) na obligacyach rządowych na oznaczone nazwisko opie-

wających, albo w skutek położonego na nich zastrzeżenia (Vinkulirung) na pewien cel przeznaczonych, udziela się przez sąd kasie publicznéj, w któréj kapitał na procent umieszczono a zarazem i téj władzy, któréj kasa bezpośrednio podlega. Jeżeli jednak wypłatę kapitału i odsetek przekazano innéj kasie, niż téj, w któréj kapitał umieszczono, domagający się egzekucyi uwiadomi sąd, by nakaz udzielono i drugiéj kasie, inaczéj nie odpowiadałaby gdyby odsetki, lub kapitał wydała, nim o nakazie sądowym, w drodze urzędowéj uwiadomioną została.

2.) Kasa bezzwłocznie zanotuje tymczasem nakaz sądowy, wykona go wszakże dopiero po odebraniu pisemnego rozporządzenia władzy jéj przełożonéj. Przepis ten stosuje się też do obligacyj pod 1.) wymienionych, jeżeli takowe sądownie zostały złożone, nie zaś do publicznych obligacyj na okaziciela, a nie przeznaczonych do pewnego celu wskutek położonego na nich ostrzeżenia.-

3.) Stronie, która uzyskała zezwolenie sądowe, służy prawo temu zezwoleniu odpowiednie, prawidłowo od téj chwili, kiedy kasie wręczono zezwolenie sądowe.

To samo tyczy się odsetek od obligacyj sądownie złożonych, jeżeli odsetki z kasy nie bywają pobierane za kuponami. Co się zaś tyczy samych obligacyj, tudzież obligacyj na okaziciela opiewających ostrzeżeniem nie dotkniętych, lecz w sądzie złożonych, wreszcie kuponów, to prawo stronie przyznane przez rozporządzenie sądowe uzyskane bywa już od chwili, kiedy prośba o zarządzenie sądowe wniesioną została do sądu, w którego zachowaniu znajdują się te depozyta. Jeżeli zezwolenie sądowe wydane na korzyść różnych osób co do tejsamej rzeczy wręczono kasie równocześnie, albo jeżeli prośby o zarządzenie co do obligacyj lub kuponów sądownie złożonych równocześnie od różnych osób wniesione zostały, wówczas służy prawo zezwoleniu sądowemu odpowiednie wszystkim tym osobom między sobą, od tejsamej chwili.–

4.) Zresztą pozostają niewzruszone przepisy tyczące się zajęcia depozytów sądowych w ogólności, a sądownie złożonych obligacyj w szczególności.–

B.) Prywatne należytości dłużnika §. 415–420.–

W tym przypadku żądać może wierzyciel:

1.) aby mu przyznano wierzytelność dłużnika.–

Jeżeli powód przyjąć chciał na zapłatę swojéj wierzytelności tę należytość, która pozwanemu z tytułu pożyczki, składu lub innéj jakiéj przyczyny od jego dłużnika prywatnego przypada, wówczas winien sąd przyznać takową wierzycielowi aż do ilości wierzytelności, a zarazem polecić wykonawcy sądowemu, aby oblig, jaki się w jego ręku znajduje od niego powziął i takowy jeżeli dług tym obligiem objęty, większéj sumy nad tę, która się powodowi należy, nie obejmuje, powodowi wręczył; jeżeliby zaś obejmował sumę wyższą, zanotuje na tymże obligu należytość powodowi sądownie przyznaną, sam zaś oblig po uskutecznieniu tego zanotowania, pozwanemu zwróci §. 415.

Jeżeli należytość wierzycielowi przyznana jest wpisana w księgach hipotecznych, przysądzenie wpisuje się w księgi gruntowe na żądanie wierzyciela. - Przysądzenie sądowe jest to cesya przymusowa.

Wszelkie wierzytelności dłużnika, o ile ulegają egzekucyi, mogą być przysądzane egzekwentowi, a zatém i wierzytelności nie zeznane na piśmie, tudzież wątpliwe lub jeszcze niewypłacalne etc. O dozwoloném przysądzeniu uwiadamia się dłużnika stro=

ny egzekwowanéj, wręczając mu trzeci okaz prośby §. 417. u. s. i §. 1395 k. c.—

Jeżeli wierzytelność dłużnika przysądzona popierającemu egzekucyą nie jest jeszcze wypłacalną, wszakże zapadła, wówczas egzekwent dochodzić może sądownie wierzytelności swéj na dłużniku swego dłużnika. W miejsce §. 418–420 wchodzą tu przepisy §. 1393; 1397–1399; 1414 i 931 k. c.—

2.) Popierający egzekucyą żądać może zajęcia wierzytelności swego dłużnika, w którym to przypadku wprost nastąpić może licytacya téjże bez poprzedniego oszacowania (ob. pod c.) 4.).—

b.) Płody lub dochody z rzeczy nieruchoméj tudzież odsetki od sum, na nieruchomościach zahipotekowane. §. 422–425.—

Pożytki stanowiące przedmiot egzekucyi są albo:

1.) naturalne, t. j. płody rzeczy nieruchoméj; w takim przypadku domaga się wierzyciel sekwestracyi egzekucyjnéj, tudzież może żądać intabulacyi prawa sobie przysądzonego, jeżeli rzecz sekwestracyi ulegająca jest wpisana w księgi gruntowe §. 422.

Popierający egzekucyą winien przedstawić sekwe-

stratora sądowi, ten zaś uwiadomi o jego nazwisku stronę przeciwną, aby przeciw przedstawionemu poczyniła swe zarzuty w ciągu 3 dni, inaczéj przedstawiony sekwestrator zostałby potwierdzony. Na przypadek poczynionych zarzutów winien sąd wezwać niezwłocznie obydwie strony, a jeżeliby na osobę sekwestratora się nie zgadzały, takowego z urzędu postanowić. Zresztą stosować tu należy przepisy tyczące się sekwestracyi prowizorycznéj (ob. Cz. IV. Roz. XIV.) Wierzyciel może być sekwestratorem, byleby dłużnik na to przystał, lecz złoży rachunki, jak każdy inny sekwestrator (dekr. nadw. z dnia 31. paźdz. 1785.)

Chociaż uprawnienia osobowe do prowadzenia handlu lub przemysłu nie mogą być zapowiedziane, lub zajęte, to przecież dopuszczają sekwestracyi. Prowizya należąca się utrzymującym składy tytoniu i znaczków stęplowych, lub listowych ulega zapowiedzeniu i egzekucyi. Sam zapas może być sekwestrowany, a gotowizna w lokalu składowym się znajdująca jako własność trafikanta może być w drodze egzekucyi zajęta i zabrana. O każdym takim kroku zawiadomi sąd dyrekcyę skarbową

powiatową, by ta zabezpieczyć mogła prawa skarbu państwa (dekr. nadw. z dnia 6. listopada 1854 i §. 14. reskr. min. z dnia 28 marca 1854.)

2.) Odsetki od kapitałów, tudzież czynsze.

§. 424 i §. 425.–

W takim przypadku sąd przyznaje wierzycielowi na jego żądanie odsetki w miarę należytości, przyczem nie potrzeba ustanowienia sekwestratora; wystarczy jeżeli sąd nakaże temu, który do płacenia czynszów lub innych przychodów jest obowiązany aby takowe egzekucyą popierającemu wypłacał. Jeżeli wierzyciel domaga się egzekucyi co do tych samych przychodów, wówczas ci, którzy mają prawa zastawu, poprzedzają wierzycieli niezabezpieczonych takiem prawem. Między pierwszymi pierwej powstałe prawo zastawu ma pierwszeństwo przed później powstałem prawem. Co do reszty wierzycieli poprzedza ten, który wpierw uzyskał egzekucyą. Na przypadek kolizyi między wierzycielami, przychody składają się w sądzie, pozostawiając wierzycielom, by prawa swego pierwszeństwa sądownie dochodzili.–

Dobra nieruchome nie mogą być w drodze egzekucyi wydzierżawiane, lub wynajmywane w celu zaspokojenia należytości wierzyciela.

Zakład kredytowy ziemski galicyjski może żądać egzekucyjnego wydzierżawiania nieruchomości.

D.) Rzecz nieruchoma (§. 426 - 452) - Jeżeli dla zaspokojenia sumy pieniężnej prowadzi się egzekucya na rzeczy nieruchome, wówczas mają miejsce wszystkie trzy stopnie egzekucyi rzeczowej. -

A.) Pierwszy stopień egzekucyi rzeczowéj tj. zajęcie egzekucyjne. - §. 426. -

Celem uzyskania zajęcia egzekucyjnego rozróżnić należy, czy nieruchomość jest lub nie jest wpisaną w księgi gruntowe. W pierwszym przypadku wierzyciel postara się o intabulacyą swéj należytości na mocy wyroku lub ugody sądowéj (§. 33. u. hip.) Jeżeli wierzytelność, na zaspokojenie któréj prowadzi się egzekucya już wpierw była intabulowaną lub prenotowaną, domagać się można natychmiast drugiego stopnia egzekucyi. Jeżeli realność nie jest wpisana w księgi gruntowe, albo takowych nie ma, popierający egzekucyą prosić winien o zajęcie realności co się uskutecznia przez jéj sądowe opisanie w celu ustanowienia prawa zastawu.

O dozwoleniu pierwszego stopnia egzekucyi uzyskanego przeciw gminom sąd uwiadomi wydział rady powiatowéj téj gminie przełożony. (reskr. min. z dnia 29. kwiet. 1864.)

B.) Drugi stopień egzekucyi rzeczowéj t.j. oszacowanie egzekucyjne. §. 428.

Przy dobrach wpisanych w księgi gruntowe należy do proś=by o oszacowanie dołączyć najświeższy wyciąg hipoteczny. O dozwolenie oszacowania prosić można albo sędziego orzekającego, albo sędziego rzeczowego. Przedsięwzięcie oszacowania należy w każdym razie do sądu realnego §. 51. normy jur. –

Ponieważ na zasadzie ustawy z dnia 7. września 1848. oswabadzającéj ziemię od ciężarów, tudzież znoszącéj stosunek poddańczy, nastąpiła zmiana wartości tak dóbr ziemskich, jak i gruntów chłopskich, przeto rozporządzenie ministr. z dnia 17. stycznia 1849 l. 2. Dz. p. p. nakazało, że wyjąwszy zgodzenie się na to wszystkich stron interesowanych, odtąd nie może już mieć miejsca wystawienie na sprzedaż w drodze egzekucyi dóbr nieruchomych, których wartość przez powyższą ustawę dotkniętą została, jak tylko na drodze oszacowania podzień 7. stycz. 1849 i z uwzględnieniem skutków téj ustawy.

Oszacowanie odbywa się w sposób podany przy dowodzie ze znawców. Do przedsięwzięcia takowego wzywają się strony a na przypadek zaszłej zmiany własności realności, także każdorazowy właściciel, nie zaś wierzyciele.
Jeżeli więcej wierzycieli domaga się oszacowania téj samej realności, a jeden już z nich uzyskał wykonanie oszacowania, inni żądać mogą rozciągnięcia aktu oszacowania i do innych należytości. – Od obowiązku żądania oszacowania nieruchomości przed domaganiem się przedsięwzięcia trzeciego stopnia egzekucyi są uwolnione:

a.) Towarzystwo kredytowe galicyjskie ziemskie,
b.) Bank austryacko-węgierski.
c.) w ogóle wszystkie zakłady, trudniące się czynnościami kredytowymi pod dozorem rządu. (reskr. min. z dnia 28. października 1865).

Jako wartość szacunkowa i cena wywołania służy natenczas wartość, którą zakład na mocy statutu przyjął przy udzielaniu pożyczki. –

C.) Trzeci stopień egzekucyi czyli sprzedaż egzekucyjna. §. 429–452.

Przedewszystkiem zwracamy uwagę na to, że §. 429.

zmieniony został na mocy reskryptu ministeryalnego z dnia 16. grudnia 1859, według którego odtąd popierającemu egzekucyą, również jak i dłużnikowi wolno domagać się licytacyi nieruchomości, nie będąc w tym względzie obowiązanym żądać jéj w ciągu 30 dni po uwiadomieniu o dokonaném oszacowaniu nieruchomości, jak to §. 429. powiada. Wskutek tego reskryptu ministeryalnego straciły znaczenie i §. 430 i 431.–

1.) Sąd właściwy.

Według §. 428 i 432 (w którym to ostatnim wyrazy na wstępie „ciągu dni 30" wykreślić wypada) należy wnieść prośbę o licytacyą do sądu realnego, można jednak udać się i do sądu orzekającego. W każdym przypadku tylko sąd realny może uskutecznić licytacyą §. 51. norm. jur.

2.) Podanie o licytacyą.

Nietylko popierający egzekucyą, ale i dłużnik żądać może licytacyi. Do podania dołącza się dowód:

a.) dokonanego oszacowania, przedkładając rezolucyę zawiadamiającą strony o dokonanéj detaksacyi;

b.) najświeższy wyciąg hipoteczny, jeżeli nieruchomość wpisaną jest w księgi gruntowe (dekret nadworny

z 29. lutego 1836.)

c.) Projekt do warunków licytacyi, chociaż strona do tego nie jest obowiązaną;

d.) tyle napisów podania, ilu jest wierzycieli hipotecznych, gdyż ci wszyscy pod nieważnością licytacyi o dozwoleniu téjże uwiadomieni być muszą §. 438. Aby zapobiédz téj następności, domagający się licytacyi żądać ma, by kurator był ustanowiony dla wierzycieli co do ich pobytu niewiadomych, niemniéj dla tych, którym jakiéjkowiek przyczyny rezolucya dozwalająca licytacyi, przed pierwszym terminem licytacyi nie mogła być doręczoną – nareszcie dla tych, którzy późniéj od czasu wystawienia wyciągu hipotecznego aż do licytacyi ze swymi wierzytelnościami do ksiąg hipotecznych wpisani byli. Na równi z wierzycielami zahipotekowanymi stoi ten, któremu prawo pierwokupna służy §. 1076 k. c.

3.) Warunki licytacyi.

Sąd układa warunki, pod którymi realność sprzedaną będzie. Takowe zawierać muszą:

a.) warunek, że najwyżéj ofiarujący przyjąć winien długi na nieruchomości ciążące aż do ilości ceny

przy licytacyi uzyskanéj, a to wtedy, gdyby wierzyciele swych kapitałów przed wypowiedzeniem podnieść nie chcieli (§. 426. lit. b.)

b.) zagrożenie powtórną licytacyą na przypadek niedotrzymania terminów wypłat §. 451.

c.) postanowienie, kiedy nabywcy realność wydaną będzie na własność §. 452.-

Oprócz tego ustanawia się wadyum, mające być złożone przez każdego licytującego (10% ceny szacunkowéj); terminy, w których cena wylicytowania ma być spłaconą; czas oddania realności we fizyczne posiadanie nabywcy; obowiązek tegoż zapłacenia kosztów intabulacyi nabytéj własności, niemniéj opłat od przeniesienia własności.—

Jeżeli na realności zahipotekowana jest wierzytelność instytutu kredytowego ziemskiego galicyjskiego, a ktoś trzeci popiera egzekucyą, sąd winien warunki licytacyi przez tegoż zaproponowane udzielić temu zakładowi by ze swéj strony przedłożył projekt warunków licytacyi, wyznaczając mu w tym celu termin peremptoryjny od 14-30 dni (reskr. min. z dn. 3 lipca 1859.)

Takie samo prawo służy bankowi austryacko-węgierskiemu (ustawa z dnia 7. czerwca 1878. N. 65. Dz. p. p.) daléj powszechnemu zakładowi kredytowemu

ziemskiemu austryackiemu i bankowi hipotecznemu królestwa czeskiego.–

4) Dozwolenie licytacyi i edykt licytacyjny. §. 432–439.–

Sąd winien zbadać przedłożone warunki licytacyi i według okoliczności sprostować i uzupełnić. Licytacya dozwoloną bywa przez rezolucyę, a ogłoszoną przez edykt zawierający warunki licytacyi.–

Co do terminów licytacyjnych stanowi §. 8. now. egz. że do wystawienia na licytacyę ruchomości jak też nieruchomości wyznaczyć należy tylko dwa termi= ny, a na ostatnim, jeżeli wartości szacunkowej nie można otrzymać, powinne być sprzedane nawet po= niżej tejże. Wskutek tego przepisu uchylone zostają §. §. 148 do 152 i §. 453 ustawy sądowej, tudzież dekr. nadw. z dnia 25. czerwca 1824 l. 2017 Z. u. s.–

Jeżeliby na drugim terminie nikt z chęcią licytowa= nia się nie stawił, wówczas zależy od popierającego egzekucyą, albo domagać się sekwestracyi nierucho= mości, lub żądać dalszej licytacyi, w którym to przy= padku stosować się należy do przepisów o drugim

terminie licytacyi (§. 434.)

Przy licytacyi większych dóbr ziemskich zostawia się roztropności sądu, czyli pierwszy termin licytacyi do dni 60 czyli też do 90 dni zakreślony być ma.

Edykt zawierać winien:

1.) nazwę realności (liczba domu i nazwa miejsca, gdzie się znajduje), opis nieruchomości a przy sprzedaży fabryk wzmiankę, że tylko budynek i urządzenia sprzedane będą. (dekr. nadw. z d. 10 kwiet. 1807.)

2.) nazwisko popierającego egzekucyą i należytość jego, na zaspokojenie której dozwolono licytacyi;

3.) cenę szacunkową, nie zaś długi ciążące na nieruchomości. (dekr. nadw. z dnia 10 maja 1816.)

4.) terminy licytacyi; dzień, godzinę i miejsce, gdzie licytacya się odbędzie.

5.) warunki licytacyi.

6.) wzmiankę, gdzie przejrzeć można akt oszacowania i wyciąg tabularny.

7.) wymienienie wierzycieli co do miejsca pobytu niewiadomych i kuratora ustanowionego dla nich, niemniej dla wierzycieli, którym przed pierwszym terminem nie mogło być doręczone dozwolenie, albo

którzy od czasu wystawienia przedłożonego wyciągu hipotecznego aż do licytacyi ze swymi wierzytelnościami do ksiąg hipotecznych wpisanymi byli.
Edykt (§. 437.) przybija się na 3 miejscach publicznych siedziby sądu i wywiesza się w samym gmachu sądowym. Woźny zdejmuje edykt po upływie terminu, zamieszcza na nim dzień przybicia i zdjęcia i przedkłada go sądowi z relacyą (§. 219 instr. sąd.) Edykt zamieszcza się trzykrotnie w gazecie krajowej, a od sądu zależy czy edykt ma być zamieszczony w trzech po sobie następujących numerach lub z pewną przerwą.-

Jeżeli się rozchodzi o dobra tabularne, edykt udziela się w Galicyi celem obwieszczenia sądom kolegialnym I. instancyi i starostwom powiatowym.-
Reskrypt ministeryalny z dnia 25. października 1860. wymienia te punkty edyktu, które po za siedzibą sądu wywieszane, tudzież innym władzom do obwieszczenia udzielane i w gazetach zamieszczane być mają.-

5.) Uwiadomienie zahipotekowanych wierzycieli i innych osób o dozwoleniu licytacyi.

Każdemu wierzycielowi na nieruchomości intabulowanemu albo prenotowanemu należy doręczyć jedynie pie=

sze rozpisanie licytacyi a to sądownie i w tymsamym czasie, w którym obwieszczenie o téjże licytacyi wygotowanéin zostaje inaczéj licytacya byłaby nieważną, wyjąwszy, jeżeliby najwięcéj ofiarujący przyjął na siebie zaspokojenie wszystkich wierzycieli intabulowanych §. 438. W jaki sposób zapobiega się tym następnościom, podaliśmy wyżéj pod 2.) d.) –

Rozpisanie licytacyi udziela się każdemu wierzycielowi w sposób, w jaki się wręczają pierwsze rozporządzenia sądowe §. 505. (dekr. nadw. z dnia 20 lipca 1810) Wierzycieli, przebywających za granicą, albo niewiadomych z ich miejsca pobytu uwiadamia się według przepisów §. §. 512 i 513 w części II podanych. –

Według dekretu nadwornego z dnia 6 maja 1847. wystarczy uwiadomienie wierzycieli hipotecznych o pierwszym terminie licytacyi i niema potrzeby uwiadamiania ich o każdym późniéj ustanawianym terminie t.j. o każdym późniéj wydanym edykcie. – Wierzycieli weszłych do ksiąg gruntowych z wierzytelnościami po wystawieniu wyciągu hipotecznego, należy, o ile czas dozwala, pomimo ustanowienia dla nich kuratora, uwiadomić do rąk własnych o

dozwolonéj licytacyi. – Dekret nadworny z dnia 4. lipca 1794. nie wymaga uwiadomienia wierzycieli, których wierzytelności są zahipotekowane na wierzytelnościach bezpośrednio na realności ciążących. –

O dozwolonéj licytacyi uwiadomić należy również:

1.) mającego prawo pierwokupna w księdze gruntowéj wpisane §. 1076 k. c. inaczéj licytacya byłaby nieważną. –

2.) urząd podatkowy, w którego okręgu leży realność bez względu, czy się rozchodzi o dobra ziemskie, czy domy, z których się opłaca podatek domowo-czynszowy lub klasowy (resk. min. z dnia 7. grud. 1866 i z dnia 11. maja 1868.)

6.) Przedsięwzięcie licytacyi (§. 440-450.)

Komisya przeznaczona do przedsięwzięcia licytacyi składa się z jednego sędziego i protokolisty, a jeżeli się rozchodzi o większe dobra, a licytacya odbywa się w sądzie kollegialnym I. instancyi, przybiera się do referenta drugiego sędziego jeszcze. (§. 188 i 247 instr. sąd. znoszący §. 440. u. s.) –

Utrzymuje się protokół dokładny. Popierający egzekucyą przedkłada gazetę, w któréj był ogłoszo=

ny edykt trzykrotnie, a bez czego licytacya przedsięwzięta być nie może (dekr. nadw. z dnia 31. sierp. 1807.)

Licytować nie mogą:

a.) osoby niesamowolne;

b.) osoby na mocy ustaw politycznych nieuzdolnione do posiadania takich nieruchomości, do których należy nieruchomość wystawiona na licytacyą.

c.) dłużnik sam tj. który sam zadłużył ruchomość tą wierzytelnością, na której zaspokojenie sprzedaż się odbywa. (§. 463 k. c.) nie zaś dłużnik, który tylko z hipoteki odpowiada.-

d.) osobe sądowe, czynne przy akcie licytacyi §. 572. i woźny wywołujący §. 52. instr. sąd. i §. 13. porządku licytacyjnego.-

Te osoby ani same, ani przez trzeciego na swój karb licytować nie mogą.-

Dopóki licytacya nie rozpocznie się, wolno jest każdemu zastawnikowi na nieruchomości zapisanemu zapłacić dług, z powodu którego licytacya żądaną była §. 462. k.c. (jus offerendi) i tym sposobem wstrzymać licytacyą. Licytacya odbywa się według przepisów §. 432-448 i porządku licytacyj=

nego z dnia 15. lipca 1786 ogłoszonego w Galicyi dnia 8 maja 1787 roku.–
Jeżeli do licytacyi zgłasza się jeden lub więcej chęć kupna mających, należy odczytać akt oszacowania dóbr, ciężary jakie się na nich znajdują i warunki, pod którymi dobra sprzedane być mają, następnie przystąpić do rozpoczęcia licytacyi §. 441. – Ciężary, o których §. 441. wspomina, są to takie, które na realności pozostać mają np. służebności. Następnie przyjmuje sędzia wadya od mających chęć licytowania, wpisując w to protokół, niemniej zwrot wadyów; jedno jak drugie podpisuje składający lub odbierający wadyum.–
Jeżeli cena zaofiarowaną zostaje, a nikt wyżej nie postępuje, wówczas najwyższe zaofiarowanie „po pierwszy raz" często powtarzać należy, czyli kto nie da więcej? Na przypadek dalszego milczenia, powtarzać należy wołanie „po drugi raz" i gdy tylko kto daje więcej, a nikt wyżej nie postępuje, wywołanie ponowionem być winno.– Cena nie ofiarowana przy akcie licytacyi lub ofiarowana, lecz bez oznaczenia liczebnego, na żaden wzgląd nie zasługuje §. 442.
Jeżeli jeden lub więcej chęć kupna mających

żadają w czasie licytacyi chwili pozwolenia do namyślenia się, takowa najdłużéj przez kwandrans dozwoloną być może, i to nie więcéj jak raz jeden §. 445.–

Jeżeli zaofiarowanie najwyższe wywołano po drugi raz, a nikt więcéj nie ofiaruje, wówczas takowe wywołanie jeszcze raz przez pięć minut, powtarzaném być winno z zapytaniem, czyli daje kto więcéj, a jeżeli nikt więcéj nie ofiaruje, licytacya ma być zakończoną w tych wyrazach „i po raz trzeci,“ a następnie nieruchomość najwięcéj ofiarującemu przyznaną być winna, choćby on sam tylko z chęcią kupna zgłosił się i nie więcéj nad cenę wywołaną a na drugim terminie licytacyi cenę niższą zaofiarował §. 446. i §. 8. Now. egzek.– Jeżeliby dwóch chęć kupna mających tęsamą cenę zaofiarowało, a nikt wyższéj ceny nie podał, należy pierwszeństwo temu, który popierwszy ten sam szacunek zaofiarował.– Jeżeliby przy licytacyi zaofiarował chęć kupna mający cenę niższą, lecz w gotowiźnie; wówczas jeżeli zaofiarowana cena wyrówna cenie szacunkowéj, należy mu pierwszeństwo przed tym, który zaofiarował wprawdzie cenę wyższą, lecz na raty;– wyjąwszy wtedy,

a.) jeżeliby termina wypłat (raty) już w edykcie

były oznaczone, lub

b.) jeżeliby ten, na zaspokojenie którego licytacya się odbywa na raty zezwolił §. 448.–

Cały przebieg licytacyi wpisuje się do protokołu, a zatém każde ofiarowanie z wymienieniem nazwiska ofiarującego ceny ofiarowanej. Przy licytacyi nikomu nie służy pierwszeństwo §. 449. 450, nawet mającemu prawo pierwokupna, ten bowiem tylko uwiadomionym być musi o dozwoleniu licytacyi §. 1076 k.c.–

Z ofiarowaniem najwyższéj ceny (którą może być cena szacunkowa, względnie wyższa a na drugim terminie niższa) kończy się akt licytacyi.–

W protokóle czyni się wzmiankę kto najwyższą ofiarował cenę, a zatém kogo za nabywcę realności uważać należy. Uwagę tę podpisuje nabywca; innym licytującym zwracają się wadya.–

Akt licytacyi przedkłada się przez dziennik podawczy sądowi do zatwierdzenia. O rezolucyi w tym względzie zapaść mającéj uwiadamia się popierającego egzekucya, dłużnika i nabywcę realności. Jeżeli się nikt nie zgłosił z chęcią kupna realności, uczyni się o tém wzmiankę w protokole a sąd uwia=

dania o tém strony. Woźny wywołujący nie ma prawa do wynagrodzenia za wywołanie ceny kupna (reskrypt min. z dnia 30. czerwca 1857 r.)

Każdy sąd, który przedsięwziął egzekucyjną licytacyą nieruchomości, albo wierzytelności hipotecznéj, zarządzi z urzędu zapisek w księdze gruntowéj o wykonanéj licytacyi. Zapisek ten pociąga za sobą ten skutek, że z dalszych wpisów przedsięwziętych przeciw dotychczasowemu właścicielowi tylko na ten przypadek powstają prawa, gdyby licytacyę uznano za nieważną. Jeżeli licytacyi nie zaskarżono, albo zaskarżenie odrzucono, wykreślają się na żądanie osób interesowanych wszystkie wpisy po owym zapisku przeciw dotychczasowemu właścicielowi wyjednane razem z dalszymi ze względu na owe wpisy przedsięwziętymi wpisami §. 72. ustawy o księgach gruntowych.

7.) Wydanie nieruchomości na własność nabywcy. §. 452.

Nieruchomość nabyta na licytacyi nie może być oddaną na własność nabywcy, dopóki cała cena kupna złożoną, lub dostateczne bezpieczeństwo co do umówionych terminów wypłaty daném nie będzie, lub też po=

rozumienie się w tym względzie między stronami udział w tym przedmiocie mającymi nie nastąpi §. 452.-

Jeżeli nabywca uczynił zadość warunkom licytacyi, od których zależy wydanie nieruchomości na własność, wówczas sąd wydaje mu dekret uznający go za właściciela dekret nadw. z dnia 11. sierpnia 1827. l. 2300, (nie potrzebując oczekiwać wyniku rozprawy z wierzycielami o przyzna=nie ceny kupna) wprowadza go w posiadanie nabytej realności i zarządza to co według warunków licytacyjnych wypada. Zazwyczaj zarządza sąd intabulacyą nabywcy jako właściciela, wykreślenie wszystkich długów, które według warunków licytacyjnych nie pozostają na nieru=chomości, przeniesienie takowych na cenę kupna w depozycie złożoną, a to bez słuchania wierzycieli nareszcie intabulacyą na nieruchomości resztującej ceny kup=na z zagrożeniem relicytacyi na przypadek niedotrzy=mania terminów do zapłaty ceny kupna wyznaczonych.

8.) Relicytacya.

Ofiarujący najwyższą cenę winien ściśle dotrzymać umówionych terminów wypłaty, inaczej nieruchomość na żądanie tak wierzyciela jak i dłużnika bez żadne=go nowego oszacowania i tylko za wyznaczeniem jedne=

go terminu, nawet niżéj ceny szacunkowéj na jego niebezpieczeństwo, i koszt na licytacyą wystawioną i sprzedaną będzie. Jeżeliby jednak przed godziną wyznaczoną do licytacyi, zaległe raty i koszta narosłe, w gotowiźnie złożył, wówczas takowe przyjąć, a z licytacyą wstrzymać się należy §. 451.

Relicytacyi domagać się może każdy wierzyciel hipoteczny (orzeczenie Najw. Tryb. z dnia 2 listopada 1864 l. 63. ks. Orzecz.)

Przy relicytacyi ceną wywołania jest cena, za którą nieruchomość na licytacyi nabyto. Na przypadek uzyskania wyższéj sumy, przewyżka przypada wierzycielom i dłużnikowi – w razie przeciwnym nabywca nie dotrzymujący warunków zapłaci różnicę między ceną, za którą nabył nieruchomość, a ceną przy relicytacyi osiągniętą, oprócz tego odpowiada za wszelkie koszta i szkodę. Jednakowoż przewyżki dochodzić można jedynie w drodze procesu. Nabywca wspomniany odpowiada osobiście.

9.) O ofercie dodatkowéj.

Nowela egzekucyjna wprowadziła do egzekucyi – na wzór ustawodawstwa francuskiego – nową instytucyę,

tj. ofertę dodatkową (Ueberbot — podniesienie ceny wylicytowanej — podkup) aby zapobiedz roztrwonieniu (sprzedaży za bezcen) nieruchomości (§. 10–16 noweli.) Nowela stanowi w tym względzie co następuje:

§. 10. Jeżeli w razie dokonania sprzedaży przymusowej nieruchomości cena przez nabywcę ofiarowana nie dochodzi dwóch trzecich części wartości szacunkowej, a w przypadkach, w których wartości szacunkowej nie oznaczono, dwóch trzecich części ceny wywołania, dokonaną sprzedaż można uczynić bezskuteczną przez ofertę dodatkową (podkup) w celu uzyskania ponownej licytacyi. Jednakże taka oferta, wtedy tylko ma być przyjętą, jeżeli nie zachodzi żadna przeszkoda wyłączająca ofiarującego od licytowania i jeżeli tenże ofiaruje się zapłacić cenę najmniej o piątą część większą od poprzedniej największej oferty, warunków licytacyi dopełnić, jakoteż zapłacić wszelkie koszta ponownego wystawienia na licytacyę a piątą część ofiarowanej kwoty zabezpieczy, składając w sądzie lub u notaryusza pieniądze lub papiery publiczne.—

§. 11. Ofertę dodatkową podać należy na piśmie do

Sądu, który wystawienia na licytacyę dokonał, w terminie nieodwłocznym 14 dniowym, licząc od dnia zamknięcia licytacyi i dołączyć do prośby dowód złożenia kwoty zabezpieczającéj w myśl §fu 10 go.–

Termin do wniesienia oferty dodatkowéj liczy się od dnia zamkniętéj licytacyi tj. od dnia w którym uzyskano najwyższą ofertę (najwyżéj podaną cenę) a nie od jakiegoś późniejszego dnia.

§. 12. Z kilku czyniących oferty dodatkowe ten będzie przyjęty, który ofiarował największą cenę; gdy oferty są równe, ten, który najpierwéj się zgłosił.–

Oferty dodatkowéj cofnąć nie można.

§. 13. Po upływie terminu czternastodniowego, wyznaczonego do czynienia ofert dodatkowych (§. 11.)– Sąd orzec ma rezolucyą co do przyjęcia tychże.– Prawo odwołania się od tego orzeczenia służy pierwotnemu nabywcy i wszystkim tym, którzy uczynili oferty dodatkowe; od orzeczenia odrzucającego ofertę dodatkową, także egzekutorowi.

§. 14. Gdy przyjęcie oferty dodatkowéj staje się prawomocném, pierwotna sprzedaż traci swą skuteczność. Pieniądze i papiery publiczne złożone przez

pierwotnego nabywcę i czyniących oferty dodatkowe, których oddalono, należy zwrócić.

§. 15. Gdy przyjęcie oferty dodatkowéj stanie się prawomocną, wyznaczy Sąd nowy termin wystawienia na licytacyą i uwiadomi o tém oprócz czyniących oferty dodatkowe i pierwotnego nabywcę wszystkich tych, którzy według przepisów w téj mierze obowiązujących o rozpisaniu licytacyi mają być uwiadomieni. Na przypadek założenia rekursu, zacierającego poprzednią licytacyę, wstrzymać się należy z powyższém zarządzeniem aż do prawomocnego załatwienia rekursu.

Przeciwko wyznaczeniu ponownego terminu wystawienia na licytacyą rekurs nie jest dopuszczalny. W edykcie, tyczącym się wystawienia na licytacyą, podać należy cenę ofiarowaną przez czyniącego ofertę dodatkową i nadmienić, że na licytacyi przyjęta będzie tylko oferta większa od téj kwoty.

Jeżeli w terminie ponownego wystawienia na licytacyą nikt nie ofiaruje ceny tę kwotę przewyższającéj, nieruchomość przysądzoną będzie temu, którego ofertę dodatkową przyjęto, chociażby nie

stanął na licytacyi, za cenę, którą ofiarował.
Dalsza oferta dodatkowa przeciw temu przysądzeniu nie jest dozwoloną.

§. 16. Warunki ustanowione do pierwszego wystawienia na licytacyą zatrzymują moc swoję także do drugiej sprzedaży, o ile nie zostały zmienione w skutek rekursu przeciw nastąpionej sprzedaży. Prawa i obowiązki czyniącego ofertę dodatkową wynikające z przyjęcia jego oferty, ustają, jeżeli warunki licytacyi zostały zmienione wskutek prawomocnego załatwienia rekursu przeciwko przysądzeniu, które nastąpiło przed ofertą dodatkową. – Wyjąwszy ten przypadek, czyniący ofertę dodatkową, chociażby nie stał się nabywcą, związany jest swoją ofertą, póki nie nabędzie mocy prawa nowa najwyższa oferta za licytowaną nieruchomość, o ile egzekucya co do tej nieruchomości nie zostanie wcześniej uchylona. –

10.) O zasekwestrowaniu nieruchomości na przymusowej licytacyi nabytej.

W tym względzie stanowi §. 17. noweli egzekucyjnej co następuje:

§. 17. Gdy się licytacya odbędzie, oprócz wierzycieli rzeczowych także nabywca i ten, którego ofertę dodatkową przyjęto i może żądać egzekucyjnéj sekwestracyi nieruchomości przeciw dłużnikowi, o ile warunki licytacyi nie stanowią inaczéj. - Także przeciwko nabywcy, w posiadanie nabytéj realności już wprowadzonemu, ale w zwłoce zostającemu, można domagać się sekwestracyi dla zabezpieczenia, dopóki realność nie będzie mu oddana na własność. -

We wszystkich tych przypadkach Sąd ustanowić ma sekwestratora bez względu na wnioski stron. -

11. O uznaniu za bezskuteczną sprzedaży nieruchomości przeprowadzonéj w drodze przymusowéj licytacyi.

Nowela egzekucyjna stanowi w tym względzie:

§. 18. Jeżeli cena, ofiarowana przez nabywcę nieruchomości, przymusowo sprzedanéj, nie wynosi nawet trzeciéj części wartości szacunkowéj a w braku takowéj, trzeciéj części ceny wywołania i dokonanie téj sprzedaży przyprowadziłoby dłużnika do zguby ekonomicznéj, ma tenże prawo zażądać od Sądu, który zajmował się licytacyą, aby dokonaną sprzedaż

przymusową uznał za nieskuteczną.—

§. 19. Żądanie to przedstawić ma dłużnik piśmiennie, lub do protokołu w terminie czternastodniowym nieodwłocznym. Termin upływa, jeżeli oferty dodatkowéj nie uczyniono w terminie w §. 11. ustanowionym, od dnia po upływie tego ostatniego terminu, jeżeli zaś ofertę taką uczyniono w czasie właściwym, od dnia po ponownéj dokonanéj w myśl §. 15, a względnie od chwili prawomocnego odrzucenia oferty dodatkowéj. (§. 13.)

Na takie żądanie dłużnika, jeżeli nie jest oczywiście bezzasadne, zarządzić ma Sąd audyencyą w terminie ile możności jak najkrótszym i wezwać na nią z urzędu dłużnika, popierającego egzekucyą i nabywcę, jakotéż osoby, które według istniejących w téj mierze przepisów o wystawieniu na licytacyą mają być uwiadomione. Sąd winien nadto jeszcze przed audyencyą zasięgnąć z urzędu od gminy lub od władzy administracyjnéj wyjaśnień co do stosunków ekonomicznych dłużnika, gdyby to było potrzebne.

§. 20. Po wysłuchaniu wezwanych, a jeżeliby nie sta=

nęli, także pomimo ich niestawiennictwa, Sąd uzyskawszy uzasadniony pogląd na stan rzeczy z oświadczeń osób, stawających i z innych dowodów mających być zebranymi bez wytaczania formalnego postępowania dowodowego, orzec ma o żądaniu wierzyciela rezolucyą, wmuwaną według własnego swobodnego uznania, z oznajmieniem powodów orzeczenia.—

Jeżeli sąd przychyla się do żądania, aby dokonana sprzedaż przymusowa uznana została za nieskuteczną, wyrzec oraz należy, że przed upływem roku od chwili, w której to orzeczenie nabędzie mocy prawnej, nie można żądać ponownego egzekucyjnego wystawienia na licytacyą realności z powodu tego samego długu.— Odwołanie się przeciwko orzeczeniu co do żądania dłużnika, aby dokonana sprzedaż przymusowa uznaną została za nieskuteczną jest dozwolonem.

§. 21. Po otwarciu upadłości co do majątku dłużnika, ani dłużnik, ani zawiadowca masy nie może żądać, aby dokonaną sprzedaż przymusową uznano za nieskuteczną.—

Jeżeli upadłość zostanie otwartą w ciągu postępowania, tyczącego się takiego żądania, odrzucić na=

leży żądanie.

12.) Rozdzielenie ceny kupna między wierzycieli.

Po zatwierdzeniu aktu licytacyi może każdy wierzyciel hipoteczny również jak dłużnik żądać, aby sąd, który przedsięwziął licytacyą, a zatém sąd rzeczowy (§. 51. Norm. jur.) wyznaczył termin do audyencyi celem wykazania rzetelności i pierwszeństwa hipotecznego wierzytelności na realności ciążących (extricatio liquiditatis et prioritatis – Ausbringung der Richtigkeit und des Vorrechtes.) Sąd wyznacza termin do audyencyi i wzywa wszystkich wierzycieli hipotecznych, dłużnika i prokuratoryą skarbu do stawienia się na niéj. Każdy wierzyciel dowieść winien rzetelności i pierwszeństwa hipotecznego swéj wierzytelności. – Rzetelność udowadnia się przeciw dłużnikowi. Jeżeli zapadł wyrok lub inne orzeczenie sądowe co do téj wierzytelności, należy takowe przedłożyć, zresztą wystarczy uznanie wierzytelności przez dłużnika. Jeżeli dłużnik się nie oświadcza, lub zaprzeczył rzetelności, wówczas ta wykazaną być winna w osobnym procesie. Aż do ukończenia tego sporu pozostaje odpowiedna część

ceny kupna na nieruchomości, albo zatrzymuje się w depozycie sądowym, a to stosownie do warunków licytacyjnych. Pierwszeństwo hipoteczne udowadnia się wykazem hipotecznym i zależy od liczby dziennika podawczego, którą zaopatrzone zostało podanie o wpis przez władzę tabularną §. 29. ust. hip. – Wszelako dłużnik i każdy następny wierzyciel hipoteczny mają prawo zaprzeczenia bytu i pierwszeństwa prawa zastawu wierzytelności, w którym to przypadku postępuje się jak w razie zaprzeczenia rzetelności z tą różnicą, że zaprzeczający wystąpić winien za skargą w terminie przez sąd wyznaczyć się mającym inaczej nie uwzględnia się zaprzeczenia. –

Wierzyciel nie stawający na audyencyi nie traci przez to swej wierzytelności, zachowuje się bowiem tejże pierwszeństwo służące jej według wykazu hipotecznego za udowodnieniem rzetelności, o ile się to okaże potrzebnem. Wierzyciele z pobytu niewiadomi zastępowani bywają przez kuratora ustanowionego dla nich przy dozwoleniu licytacyi. Po ukończonej rozprawie protokolarnej sąd wydaje rezolucyą ustanawiającą porządek, w którym wierzyciele zaspokojeni być mają z ceny kupna; orzeczenie to nazywa się tabelą płatniczą (Zahlungstabelle, Meistbotsvertheilung.)

Zwracamy uwagę na to, że kosztom narosłym z powodu oszacowania, i licytacyi nieruchomości w drodze przymusowej sprzedaży nie służy na mocy §. 9. now. egz. żadne pierwszeństwo przed wszystkimi wierzycielami hipotecznymi, lecz mają to samo pierwszeństwo co ma wierzytelność z powodu której licytacya nastąpiła i z uwzględnieniem tego pierwszeństwa zaspokojone być mają.—

Pierwsze miejsce w tabeli płatniczej zajmują należytości, którym służy pierwszeństwo przed wierzytelnościami hipotecznymi, jako to: podatki rzeczowe mające być uiszczone ze sprzedanej nieruchomości, razem ze wszystkiemi dodatkami i wszelkie inne należytości na równi z podatkami stojące, lecz z tem zastrzeżeniem, że wspomnione pierwszeństwo służy tylko podatkom zaległym za trzy lata, licząc wstecz od dnia odbytej licytacyi.—

Nauka o należytościach, mających pierwszeństwo przed wszystkiemi wierzytelnościami hipotecznemi, wchodzi w zakres prawa cywilnego, zwłaszcza hipotecznego. Uwacz też przypisek do §. 430 k. c. wydania Zatorskiego i Kasparka.

Po tych należytościach skarbowych & następują wierzytelności hipoteczne z dołożeniem, od którego dnia przypadają odsetki i z dołożeniem, czy wierzyciel udowodnić

na wierzytelność lub pierwszeństwo pretencyi, lub jedno i drugie. Odsetkom służy równe pierwszeństwo z kapitałem za lat trzy, licząc wstecz od dnia oddania nieruchomości nabywcy §. 17. u. hip.

Jeżeli dla odsetek kapitału intabulowanego wpisano w księgi gruntowe egzekucyjne prawo zastawu, wówczas przyznaniu tychże przy podziale ceny kupna nieruchomości między wierzycieli nie stoi na zawadzie §. 17. ust. o ks. grunt., choćby się rozchodziło i o odsetki, które dłużej jak za trzy lata zalegają; wszakże takie dawniejsze zaległości odsetkowe mają tylko ten stopień hipoteki, który odpowiada prawu zastawu dla nich uzyskanemu, choćby nawet prawo to z odniesieniem się do poprzednio intabulowanego kapitału wpisaném było (orzeczenie Najw. Trybunału z dnia 18. listopada 1879 r. №. 106. Ks. Orzecz.)

Jeżeli w drodze egzekucyi wpisuje się w księgi gruntowe kapitał (poprzednio jeszcze nie wpisany) równocześnie z odsetkami, dłużej zalegającymi jak za lat trzy, wówczas tym dawniejszym zaległościom służy równy stopień hipoteczny z samym kapitałem, gdyż takowe na mocy reskryptu ministeryalnego z dnia 21. lip. a 1858 r.

stanowią samoistną wierzytelność, nie ulegającą krótszemu czasowi przedawnienia.
Kosztom sądowym i egzekucyjnym służy i bez intabulacyi równe pierwszeństwo z odnośną wierzytelnością §. 16. u. hip.–
Po prawomocności tabeli płatniczéj następuje wydanie części z ceny kupna na poszczególnych wierzycieli przypadających lub zapłata przez nabywcę nieruchomości.
Wierzyciele, na których zaspokojenie cena kupna nie wystarczyła, nie mogą się czepiać nieruchomości sprzedanéj (dekr. nadw. z dnia 15. stycznia 1787; z dnia 23. października 1794; z dnia 7. sierpnia 1802; z dnia 22. kwietnia 1803 i z dnia 21. grudnia 1815.)
Jeżeli należytość ciąży niepodzielnie na kilku realnościach (hipoteka łączna) trzymać się należy względem podziału cen wylicytowanych między wierzycieli, analogicznie postanowienia §. 37. ust. o upadł. (orzeczenie Najwyż. Trybun. z dnia 16. lipca 1872. do l. 4. Rep. Orz.)
Ten paragraf stanowi co następuje:
„Jeżeli wierzytelność ciąży niepodzielnie na kilku
„nieruchomościach do masy upadkowéj należących,
„każda z tych nieruchomości przyczynia się do jéj

„zaspokojenia częściową ilością, która ma się tak do całej
„wierzytelności, jak się ma reszta wylicytowanej ceny
„każdej poszczególnej nieruchomości, po zaspokojeniu
„poprzednich wierzytelności pozostała, do sumy wszyst-
„kich tych reszt.“ –

„Każdemu wierzycielowi wolno żądać zaspokojenia
„z jednej albo z kilku nieruchomości, ale wierzyciele
„na tych nieruchomościach po nim następujący, któ-
„rzy w skutek tego wyboru otrzymują mniej, aniżeliby
„otrzymali, gdyby on ze wszystkich nieruchomości
„stosunkowo zaspokojenie był odebrał, mogą żądać,
„ażeby z ceny sprzedaży innych nieruchomości ta ilość,
„która z nich według powyższego stosunku na jego
„należytość byłaby przypadła, wyłączoną i bez ciężarów
„im wypłaconą została.“

„Jeżeli inne nieruchomości nie są jeszcze sprzedane,
„prawo to wstępuje w stopień należytości umorzonej,
„i jeżeli jest wciągnięte do księgi gruntowej, będzie za-
„intabulowane w stopniu należytości równocześnie
„wymazać się mającej.“ –

N. p. na realnościach A, B, C, których ceny sprzeda-
ży wynoszą 4000 złr. 6000 złr. i 8000 złr. ciąży suma 4000 złr.

należąca do Jana. Sumę tę poprzedza na realności A suma Józefa 1000 złr. na realności B. suma Piotra 2000 złr; na realności C. suma Pawła 3000 złr. – Według §. 37. ma się każda realność przyczynić do zaspokojenia 4000 złr. Jana tą ilością częściową (x, y, z,) która się tak ma do wierzytelności Jana, jak się ma reszta ceny sprzedaży realności pozostająca po zaspokojeniu poprzedzających wierzytelności t.j:

co do A. $4000 - 1000 = 3000$

" " B. $6000 - 2000 = 4000$

" " C. $8000 - 3000 = 5000$

do sumy wszystkich tych trzech resztujących sum t. j. do 12000. – Będziemy więc mieli:

co do realności A. $x : 4000 = 3000 : 12000$

$x = 1000$

" " " B. $y : 4000 = 4000 : 12000$

$y = 1333\frac{1}{3}$

" " " C. $z : 4000 = 5000 : 12000$

$z = 1666\frac{2}{3}$

a więc $x + y + z = 4000$ złr.

E.) Rzeczy ruchome. (§. 453–460.)

Egzekucya na rzeczy ruchomej celem zapłacenia sumy

pieniężnej obejmuje też trzy stopnie: zajęcie, oszacowanie i sprzedaż.

1.) Przedmiot. §. 453.

Wierzyciel winien wskazać rzeczy dłużnika, na których chce prowadzić egzekucyę i prosić o ich zajęcie, o ile nie są wyjęte z pod egzekucyi. Obacz wyżéj.

2.) Zajęcie. §. 454–459.

Pierwszym stopniem egzekucyi na rzeczach ruchomych jest zajęcie, które się uskutecznia przez dokładne ich opisanie w protokole, który z powodu przedsięwzięcia zajęcia spisuje woźny lub delegowany urzędnik sądowy. Popierający egzekucyą winien poprzestać na rzeczach ruchomych, potrzebnych do pokrycia swéj pretensyi. Wykonawca sądowy, któremu polecono zajęcie winien pod własną odpowiedzialnością natychmiast po odebraniu polecenia udać się z wierzycielem, lub jego pełnomocnikiem do dłużnika, temuż doręczyć rezolucyę dozwalającą zajęcia i spisać dokładnie rzeczy zająć się mające. Tym sposobem nabywa wierzyciel na zajętych rzeczach rzeczywiste prawo zastawu §. 455.

Wykonawca sądowy winien jednak oddać rzeczy zajęte pod dozór trzeciego, jeżeli wierzyciel tego żąda, a

to na jego niebezpieczeństwo. Jeżeli rzeczy zajęte byłyby kosztowne, i łatwo się przenieść dały, złożyć je należy do depozytu sądowego - jeżeli zaś takimi nie są, dosyć jest, aby je opieczętował i opieczętowanie przez wyciśnięcie sądowej pieczęci zabezpieczył w miejscu, gdzie się znajdują. Może nawet tymczasowo zostawić pod dozorem dłużnika, i do jego użytku niektóre rzeczy zajęte jak n. p. krowy, konie &, jeżeli wierzyciel na to zezwala §. 456. Wierzyciela zabezpiecza ustawa z dnia 25. maja 1883. r. §. 78. (Obacz prawo karne.) -

Jeżeli wykonawca sądowy nie zastaje dłużnika lub takiej osoby, którahy mu rzeczy zajmować się mające wskazać mogła, winien o tem ustnie zawiadomić sąd, który na przypadek potrzeby dozwoli natychmiast przybrania warty i ślusarza, poczem zajęcie bezzwłocznie ma być przedsięwzięte §. 457.

Po dokonaniu zajęcia winien wykonawca sądowy zdać sprawę sądowi przy dołączeniu opisu rzeczy zajętych. Sąd winien ten opis zachować u siebie i stronom na ich żądanie odpisy takowego udzielić §. 459. -

Jeżeli inny wierzyciel żąda zajęcia rzeczy ruchomych już zajętych, sąd pierwsze zajęcie rozciąga na

rzecz drugiego wierzyciela, co się uwidoczni w protokole zajęcia (dekret nadworny z dnia 19. listop. 1829.), jednakowoż drugi wierzyciel nie może bez zezwolenia pierwszego oddać pod dozór trzeciego zajętych rzeczy, które pozostały w zachowaniu dłużnika. – Zależy wszakże od roztropności sądu zabezpieczyć prawa rzeczowe późniejszego wierzyciela, o ile to nastąpić może bez naruszenia praw pierwszego wierzyciela, zwłaszcza przez złożenie rzeczy zajętych do sądu, jeżeli się do tego nadają lub przez oddanie ich trzeciemu za poprzedniem wszakże zabezpieczeniem pierwszego wierzyciela przez drugiego (dekret nadworny z dnia 21. stycznia 1823.) –

Jeżeli między zajętymi rzeczami znajdującymi się w chwili zajęcia w posiadaniu dłużnika są takie rzeczy, względem których trzecie osoby twierdzą, że takowe są ich własnością, lub że im na takowych służą inne prawa rzeczowe, wówczas idą w zastosowanie przepisy dekretu nadwornego z dnia 29 maja 1845 postanowiące, co następuje:

a.) wierzyciel może pomimo zarzutów osoby trzeciej żądać, aby zajęcie rzeczy wykonano; gdyby woźnemu nasuwała się wątpliwość, czy uważać ma

dłużnika za posiadacza tych rzeczy, zasięgnąć winien w tym względzie decyzyi sądu za poprzedniem zabezpieczeniem wykonania czynności mu poruczonej. –

b.) Roszczenia osób trzecich muszą być przez woźnego uwidocznione w protokole zajęcia, i osoby uwiadomione przez sąd o każdym kroku egzekucyjnym odnoszącym się do tych rzeczy.

c.) Trzecia osoba winna wnieść skargę przeciw popierającemu egzekucyą i dłużnikowi, a przy udowodnieniu prawa własności lub innego prawa rzeczowego żądać uznania tego prawa, a jeżeli się rozchodzi o prawo posiadania, lub własność, także uchylenia dozwolonej egzekucyi i wyłączenia rzeczy z pod zajęcia. Skarga ta nazywa się skargą o wyłączenie rzeczy zajętych z pod egzekucyi. (Exzindirungsklage). Skarga wniesiona być może, albo przed sąd dozwalający zajęcia, albo przed sąd, który zajęcie wykonał. §. 72. Norm. jur.

d.) Jeżeli osoba trzecia może swe prawo uprawdopodobnić lub dać dostateczne zabezpieczenie, może żądać, aby aż do rozstrzygnięcia sporu wstrzymano się z dalszymi krokami egzekucyjnymi o tyle, o ile-

by jéj przez to zrządzono niepowetowaną szkodę. Prośba ta zowie się podaniem o wyłączenie (Excindirungsgesuch.) —

Owe zarzuty osób trzecich mogą być uczynione nietylko w chwili zajęcia, ale też aż do sprzedaży rzeczy w drodze licytacyi.

e.) Jeżeli rzeczy dłużnika są w ręku trzeciego lub w przechowaniu innego sądu, lub władzy publicznéj dozwolenie zajęcia doręcza się tymże. Jeżeli trzeci sprzeciwia się wykonaniu egzekucyi, mimo to rezolucya, dozwalająca zajęcia jemu się doręcza i tenże staje się od chwili doręczenia téjże odpowiedzialnym popierającemu egzekucyą za własność rzeczy dłużnika, o ile ta udowodnioną być może. — Wszelako popierający egzekucyą wystąpić winien w drodze processu. —

Przepisy pod c.) i d.) stosują się także do rzeczy nieruchomych (Orzeczenie Najwyż. Trybunału z dnia 3. lipca 1873 roku l. 13. Rep. Orzecz.)

Także w przypadkach egzekucyi politycznéj sąd rozstrzyga prywatne roszczenia osób trzecich, pokrzywdzonych dokonaną egzekucyą, bez wzglę=

du na to, czy pokrzywdzenie tyczy się posiadania, własności, lub innych praw rzeczowych, osób trzecich. – Sąd dozwala też na ich żądanie wstrzymanie dalszych kroków egzekucyjnych (Orzeczenie Najwyż. Trybun. z dnia 12. listop. 1878. l. 78. ks. Orzecz.)

Sekwestracya płodów i dochodów dóbr nieruchomych w drodze egzekucyi dozwolona uzasadnia taką niepowetowaną szkodę, która uprawnia trzeciego roszczącego sobie prawo własności do rzeczy zasekwestrowanych żądać, aby egzekucya ta była wstrzymaną. (Orzecz. Najwyż. Trybun. z dnia 31. stycznia 1873. l. 39. Rep. - Orzecz.)

3.) Oszacowanie i sprzedaż publiczna rzeczy ruchomych.

Wierzyciel domagać się może razem zajęcia i oszacowania rzeczy ruchomych. §. 7. now. egz.

Co się tyczy oszacowania, ogłoszenia licytacyi i sposobu licytowania rzeczy ruchomych, należy zachować to, co postanowiono w tym względzie o dobrach nieruchomych z tą jedynie różnicą, iż terminy licy=

tacyi oznaczają się tylko od dni 14. do dni 14. tudzież, że sąd nie jest obowiązanym wywoływać najwyższego ofiarowania przez pięć minut, ani dozwalać licytującym czasu do namysłu przez kwandrans, (§. 444. i 445.) owszem mocen jest te ostatnie terminy według zdania swego skrócić, zwłaszcza, jeżeli rzecz niema wielkiej wartości §. 460. Według §. 8. now. egz. ustanawiają się tylko dwa terminy dla sprzedaży rzeczy ruchomych a na drugim terminie licytacyi sprzedane być mają nawet niżej ceny szacunkowej, jeżeli cena ta otrzymaną być nie może. Przy podziale ceny osiągniętej postępuje się jak przy kupnie realności - wierzytelności zastawnicze uporządkują się według pierwszeństwa ich prawa zastawu. Pierwszeństwo mają zaległe należytości cłowe i depozytowe, tudzież podatki konsumcyjne od towarów nie wydanych odbiorcy, nie zaś podatek zarobkowy i dochodowy O. N. T. 16. sierpnia 1872. l. 17. R. O.

4.) Szczególne przepisy.

a.) Towary nieużywane z obiegu wyjęte.

W edykcie lub przy licytacyi uwiadomić należy publiczność, iż towary te nabyte być mogą tylko na własny użytek i przez osobę, która wykaże przyzwolenie władzy skarbowéj.

b.) Druki zakazane. – Wszelkie druki, do których się ustawa drukowa odnosi, a których rozpowszechnienie uważa się za przekroczenie téj ustawy, są wykluczone od sprzedaży na publicznych licytacyach. Spis druków do licytacyi przeznaczonych udziela się władzy bezpieczeństwa. Druki uznane za niezdatne do publicznéj licytacyi nie mogą być do takowéj dopuszczone i ulegają przepisom ustawy drukowéj. Nieprzyzwoite lub gorszące obrazy, rysunki, lub inne dzieła sztuki pozostałe w spadku nie mogą być publicznie sprzedawane (resk. min. z d. 23. kwiet. 1853.)

c.) Wierzytelności prywatne. Takowe nie ulegają oszacowaniu, przy licytacyi bowiem wywołuje się suma na jaką opiewają, a na trzecim terminie mogą być sprzedawane i niżéj ceny nominalnéj (dekr. nad. z d. 27 paźdz. 1797.) Obligi niezahipotekowane zajmuje się odebraniem takowych przy uwiadomieniu o tém dłużnika.

d.) Obligi państwa. Przy tych rozróżnić należy, czy popierający egzekucyą i jego dłużnik zgodzili się na to, że pierwszy przyjmie obligi w pewnéj oznaczonéj sumie, albo

że obligi w pewien sposób sprzedane być mają np. u bankiera lub czy takie porozumienie nie nastąpiło. W pierwszym przypadku trzymać się należy umowy, w drugim zaś mogą być sprzedawane obligi tylko na giełdzie wiedeńskiej, jeżeli się sprawa toczy w Wiedniu; w innych miejscach rozpisuje się tylko jeden termin licytacyi, a jeżeli na takowym obligi nie mogły być sprzedane według ich ostatniego kursu, sąd posyła je do wiedeńskiego sądu krajowego, aby tenże zarządził ich sprzedaż na giełdzie wiedeńskiej. (dek. nad. z d. 24 stycz. 1844.)
To samo rozumie się o akcyach Banku austryacko-węgierskiego z tą różnicą, że jeżeliby te nie mogły być sprzedane na pierwszym terminie, rozpisane być mogą dalsze terminy, na których ostatni kurs za cenę wywołania podany być ma.

e.) Rzeczy ruchome zajęte przez Instytut kredytowy galicziemski. – Rzeczy takie natychmiast przy zajęciu oszacowane być winne, jeżeli są w miejscu taksatorowie; inaczej uskutecznia się oszacowanie przed licytacyą. Jeżeli na pierwszym terminie licytacyi nikt nie ofiarował ceny szacunkowej, sprzedaż nastąpi i niżej ceny szacunkowej §. 47. statut.

f.) Prawo spadkowe. Spadek w całości nie może być zajęty, jednakowoż mogą być zajęte poszczególne rzeczy do spadku należące (dekr. nad. z dn. 3. czerwca 1846.)

g.) kaucya notaryusza. (ob. Dział III. Rozdział II. Tyt. 2.)
h.) Prawo kupna, służące dłużnikowi. Prawo to ulega egzekucyi i może być za poprzedniem oszacowaniem sprzedane. (Orzeczenie Najw. Tryb. z dnia 16. maja 1855.)
i.) Upoważnienie przemysłowe sprzedajne. Takowe nie mogą być wyżéj oszacowane i sprzedane nad cenę, za którą ostatni raz zostały sprzedane (cena normalna) (dekr. nadw. z dn. 1. lip. 1803 i z d. 5. list. 1831.) Jeżeli w Galicyi przy licytacyi sprzedajnego przedsiębiorstwa aptekarskiego dwóch lub więcéj ofiaruje cenę normalną, namiestnictwo obierze następcę (dekr. nadw. z dnia 27. listop. 1843.)
k.) Zakład wystawiający listy zastawne pod dozorem Rządu, może tylko za zezwoleniem komisarza rządowego rozrządzać takimi przedmiotami majątku, które według statutu służyć mają przedewszystkiem do pokrycia listów zastawnych. Posiadacze takich listów mają prawo żądać, aby byli zaspokojeni przedewszystkiem z przedmiotów wzmiankowanych, dlatego też inni wierzyciele zakładu uzyskać mogą na tych przedmiotach tylko egzekucyą bez naruszenia prawa posiadaczy listów zastawniczych. (ust: z dn. 27. kwiet. 1874.)
l.) Przypadki, gdzie wierzyciele zaspokoić się mogą z zastawu bez pośrednictwa sądu, podane są w prawie k.) i wyżéj Tytuł IV.

Tytuł szósty.

O egzekucyi osobowéj. §. 461–466.

Przymus osobisty jest dwojaki: prowizoryczny i egzekucyjny. Ustawa z dnia 4. maja 1868. uchyliła areszt egzekucyjny za wekslowe i inne pieniężne należytości, pozostał więc przymus osobisty egzekucyjny jedynie dla uskutecznienia jakiejś pracy, jeżeli ta przez trzeciego wykonaną być nie może (ad praestandum factum.) Z tego powodu uległy §. 461. do 466. u. s. częściowemu uchyleniu lub częściowéj zmianie. Przymus osobisty egzekucyjny trwać może tylko rok jeden. O przymusie tymczasowym mówi Rozdz. XXVIII u. s. Przepisy odnośne zestawione są w Części IV. Rozdz. XII. Obacz też przypadki przymusu osobistego, podane przy przysiędze wyjawienia mianowicie §. §. 96–101 ustawy o upadłości i §3 ust. 16 marca 1884. l. 35.– Do przymusu osobowego egzekucyjnego stosuje się to, cośmy podali o przymusie prowizorycznym, zwłaszcza o osobach zwolnionych od przymusu osobistego, o obowiązku wierzyciela dostarczania dłużnikowi w areszcie zatrzymanemu utrzymania, o sposobie dostarczenia i o skutkach niedotrzymania rat przez sąd wyznaczonych, twierdz o osobach nie ulegających przymusowi osobowemu, nareszcie o przypadkach, gdzie przymus osobowy ma być zniesiony.–

Tytuł siódmy.

O przeszkodach zachodzących w toku egzekucyi, czyli o uchylaniu całkowitém lub częściowém i wstrzymaniu egzekucyi.

Od rezolucyi dozwalającéj egzekucyi strona pokrzywdzona założyć może jedynie rekurs, a sędzia odrzuci z urzędu skargę, mocą któréj powód domaga się orzeczenia, aby prawomocnie dozwolona egzekucya uznaną była za nieważną lub odwołaną (dekr. nadw. z dnia 22. czerwca 1836.) – Są jednak wyjątki od téj zasady, w niektórych bowiem przypadkach egzekucya znosi się całkowicie, lub częściowo się wstrzymuje.–

A.) Zniesienie egzekucyi.

Zniesienie egzekucyi ma miejsce, gdy dozwolona lub wykonana egzekucya całkowicie lub częściowo się uchyla. Częściowe uchylenie zowie się ograniczeniem egzekucyi.–

Zniesienie egzekucyi następuje:

1.) Jeżeli prawo popierającego egzekucyą zgasło wskutek faktów, które zaszły po wyroku, lub ugodzie sądowéj, z których egzekucyą dozwolono np. przez zapłatę, nowacyą, darowanie długu (dek. nad. z d. 22. czer. 1836.) W takim przypadku może dłużnik wynieść skargę, w któréj przy udowodnieniu odnośnego faktu wywodzić może swe prawa. Jeżeli wyrok

zapadnie na korzyść powoda (dłużnika), egzekucya całkowicie lub częściowo się znosi.– Skarga ta t. zw. skarga opozycyjna wniesioną być może tylko przed sąd dozwalający pierwszego stopnia egzekucyi §. 71. Nor. jur. Wniesienie téj skargi nie wstrzymuje prawidłowo téj egzekucyi, chyba, że popierający takową na to przystaje (:obacz pod B.) 1.):)–

2.) Uchylenie może nastąpić w skutek skargi o wyłączenie rzeczy zajętych z pod egzekucyi (ob. Tyt. V. E. 2.) jeżeli proces wypadł na korzyść powoda.–

3.) Jeżeli proces jest nieważny, a przyczyna nieważności nie da się usunąć.

4.) W przypadku uzyskanéj restytucyi lub uznania niestawiennictwa za usprawiedliwione.–

5.) Jeżeli się prowadzi egzekucyą na przedmiotach zakładu upoważnionego do wystawiania pod dozorem Rządu listów zastawnych, sąd dozwalający egzekucyi z urzędu uwiadomi o tém komisarza rządowego, który obowiązany jest donieść sądowi, że przedmioty te służyć mają do pokrycia posiadaczy listów zastawnych, skoro do tego są przeznaczone.– Wskutek tego doniesienia sąd ograniczy egzekucyą w ten sposób, iż takowa nie może uwłaczać prawom posiadaczy listów zastawnych (ustawa z d. 24. kwietn. 1874 l. 46. Dz. p. p.)

6.) Obacz §. 374. proc. kar.

7.) Obacz §.§. 18–21 nowli egzek. tyczące się uznania przedsięwziętej przymusowej licytacyi za bezskuteczną.

8.) Obacz §. 42. ust. 16. marca 1884 l. 36. o zaskarżeniu bezskuteczności czynności przedsiębranych przez dłużnika niewypłatnego.

B.) Wstrzymanie egzekucyi.

To zachodzi, gdy sąd wstrzymać się musi tymczasowo od dalszej egzekucyi. To ma miejsce:

1.) w pierwszym przypadku pod A.) jeżeli dłużnik przez dokumenty, zupełny dowód stanowiące udowodnić zdoła fakt przez przeciwnika przedstawiony, wskutek którego prawo do egzekucyi zgasło. – Dłużnik żądać może od sędziego I. instancyi, aby dalszą egzekucyą wstrzymał. W skutek takiego podania (podanie opozycyjne) sędzia wstrzymuje tymczasowo dalszą egzekucyą, zawiadomi o tém przeciwnika i naznaczy termin do audyencyi dla wysłuchania obu stron. Poczém rozstrzyga przez rezolucyą pytanie, czyli dalszą egzekucyą należy wstrzymać aż do rozstrzygnięcia procesu pod A.) lub nie, – (dek. nadw. z d. 22. czer. 1836.) Podanie to wniesione może być do sądu, który zarządził wykonanie egzekucyi, lub do sądu, który wezwany był o wykonanie egzekucyi §. 72. norm. jurys.

2.) Jeżeli kto chce w drodze procesu zaprzeczyć aktowi

notaryalnemu mocy wykonawczéj, wynieść skargę przed sąd według ustaw procesowych właściwy. Na przypadek wyniesienia téj skargi należy na żądanie powoda zarządzić tymczasowe zawieszenie wykonania, skoro oględzinami sądowymi albo dokumentami stanowiącymi dowód zupełny stwierdzono, iż akt notaryalny sporządzony i wydany został z uchybieniem tym przepisom, w których przestrzeganiu zależy moc aktu notaryalnego jako dokumentu publicznego, lub jego moc wykonawcza §. 4, ust. not.

3.) Wstrzymanie egzekucyi może nastąpić wskutek wyniesienia skargi o wyłączenie rzeczy zajętych z pod egzekucyi pod warunkami wyżéj podanymi.-

4.) Obacz §. 6. rozp. min. z dnia 18 lipca 1859 stanowiącego o procesie nakazowym (ob. Część IV. Rozdz. IV.)

5.) W sporze o właściwość między władzą sądową a administracyjną (ob. Dział I. Część IV. Rozdział I.)

6.) Po otwarciu upadłości nie można na majątku, do masy upadłkowéj należącym, dla roszczeń do upadłego ani uzyskać egzekucyi, ani wykonać egzekucyi przedtém już dozwolonéj. Egzekucya wszakże mająca na celu wykonanie nabytego już zastawu na nieruchomościach, lub ruchomościach, tudzież prawo zatrzymania

i odzyskania może być i po otwarciu upadłości uzyskaną i dalej popierają §. 11. i 12. ustawy o upadłościach. Według dawnego prawa o upadłościach wszelka egzekucya była wstrzymaną.-

Prawo służące na mocy §. 813. kod. cyw. dziedzicowi i kuratorowi spadku wstrzymać zaspokojenie wierzycieli spadkowych aż do upłynięcia terminu edyktu, nie przeszkadza wierzycielom poszukiwać swoich wierzytelności w drodze procesu i ściągnąć przez egzekucyą. (Orzecz. Najwyż. Tryb. z dnia 8. sierpnia 1872 do l. 20. Ks. Orz.)-

Kraków 1887. Nakład Tow. Biblioteki Słuchaczy Prawa Uniw. Jagiell.

1. Prof.

ział IV.

wnych. (Rechts

znaczeniu najr

sądowa, służąca

W tém znaczeniu

Środki prawne,

nia przeciwko s

awiemy środkami

Ściślejszém zaś zna

czynności strony

zażalenia w tym

nego orzeczenia

ki prawne od

ukonywa się pra

arzenie sędziego

znaczeniu właści

e. I-sze mają na c

sędzia spowodo

ni środkami za

anowienia sędz

zywdzenia wypr

czajnych zalicza

wności.

rozporządzenie d

rozporządzenie

czyniąc zarazem

a mniema, że za

adomi o takowej

iej wręczono kas

, wstrzyma się

bezpośrednio prze

iem lub egzeku

a już była asyg

ie sądowe, dopie

ładzy bezpośredni

wykonalność do

cyi i stosownie

ądowy, albo udz

adzić wykonani

e odnośnych za

korzyść wydan

ili, kiedy takow

rządzenia odpo

ożliwe. Jeżeli r